

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนา

เครือข่ายพยาบาลศาสตร์เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.)

ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

รวบรวมโดย

วรรณภา ศรีธัญรัตน์ พิมพ์ภา สุตรา ผ่องพรรณ อรุณแสง เพ็ญจันทร์ เลิศรัตน์

แผนงาน พย.สสส.

ประมวลผลงานโครงการวิจัย และนวัตกรรมแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์เพื่อการสร้างเสริม สุขภาพ (พย. สสส.) ระยะที่ 2 ในครั้งนี้ นำเสนอบทคัดย่อของผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมทั้งโครงการเชิงรุก (ที่ดำเนินการโดยแผนงาน) และโครงการเชิงรับ (ที่ดำเนินการโดยสถาบัน) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2551-2554 เฉพาะที่แล้วเสร็จ จำนวน **รวมทั้งสิ้น 181 โครงการ** โดยจัดหมวดหมู่ดังนี้ คือ 1) การสร้างเสริมสุขภาพ **ชุมชนและประชาชนกลุ่มต่าง ๆ** จำนวน 58 โครงการ 2) การพัฒนา **สมรรถนะนักศึกษาสร้างเสริมสุขภาพ** จำนวน 60 โครงการ ประกอบด้วย โครงการการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนานักศึกษารสร้างเสริมสุขภาพ 3) **องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ/สถาบันการศึกษา/สถาบันบริการพยาบาล**สร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 19 โครงการ และ 4) **องค์ความรู้และเครื่องมือ**ในการสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 40 โครงการ ได้แก่ แผนที่ทิศทางการวิจัย การสังเคราะห์องค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพประเด็นต่างๆ คู่มือการสอน/ตำรา/หนังสือ/สื่อการสอนทางการพยาบาลและวารสารทางการพยาบาล นวัตกรรมการสอน และฐานข้อมูลงานวิจัย 5) **ภาวะภัยพิบัติภายใต้โครงการพยาบาลร่วมใจ-ฝ่ามหันตภัยน้ำท่วม** จำนวน 4 โครงการ ทั้งนี้เพื่อให้ภาคีที่เกี่ยวข้องและผู้สนใจศึกษาค้นคว้า นำใช้ประโยชน์ และพัฒนาต่อยอดผลงานต่อไป

1. การสร้างเสริมสุขภาพชุมชนและประชาชนกลุ่มต่าง ๆ

การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน และประชาชนกลุ่มต่าง ๆ รวมทั้งสิ้น จำนวน 58 เรื่อง โดยครอบคลุมกลุ่มดังนี้ คือ 1.1) กลุ่มวัยทารก วัยเด็ก วัยเรียน วัยรุ่น (ที่มีพฤติกรรมเสี่ยง มีปัญหาการไต่ยีน) และเด็กป่วย จำนวน 19 เรื่อง 1.2) กลุ่มเฉพาะต่างๆ ได้แก่ พระสงฆ์-สามเณร ตำรวจ อาชีพที่เสี่ยง หญิงที่ต้องซัง และอื่นๆ จำนวน 5 เรื่อง 1.3) กลุ่มผู้สูงอายุ จำนวน 10 เรื่อง 1.4) ชุมชน/ผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรังทั้งในภาวะสุขภาพปกติ กลุ่มเสี่ยงกลุ่มเจ็บป่วยเรื้อรังต่างๆกลุ่มสตรีและครอบครัว ชุมชน และผู้เจ็บป่วยในโรงพยาบาล จำนวน 24 เรื่อง

1.1 กลุ่มวัยทารก วัยเด็ก วัยเรียน วัยรุ่น

พฤติกรรมการณ์เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกเกิดก่อนกำหนด

(เลขที่ 52-12-18)

พัชรพร รัตนสงคราม

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ เพื่อศึกษาพฤติกรรมการณ์เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในทารกเกิดก่อนกำหนด และศึกษาปัจจัยชักนำ ที่มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมการณ์เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามกรอบแนวคิดความเชื่อทางสุขภาพ

ของ Becker ศึกษาในมารดา 46 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยชักนำที่มีส่วนส่งเสริมพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่และแบบสอบถามพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่มีทารกเกิดก่อนกำหนดอยู่ในระดับดี มีปัจจัยชักนำให้เกิดพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากข้อมูลที่ได้รับจากคู่มือ/หนังสือ/แผ่นพับ ร้อยละ 84.8 และคำแนะนำจากพยาบาล ร้อยละ 97 และการสนับสนุนจากสามี ร้อยละ 54
คำสำคัญ : พฤติกรรมการเลี้ยงลูก การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ทารกก่อนกำหนด

การพัฒนาศักยภาพผู้ดูแลเพื่อการสร้างเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ และโภชนาการ สำหรับเด็กปฐมวัยในศูนย์รับเลี้ยงเด็กกลางวัน

(เลขที่ 52-02-20)

ชมนาด พจนามาตร์ พัชรพร สุคนธสรรพ์ และ เสาวลักษณ์ วงศ์นาค
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : สถานการณ์การดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยในศูนย์เลี้ยงเด็กกลางวัน เทศบาลตำบลแม่คำ พบว่า ควรได้รับการส่งเสริมในเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก การประเมินภาวะโภชนาการเด็ก พบว่า มีโภชนาการเกิน ร้อยละ 2.2 และโภชนาการต่ำ ร้อยละ 16.7 เมื่อปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างนักวิชาการ เจ้าหน้าที่สาธารณสุข เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ปกครองเด็ก ได้แนวทางการพัฒนาศักยภาพพี่เลี้ยงเด็ก โดยการจัดอบรมในการดูแลเด็กปฐมวัยในเรื่อง พัฒนาการเด็กปฐมวัยและการช่วยเหลือเมื่อมีปัญหาสุขภาพ การป้องกันโรคติดต่อ การส่งเสริมโภชนาการ การสร้างเสริมพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ การดูแลสร้างเสริมทักษะชีวิตเด็กวัยเรียน และการศึกษาดูงานที่ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กดีเด่น

คำสำคัญ : ศักยภาพผู้ดูแล พัฒนาการด้านอารมณ์ ภาวะโภชนาการ ศูนย์ดูแลเด็ก กลางวัน เด็กปฐมวัย

การประเมินผลโครงการ การพัฒนาศูนย์การเรียนรู้ เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุในชุมชนวัดกนิษฐาณเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร

(เลขที่ 53-03-113)

เนตรรัชณี ตั้งภาคภูมิ ศรีสุตา วงศ์วิเศษกุล และ สุจิตาพร เขียนวงษ์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ : การประเมินผลโครงการ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุในชุมชนวัดกนิษฐาณเขตบางพลัด กรุงเทพมหานคร ตามวิธีการประเมินรูปแบบชิปปี้ (CIPP Model) กลุ่มตัวอย่าง 35 คน คือ อสม. กรรมการชุมชน สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ และประชาชนในชุมชน อาจารย์ และนักศึกษาพยาบาล รวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามและการสนทนากลุ่ม ผลการศึกษา พบว่า ภาพรวมของบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิตของโครงการ กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดทุกด้าน กิจกรรมที่

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ระบุไว้ในแผนงานได้มีการดำเนินการครบถ้วนทุกกิจกรรมและตรงตามเวลาที่กำหนด ผู้เข้าร่วมกิจกรรมตรงตามที่กำหนดไว้ในแผนงาน **จุดเด่น** คือ การมีส่วนร่วมของชุมชน และความเชี่ยวชาญของวิทยากร **จุดด้อย** คือ ข้อมูลในหน้าเว็บศูนย์การเรียนรู้ระบบเครือข่ายที่ยังไม่เพียงพอ **ปัญหาและอุปสรรค** คือ ความจำเป็นในการจัดกิจกรรมในไตรมาสที่ 3 ของปีงบประมาณ ที่ให้ตรงกับช่วงเวลาในแผนการเรียนการสอน

คำสำคัญ : ศูนย์การเรียนรู้ การสร้างเสริมสุขภาพ เด็กปฐมวัย ผู้สูงอายุ

ผู้นำตัวน้อย: โรงเรียนมือสะอาด

(เลขที่ 53-03-24)

วีรกิตติ์ เกียรติเจริญสุข สงกรานต์ ก้อนแก้ว พัชรพร สุคนธสรพร และรัชณี มิตกิตติ
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : การล้างมือเป็นวิธีการที่เสียค่าใช้จ่ายน้อยที่สุด และมีประสิทธิภาพสูงในการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค โดยเฉพาะในเด็กเล็กที่มีโอกาสสูงที่จะสัมผัสกับเชื้อโรคต่างๆ โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรณรงค์ให้นักเรียนประถมศึกษาชั้นปีที่ 4 และชั้นปีที่ 6 ตระหนักถึงความสำคัญของการล้างมือ รวมถึงวิธีการล้างมือที่ถูกต้อง สามารถเป็นแบบอย่างหรือสอนให้กับบุคคลรอบข้างสามารถล้างมือได้อย่างถูกต้องได้ วิธีการ ประกอบด้วย การประชุมที่มทำงาน ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียน ครูประจำโรงเรียน เจ้าหน้าที่สาธารณสุขในพื้นที่เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ และวางแผนดำเนินงานร่วมกัน ศึกษา ความรู้และพฤติกรรมกรล้างมือของเด็กนักเรียน โดยการสังเกต และสัมภาษณ์เด็กจัดกิจกรรมเสริมความรู้เรื่องการล้างมือผ่านสื่อที่เหมาะสมกับเด็กนักเรียน และทำการประเมินผลความรู้และพฤติกรรมกรล้างมือของเด็กนักเรียน ผลลัพธ์ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่เข้าร่วมโครงการ 87 คน พบว่าหลังการอบรมมีความรู้ที่ถูกต้องเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 87.5 เป็นร้อยละ 96.1 และตระหนักในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรล้างมือเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 68 เป็นร้อยละ 87

คำสำคัญ : ผู้นำนักเรียน การล้างมือ เด็กนักเรียน

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐานของเด็กชายวัยเรียน ในสถานสงเคราะห์

(เลขที่ 53-03-46)

รัตนพร วงษ์ตาไช้

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐานสำหรับเด็กชายวัยเรียนในสถานสงเคราะห์ กลุ่มเป้าหมายเป็นเด็กวัยเรียนชายในสถานสงเคราะห์แห่งหนึ่งในจังหวัดปทุมธานี มีการดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาสถานการณ์ปัญหาการดูแลสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐาน ระยะที่ 2 ระยะพัฒนารูปแบบการดูแลสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐาน และระยะที่ 3 ประเมินผลลัพธ์ของรูปแบบ ผลการวิจัย พบว่า เด็กชายวัยเรียนในสถานสงเคราะห์ มีปัญหาการดูแลสุขภาพอนามัยขั้นพื้นฐาน 3 ด้าน คือ การรักษาความสะอาดร่างกาย การดูแลสุขภาพช่อง

ปาก และการป้องกันการแพร่กระจายเชื้อโรค และได้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ 5 องค์ประกอบหลัก คือ 1) การฝึกทักษะต่างๆ 2) การสร้างความตระหนักด้วยสื่อที่น่าสนใจ 3) การเสริมความรู้จากบทเรียนที่ได้รับในห้องเรียน 4) การเสริมแรงและการลงโทษ และ 5) การกำกับติดตามอย่างต่อเนื่องโดยใช้ระบบพี่ดูแลน้อง เพื่อนดูแลเพื่อน ผลของการใช้รูปแบบนี้ พบว่า เด็กวัยเรียนมีคะแนนพฤติกรรมสุขภาพโดยรวมและรายด้านก่อนการใช้รูปแบบอยู่ในระดับปานกลางและหลังใช้รูปแบบอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ สุขอนามัยขั้นพื้นฐาน เด็กสถานสงเคราะห์

ประสิทธิผลโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และภาวะโภชนาการ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร

(เลขที่ 53-03-08)

ภัสรา ศิริจันทร์ภาณุ และ กำไลรัตน์ เย็นสุจิตร์
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองแบบกลุ่มเดียวนี้ ศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเอง ต่อพฤติกรรมการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และภาวะโภชนาการของนักศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนพิบูลประชาสรรค์ กรุงเทพมหานคร 64 คน โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองประกอบด้วย กิจกรรม “แรลลี่เพื่อสุขภาพ” มี 5 ฐาน ได้แก่ 1) รู้จักและเปลี่ยนแปลงตนเอง 2) บริโภคอาหารอย่างไรให้ห่างไกลโรคอ้วน 3) ออกกำลังกายอย่างไร ให้ห่างไกลโรคอ้วน 4) โรงเรียน พาเรา สุขภาพ และ 5) คำมั่นสัญญา ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรม นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการรับประทานอาหารและการออกกำลังกายต่ำกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมเล็กน้อย แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนภาวะโภชนาการพบว่า นักเรียนมีระดับโภชนาการเหมือนเดิม 54 คน (ร้อยละ 84.37) ดีขึ้น 6 คน (ร้อยละ 9.38) และแย่ลง 4 คน (ร้อยละ 6.25) และพบว่าคะแนนการรับรู้ความสามารถของตนเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับประทานอาหารและการออกกำลังกายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$)

คำสำคัญ : โปรแกรมส่งเสริมสุขภาพ การรับรู้ความสามารถของตนเอง พฤติกรรมสุขภาพ

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ในนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษา

(เลขที่ 53-03-45)

ประกายเพชร สุภะเกษ สุธรรม นันทมงคลชัย มณฑนา ดำรงค์ศักดิ์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงสำรวจนี้ ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 จำนวน 256 คน

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ผลการศึกษา พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาติดเกมคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 52.7 ไม่ติดเกมคอมพิวเตอร์ ร้อยละ 47.3 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการติดเกมคอมพิวเตอร์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน และสัมพันธภาพในครอบครัว โดยกลุ่มตัวอย่างที่เห็นคุณค่าในตนเองต่ำ มีโอกาสที่จะติดเกมคอมพิวเตอร์เป็น 0.35 เท่าของกลุ่มตัวอย่างที่เห็นคุณค่าในตนเองสูง และกลุ่มตัวอย่างที่มีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนมากมีโอกาสที่จะติดเกมคอมพิวเตอร์เป็น 2.44 เท่า ของกลุ่มที่มีการคล้อยตามกลุ่มเพื่อนน้อย ส่วนสัมพันธภาพในครอบครัวไม่มีโอกาสที่จะติดเกมคอมพิวเตอร์เป็น 0.56 เท่า ของกลุ่มตัวอย่างที่มีสัมพันธภาพในครอบครัวดี

คำสำคัญ : การติดเกมคอมพิวเตอร์ ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การคล้อยตามกลุ่มเพื่อน นักเรียนชั้นประถมศึกษา

ผลของโปรแกรมเสริมสร้างพลังอำนาจในการส่งเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น

(เลขที่ 53-03-09)

สมจิตร นครพานิช รัตนา พึ่งเสมา และกนกวรรณ สุวรรณปฏิกรณ์
วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

บทคัดย่อ : ภาวะโภชนาการเกินและโรคอ้วนเป็นปัญหาที่พบมากขึ้นในเด็กวัยเรียน เป็นปัจจัยนำไปสู่โรคเรื้อรังได้มากขึ้นเมื่อโตเป็นผู้ใหญ่ การวิจัยกึ่งทดลองนี้ ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจในการส่งเสริมสุขภาพต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารการออกกำลังกายและภาวะโภชนาการของนักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนต้น โดยใช้กรอบแนวคิดของการสร้างเสริมพลังอำนาจของเอลลิส สตอล และ ปอปเคส-วอเตอร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนนันทวิทยา 70 คน **ผลการวิจัย** พบว่า คะแนนพฤติกรรม การบริโภคอาหาร และการออกกำลังกาย ภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 และ 4 เดือน สูงกว่าก่อนเข้าร่วมโปรแกรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($p > .05$) แต่พบว่า มีพฤติกรรมการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายบางเรื่องดีขึ้น ส่วนภาวะโภชนาการภายหลังเข้าร่วมโปรแกรม 2 และ 4 เดือน ดีขึ้นร้อยละ 7.14 และ 8.57 ตามลำดับ

คำสำคัญ : พฤติกรรมสุขภาพ โปรแกรมสร้างเสริมพลังอำนาจ การส่งเสริมสุขภาพ เด็กวัยเรียน

การพัฒนาจิตสาธารณะด้านสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียน จังหวัดสงขลา

(เลขที่ 53-03-94)

จิรเนาว์ ทศศรี ศศิกานต์ กาละ และ พิสมัย วัฒนสิทธิ์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : การศึกษารูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะด้านสุขภาพของนักเรียนในจังหวัดสงขลานี้ ใช้กรอบแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนของโครงการ ประกอบด้วย ชั้นเตรียมการ

ชั้นวางแผน ชั้นลงมือปฏิบัติ และชั้นประเมินผล กลุ่มเป้าหมายหลัก เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ของโรงเรียนแห่งหนึ่งในจังหวัดสงขลา 29 คน และคุณครูที่ปรึกษาหรือที่เลี้ยงในการดำเนินกิจกรรมของนักเรียนแต่ละครั้ง จำนวน 3-6 คน ตลอดจนทีมโครงการ 3 คน และที่ปรึกษา 2 คน ผลการดำเนินโครงการ พบว่า รูปแบบการพัฒนาจิตสาธารณะด้านสุขภาพของนักเรียนในจังหวัดสงขลา มีองค์ประกอบสำคัญ คือการมีส่วนร่วมของนักเรียนแกนนำและคุณครูที่ปรึกษา การสนับสนุนและช่วยเหลือจากผู้บริหารในโรงเรียน และความตระหนักในความสำคัญของการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมเกิดโครงการจิตสาธารณะเรื่อง การออกกำลังกาย จากความคิดของนักเรียน และมีการจัดตั้งชมรมกีฬาตามความสนใจของนักเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาจิตสาธารณะ การมีส่วนร่วม นักเรียนแกนนำ

การพัฒนาแหล่งฝึก “สุขภาพดีเริ่มที่โรงเรียน”

(เลขที่ 53-03-82)

สมเสาวนุช จมูศรี

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ : การสร้างเสริมสุขภาพแหล่งฝึกภาคปฏิบัติโรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพนี้ เพื่อพัฒนาโรงเรียนที่เป็นแหล่งฝึกให้มีความพร้อมด้านสุขภาพทั้งของครู นักเรียน และบุคลากร ให้เป็นผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพในโรงเรียน **วิธีการศึกษา** สืบหาความพร้อมโรงเรียนแหล่งฝึกของนิสิตพยาบาลที่มีความต้องการที่จะพัฒนาโดยการตอบแบบสอบถาม ผลการคัดเลือก คือโรงเรียนอนุบาลแกดำ ระดับประถมศึกษา เทศบาลตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม **ผลการดำเนินงาน** พบว่า ครู นักเรียนและชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาสุขภาพ ให้โรงเรียนเป็นผู้นำและมีความรู้ด้านสุขภาพ โดยครูต้องการความรู้การดูแลสุขภาพและพัฒนาห้องปฐมพยาบาล และพัฒนานักเรียนในการบริหารจัดการห้องปฐมพยาบาล มีครูเข้าร่วมอบรม 2 วัน ร้อยละ 90 (10 คน) มีวิทยากรจากโรงพยาบาลแกดำและคณะพยาบาลศาสตร์ พบว่า ครูมีความรู้เรื่องสุขภาพเพิ่มขึ้น แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 มีนักเรียนสมัครใจเป็นพยาบาลน้อยประจำโรงเรียน จากชั้นประถมศึกษาปีที่ 4-6 ร้อยละ 49.20 (31 คน) ได้เข้ารับการอบรม 2 วัน โดยนิสิตพยาบาลเป็นผู้ดำเนินการ นักเรียนและนิสิตพยาบาลร่วมจัดห้องปฐมพยาบาลพร้อมใช้และบริหารจัดการห้องปฐมพยาบาล ผลการให้ความรู้แก่นักเรียน พบว่า มีความรู้ด้านสุขภาพเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ครูและนักเรียนเห็นความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมและเป็นแบบอย่างโรงเรียนสร้างเสริม สุขภาพ จึงควรสนับสนุนการพัฒนาโรงเรียนทุกระดับอย่างต่อเนื่องต่อไป

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ โรงเรียนสร้างเสริมสุขภาพ แหล่งฝึกภาคปฏิบัติ

พัฒนาต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน จากรุ่นสู่รุ่นโดยภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชน สาธิตวลัยลักษณ์พัฒนา

(เลขที่ 53-03-119)

อุทัย แก้วกล้า

โครงการชุมชนสาธิตวลัยลักษณ์ และการแก้ปัญหาที่ดิน

โครงการจัดตั้งมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการพัฒนาต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน จากรุ่นสู่รุ่น โดยภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนสาธิตวลัยลักษณ์พัฒนา มีความต้องการเสริมสร้างต้นทุนชีวิตให้กับเด็กและเยาวชน สร้างความสุขมวลรวม และเพื่อให้ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น นักศึกษา บุคลากร อาจารย์ จากมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเด็กและเยาวชน ในพื้นที่ชุมชนสาธิตวลัยลักษณ์พัฒนา มีการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างหมู่บ้านและชุมชนรายรอบ การถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนให้กับเด็กและเยาวชน มีการเฝ้าระวังเด็กและเยาวชนที่มีความเสี่ยงที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดหรือพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ มีการสำรวจข้อมูล จัดกลุ่มอาสาสมัครเด็กและเยาวชน จัดตั้งคณะกรรมการตัวแทนจากชุมชนสาธิตวลัยลักษณ์พัฒนา ได้แก่ องค์กรบริหารส่วนตำบล ท้องถิ่น หน่วยงาน/องค์กร และนักศึกษา บุคลากร อาจารย์ ของมหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการในการแก้ปัญหาในการจัดทำกิจกรรมเด็กและเยาวชน ให้ความร่วมมือกับโครงการ มีการพัฒนาตนเอง กล้าแสดงออก มีความรู้และมีความสามัคคีมากขึ้น รู้จักวิธีการให้คำปรึกษาผู้อื่น เป็นพี่เลี้ยงให้กับเด็กและเยาวชนรุ่นหลังได้

คำสำคัญ : ต้นทุนชีวิตเด็กและเยาวชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น

โครงการยุทธศาสตร์กับการพัฒนาสุขภาพชุมชน

(เลขที่ 53-03-121)

วณิชญา ฉันทสาร

เครือข่ายยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต สังคม และสิ่งแวดล้อม (ย.พ.ส.)

บทคัดย่อ : โครงการยุทธศาสตร์กับการพัฒนาสุขภาพชุมชน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กและเยาวชนทราบถึงสถานการณ์ด้านสุขภาพในชุมชน และประเมินพฤติกรรมเสี่ยงของตนเองได้ อบรมให้เยาวชนแกนนำมีองค์ความรู้ และเพิ่มพูนทักษะให้ห่างไกลจากยาเสพติด และดูแลด้านเพศศึกษา กลุ่มเป้าหมายคือ แกนนำเยาวชนจำนวน 20 คน เยาวชนในชุมชน หมู่ 5 ต.โพธิ์ทอง จำนวน 200 คน กิจกรรมประกอบด้วย การสร้างความเข้าใจให้แก่คณะทำงาน พร้อมทั้งคัดเลือกแกนนำเยาวชน ประชุมเตรียมความพร้อมให้แกนนำเยาวชน อบรมเชิงปฏิบัติการ และการติดตามประเมินผล ผลลัพธ์ด้านความสำเร็จของโครงการ มีกำหนดกิจกรรมและวางแผนการดำเนินงานร่วมกันได้ระหว่างเยาวชนกับชุมชน และผู้นำท้องถิ่นองค์กรภาคีที่ทำงานมีความหลากหลาย เยาวชนสามารถถ่ายทอดความรู้เรื่องเพศและยาเสพติดจากเพื่อนสู่เพื่อน (แกนนำ) เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจ เรื่องยาเสพติดและเพศมากขึ้น

คำสำคัญ : การพัฒนาสุขภาพชุมชน แกนนำเยาวชน การป้องกันยาเสพติด เพศศึกษา

การพัฒนารูปแบบการดูแลวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

(เลขที่ 53-03-18)

วิลาวัลย์ ชมนิรัตน์ และคณะ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลวัยรุ่นที่มีปัญหาพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กิจกรรมคือ การประชุมกลุ่มผู้นำชุมชน ครู บิดา มารดา ผู้ปกครองเด็กวัยรุ่น และผู้ให้บริการสุขภาพของหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ เพื่อหารูปแบบการดูแลกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ กิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตวัยรุ่น 2 รุ่น รุ่นที่ 1 มีวัยรุ่นเข้าร่วม 80 คน รุ่นที่ 2 มีวัยรุ่นเข้าร่วม 50 คน และกิจกรรม “พัฒนาความเข้มแข็งให้กับครอบครัววัยรุ่น” ผลการศึกษา ในระยะวิเคราะห์สถานการณ์ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และสนทนากลุ่ม ทั้งกลุ่มผู้นำชุมชน อสม. บิดา มารดา ผู้ปกครอง ครู พบว่าวัยรุ่นในชุมชนมีพฤติกรรมเสี่ยงหลายอย่าง เช่น มีเพศสัมพันธ์ตั้งแต่วัยเรียน ตั้งครรภ์ในขณะที่เรียน เทียบกลางคืน ซึ่งสาเหตุเกิดจากตัววัยรุ่น ครอบครัว และชุมชน/สิ่งแวดล้อม และได้รูปแบบการดูแลกลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมเสี่ยง ที่กำหนดร่วมกันระหว่าง โรงเรียน ชุมชน ครอบครัว และหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ

คำสำคัญ : รูปแบบการดูแล พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ การมีส่วนร่วมของชุมชน วัยรุ่น

ผลของโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาเพื่อป้องกัน พฤติกรรมรุนแรง

(เลขที่ 53-03-93)

วิณีกาญจน์ คงสุวรรณ วันดี สุทธิรงค์ ณิชมนศรี อินทนนท์ และวีณา คันฉ่อง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองนี้ ศึกษาผลของโปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชนโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา เพื่อป้องกันพฤติกรรมรุนแรง กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนวัยรุ่น โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดสงขลา ที่สมัครใจเข้าร่วมโปรแกรมตลอดระยะเวลา 12 สัปดาห์ 70 คน เครื่องมือการวิจัย คือ คู่มือแกนนำเยาวชนในการจัดการความรุนแรงในวัยรุ่น แผนการสอน การป้องกันการใช้ความรุนแรงของวัยรุ่น และแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าว และแบบวัดทักษะการจัดการความรุนแรง ผลการวิจัย พบว่า หลังเข้าร่วมโปรแกรมนักเรียนมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .001 และ พบว่า กลุ่มเข้าร่วมโปรแกรมมีคะแนนพฤติกรรมก้าวร้าวต่ำกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าร่วมโปรแกรมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และพบว่านักเรียนมีคะแนนทักษะการจัดการความรุนแรงในทุกทักษะหลังเข้าร่วมโปรแกรมเพิ่มขึ้น ได้แก่ ทักษะการเผชิญปัญหา ทักษะ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

การสร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างบุคคล ทักษะการจัดการอารมณ์และความเครียด และทักษะความ
รับผิดชอบต่อสังคม และทุกทักษะมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โปรแกรมพัฒนาแกนนำเยาวชน การป้องกันพฤติกรรมรุนแรงในวัยรุ่น ทักษะการ
จัดการความรุนแรง

การเสริมสร้างสุขภาพของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินแบบองค์รวม โดยใช้ภูมิปัญญาตะวันออก

(เลขที่ 53-03-98)

ไพโรรัตน์ ทองอุไร จินตนา เลิศไพบุลย์ และ โกศล กันธรัส
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : นักศึกษาพยาบาลซึ่งผ่านการเรียนการสอนในรายวิชาภูมิปัญญาตะวันออก และการ
ดูแลสุขภาพแบบผสมผสานและผ่านการฝึกทักษะมาแล้ว เข้าร่วมในการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม
ของนักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยินโรงเรียนโสตศึกษา ผลของการสร้างเสริมสุขภาพกาย
พบว่า นักเรียนมีความรู้เรื่องโภชนาการที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ผลการสร้างเสริมสุขภาพทาง
จิตใจ สังคม และจิตวิญญาณ พบว่า นักเรียนมีความรู้ความสามารถในการฝึกสมาธิ โดยเห็นว่า การฝึก
สมาธิทำให้จิตใจสงบ ผ่อนคลาย หายเครียด ด้านการฝึกทักษะการเป็นผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพ
แบบองค์รวมในการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมแก่นักเรียน พบว่า นักศึกษาได้รับความรู้เรื่อง
การสร้างเสริมสุขภาพและจากการค้นคว้าเพิ่มเติม **ด้านทัศนคติ** พบว่า นักศึกษาต้องการให้ความรู้
และฝึกทักษะกับผู้อยู่อาศัยกลุ่มอื่น และภูมิใจที่ทำให้นักเรียนมีความสุข

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม นักเรียนที่มีความบกพร่องทางการได้ยิน ภูมิปัญญา
ตะวันออก

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กป่วยโดยใช้การเล่น

(เลขที่ 52-02-11)

เนตรทอง นามพรม พัชรี้ วรกิจพูนผล และจุฑามาศ โชติบาง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : โครงการส่งเสริมพัฒนาการเด็กป่วยโดยใช้การเล่น ได้ดำเนินการเพื่อพัฒนาระบบ
ที่ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กป่วยโดยใช้การเล่น ชื่อระบบอัจฉริยะเรื่องการเล่นและของเล่น
การดำเนินงานประกอบด้วย กิจกรรมที่มีรูปแบบใน 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการ
เล่นในหอผู้ป่วยเด็กในโครงการวันแห่งการเล่น และ 2) การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อสร้าง
ระบบอัจฉริยะเรื่องการเล่นและของเล่น **ผลการดำเนินงาน** 1) ได้รูปแบบการจัดกิจกรรมโครงการ
วันแห่งการเล่น 2) แนวทางการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาในการจัดการเล่นในผู้ป่วยเด็ก 3) ได้องค์ความรู้
เกี่ยวกับการจัดการเล่นในผู้ป่วยเด็ก 4) ข้อเสนอเพื่อบูรณาการการส่งเสริมพัฒนาการ แก่เด็กป่วยใน

การจัดการเรียนการสอน 5) เกิดนวัตกรรมเรื่อง ระบบอัจฉริยะเรื่องการเล่นและของเล่น และ
6) เกิดพื้นที่การเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการเล่น

คำสำคัญ : การส่งเสริมพัฒนาการ เด็กป่วย การเล่น

ภาวะปกติสุขจากมุมมองของเด็กที่เจ็บป่วยเรื้อรัง ครอบครัวและบุคลากร ทางการพยาบาล

(เลขที่ 53-03-37)

เกสร่า ศรีพิชญากุล และจุฑามาศ ไชติบาง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : ภาวะปกติสุขเป็นแนวคิดที่ใช้อธิบายการเจ็บป่วยแบบองค์รวมแต่ยังขาดองค์ความรู้
ในเรื่องนี้ การวิจัยเชิงคุณภาพนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเข้าใจภาวะปกติสุขในเด็กป่วยเรื้อรังและครอบครัว
ผู้เข้าร่วมวิจัย คือ เด็กเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งหรือโรคเลือด 22 คน บิดามารดาหรือผู้ดูแลเด็ก 24 คน
บุคลากรทางการพยาบาลทุกระดับของหอผู้ป่วยกุมารเวชกรรม 5 รพ.มหาราชนครเชียงใหม่ 12 คน
นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ระดับปริญญาตรี 30 คน รวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม
ผลการศึกษา พบว่า การได้มาซึ่งภาวะปกติสุขจากมุมมองของเด็กป่วยเรื้อรังและครอบครัว ประกอบด้วย
1) ทำให้เด็กหายป่วยโดยอาศัยบุคลากร บิดามารดา และเด็ก 2) ความพอดีระหว่างการรักษาและ
การใช้ชีวิตเด็ก โดยยึดทางสายกลาง 3) ใช้ชีวิตเยี่ยงปกติบนการเปลี่ยนแปลง 4) ให้เด็ก “สนุก” และ
บิดามารดาคิดว่า “ไม่ได้มาเที่ยว” และ 5) ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่น บุคลากรทางการ
พยาบาลคิดว่า การให้เด็กและครอบครัวเกิดภาวะปกติสุข ประกอบด้วย 1) ให้การรักษาพยาบาล
เด็ก 2) ความพอดีระหว่างการรักษาและการใช้ชีวิตตามปกติ 3) ให้เด็กและครอบครัวใช้ชีวิตเยี่ยง
ปกติสุขบนการเปลี่ยนแปลง 4) มอบความสุขให้เด็ก ครอบครัว และ 5) ปฏิบัติต่อเด็กและครอบครัว
ดุจญาติมิตร

คำสำคัญ : ภาวะปกติสุข เด็ก ครอบครัว บุคลากรทางการพยาบาล

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพเด็กก่อนวัยเรียนโดยครอบครัวและชุมชนมีส่วนร่วม

(เลขที่ 52-02-08)

ทัศนีย์ อรรถารส
วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย

บทคัดย่อ : การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายคือเด็กวัยก่อนเรียน อายุ 1-6 ปี และผู้
ดูแลหลัก พยาบาลที่ปฏิบัติงานที่สถานอนามัย เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบด้านสุขภาพ
นักศึกษาพยาบาลในโครงการสร้างเสริมพยาบาลชุมชนโดยชุมชนเพื่อชุมชน การดำเนินการ ระยะที่ 1
การศึกษาสถานการณ์ โดยการสำรวจปัญหา ความต้องการและการดูแลด้านสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียน
โดยครอบครัวและชุมชน ประกอบด้วยการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่ม การสังเกตเด็กก่อนวัยเรียน และ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ครอบครัว ผู้นำชุมชน ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียน โดยครอบครัว และชุมชนมีส่วนร่วม ขั้นตอนคือ 1) การวางแผน ผู้วิจัย ครอบครัวและชุมชน ร่วมกันวางแผนพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพเด็กวัยก่อนเรียน 2) การสะท้อนความคิด ผู้วิจัยสนทนากับเด็กและครอบครัว ผู้แทนชุมชน เพื่อสำรวจความคิดเห็นในการปฏิบัติตามแผน ปัจจัยแห่งความสำเร็จ รวมทั้งวางแผนใหม่ 3) วางแผนใหม่ จนกระทั่งได้รูปแบบการ ส่งเสริม สุขภาพเด็กวัยเรียน **ผลการศึกษา/ผลลัพธ์โครงการ** ระยะที่ 1 ได้ข้อมูลสถานการณ์ดูแลสุขภาพของเด็กวัยก่อนเรียน ทั้งนี้ อยู่ในระหว่าง การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ ต่อไป

คำสำคัญ : เด็กวัยก่อนเรียน ครอบครัว ชุมชน รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ

ผลการใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตเพื่อส่งเสริมสุขนิสัยการบริโภคอาหารใน เด็กวัยรุ่นไทยตอนต้น

(เลขที่ 53-03-34)

นงศ์ศราวุธ วิเศษกุล ญัฐวรรณ สุวรรณ และลัทธวัฒน์ สอนศรีนุสรณ์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองชนิดศึกษา 2 กลุ่ม วัดก่อนและหลัง เพื่อศึกษาผลของการใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมสุขนิสัยการบริโภคอาหารของเด็กวัยรุ่นตอนต้น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ณ โรงเรียนเอกชน 1 แห่ง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งเพศชายและหญิงรวม 76 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 38 คน และกลุ่มควบคุม 38 คน กลุ่มทดลองใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตเป็นเวลา 12 สัปดาห์ ส่วนกลุ่มควบคุมได้รับการส่งเสริมพฤติกรรมบริโภคอาหาร จากห้องเรียน และจากกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนตามปกติ ระยะเวลาในการศึกษาวิจัย 11 เดือน เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหารของวัยรุ่น 2) แบบสอบถามเจตคติต่อพฤติกรรมบริโภคอาหารของวัยรุ่น 3) แบบสอบถามพฤติกรรมบริโภคอาหารของวัยรุ่น และ 4) แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ต วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้สถิติเชิงพรรณนาและสถิติค่าที่ ผลการศึกษา พบว่า 1) คะแนนเฉลี่ยความรู้การบริโภคอาหาร เจตคติต่อพฤติกรรมบริโภคอาหาร และพฤติกรรมบริโภคอาหาร ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 2) คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการบริโภคอาหาร เจตคติต่อพฤติกรรมบริโภคอาหาร และพฤติกรรมบริโภคอาหารของเด็กวัยรุ่นตอนต้น ภายหลังการทดลอง ในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนั้นจึงควรใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ตในการส่งเสริมสุขนิสัยการบริโภคอาหารในเด็กวัยรุ่นตอนต้น

คำสำคัญ : เด็กวัยรุ่นตอนต้น การใช้โปรแกรมอินเทอร์เน็ต นิสัยการบริโภคอาหาร

1.2 กลุ่มพระสงฆ์-สามเณร ตำรวจ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง และกลุ่มอาชีพตีเหล็ก อื่น ๆ

โครงการสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์ และสามเณร

(เลขที่ 53-03-57)

รักษนก ศชไกร

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์และสามเณร วัดโมลีโลกยารามและ วัดหรงส์รัตนาราม ภายใต้การดูแลของศูนย์บริการสาธารณสุข 33 นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์ และสามเณร ในการออกกำลังกาย การฉันทอาหาร และการดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้น โดยการตรวจสุขภาพเบื้องต้นแก่พระสงฆ์ และสามเณร สร้างแกนนำในการสร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์ และสามเณร จัดตั๋วยาภายในวัด จัดทำบัตรประกันสุขภาพถ้วนหน้าแก่พระสงฆ์ สามเณร และภรรยา “การตัดบาตรอาหารดีมีประโยชน์” มีพระสงฆ์และสามเณรเข้าร่วมโครงการ 125 รูป ผลตรวจสุขภาพ พบว่า พระสงฆ์ และสามเณรมีภาวะสุขภาพดี ร้อยละ 36 เจ็บป่วยและเสี่ยงต่อการเกิดโรค ร้อยละ 64 เข้าร่วมออกกำลังกาย 45 รูป มีความประสงค์ทำบัตรสุขภาพถ้วนหน้า 6 รูป และเข้าร่วมอบรมแกนนำ 12 รูป

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ พระภิกษุสงฆ์และสามเณร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพในตำรวจ ในโครงการรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อป้องกันการเกิดโรคเรื้อรังในตำรวจ โครงการ ระยะที่ 1

(เลขที่ 53-03-58)

ดวงรัตน์ วัฒนกิจไกรเลิศ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ ศึกษาภาวะสุขภาพ พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพในตำรวจ กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ตำรวจ 82 นาย พบว่ากลุ่มตัวอย่าง มีประวัติเป็นความดันโลหิตสูง ร้อยละ 51.6 ต้มสุรา ร้อยละ 60.98 สูบบุหรี่ ร้อยละ 18.29 น้าหนักเกินร้อยละ 23.17 เป็นโรคอ้วน ร้อยละ 54.87 ระดับคอเลสเตอรอลและไตรกลีเซอไรด์สูงกว่าปกติ ร้อยละ 53.57 และระดับน้ำตาลในเลือดสูงกว่าปกติหรือเป็นเบาหวาน ร้อยละ 32.14 มีระดับความเครียดสูงกว่าปกติร้อยละ 25.61 ขากรรับรู้สมรรถนะในตนเองในการทำพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพและการรับรู้ประโยชน์ในการทำพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ($p < 0.01$) การรับรู้สมรรถนะตนเองเป็นปัจจัยเดียวที่สามารถทำนายการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้อย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.01$)

คำสำคัญ : การรับรู้สมรรถนะในตนเอง พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ตำรวจ

พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคปอดจากสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบอาชีพ มอเตอร์ไซด์รับจ้าง

(เลขที่ 53-03-62)

พรรณนิภา สืบสุข อัจฉริยา พงษ์นันทกุล และ เพ็ญจันทร์ เสรีวัฒนา
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงนี้ ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะสุขภาพ ปัญหา พฤติกรรมส่งเสริม สุขภาพ และ พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันโรคปอดจากสิ่งแวดล้อมของผู้ประกอบอาชีพขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบอาชีพขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้างในเขตกรุงเทพมหานคร 369 คน **ผลการศึกษาพบว่า** กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอาชีพมอเตอร์ไซด์รับจ้างเป็นหลัก ระยะเวลาทำงานโดยเฉลี่ย 7.7 ชั่วโมงต่อวัน รายได้เฉลี่ยต่อเดือน คือ 8,772 บาท ซึ่งส่วนใหญ่เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ ระดับการศึกษาสูงสุดคือ ประถมศึกษา ร้อยละ 56.8 ส่วนเรื่องสุขภาพ พบว่า ร้อยละ 7.4 มีโรคประจำตัวซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรคความดันโลหิตสูง ส่วนใหญ่มีปัญหาสุขภาพ คือ มีไอจามบ่อย ๆ เป็นหวัดง่าย เหนื่อยง่าย เครียด วิตกกังวล นอนไม่หลับ ร้อยละ 38.2 ยังคงสูบบุหรี่ และ ร้อยละ 51.5 ตี๋มสูราและเครื่องตี๋มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่ออกกำลังกาย 1-2 ครั้ง/สัปดาห์ มีพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพและเพื่อป้องกันโรคปอดจากสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยนี้ได้ข้อมูลเพื่อวางแผนยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้ประกอบอาชีพขี่มอเตอร์ไซด์รับจ้างและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ : พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ โรคปอดจากสิ่งแวดล้อม ผู้ประกอบอาชีพมอเตอร์ไซด์รับจ้าง

รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกลุ่มเสียงสถานประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน กรณีศึกษากลุ่มตี๋เหล็ก ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุนม จังหวัดนครพนม

(เลขที่ 52-02-02)

นุชรรัตน์ มังคละศิริ และคณะ
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ ศึกษารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกลุ่มเสียงสถานประกอบการโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน ตำบลนาถ่อน อำเภอธาตุนม จังหวัดนครพนม กลุ่มตัวอย่างรวม 27 คน **ผลการศึกษาได้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน** คือ พัฒนาความสามารถของทีมทำงานโดยสร้างแรงจูงใจ ศึกษาบริบทชุมชน วิเคราะห์ปัญหาพร้อมกับเครือข่าย วางแผนกิจกรรมย่อยโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วม ประเมินผล สมาชิกกลุ่มตี๋เหล็กสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ทำให้เข้าใจปัญหาด้านสุขภาพที่เกิดจากพฤติกรรมเสี่ยงจากการตี๋เหล็ก มีการนำเสนอปัญหาสู่กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องและองค์กรต่างๆในชุมชน ด้วยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วม

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มตี๋เหล็ก

การพัฒนาศักยภาพแกนนำในการสร้างเสริมสุขภาพผู้ต้องขังหญิง ในทัณฑสถานหญิงเชียงราย

(เลขที่ 53-03-23)

สุปราณี อัทธเสรี ชมนาด พจนามาตร์ อารยา อุดลตระกูล และสมบุญณ์ จัยวัฒน์
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำผู้ต้องขังหญิงในการเป็นผู้นำด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และสร้างเสริมความรู้ความเข้าใจ และมีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่เหมาะสมแก่ผู้ต้องขังหญิงโดยกระบวนการจัดการสุขภาพแบบมีส่วนร่วมของแกนนำ วิธีการดำเนินงานประกอบด้วยกิจกรรมการติดต่อประสานและสร้างความเข้าใจร่วมกัน และวางแผนการดำเนินงานตามขั้นตอนระหว่างทีมงาน การพัฒนากลุ่มแกนนำ โดยการอบรมแบบมีส่วนร่วม แกนนำที่เข้าร่วมกิจกรรมมี 50 คน คณะทำงานได้พัฒนาเครื่องมือสอบถามพฤติกรรมสุขภาพ และดำเนินการสำรวจพฤติกรรมสุขภาพผู้ต้องขังหญิง จำนวน 900 คนโดยความร่วมมือของแกนนำ จัดเวทีนำเสนอผลการสำรวจและรับฟังการนำเสนอโครงการสร้างเสริมสุขภาพ โดยแกนนำ ผลลัพธ์โครงการ คือ มีแกนนำผู้ต้องขังหญิงให้ความสนใจมาเข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาศักยภาพ รวม 50 คน แกนนำเหล่านี้ได้นำเสนอโครงการสร้างเสริมสุขภาพ โดยรวมกิจกรรมการออกกำลังกายแบบต่างๆ เข้าเป็นโครงการเดียวกัน ได้แก่ การออกกำลังกายแบบโยคะ การเต้นแอโรบิค และการเต้นฮูลาฮูป

คำสำคัญ : ศักยภาพแกนนำ การสร้างเสริมสุขภาพ ผู้ต้องขังหญิง ทัณฑสถาน

1.3 กลุ่มวัยสูงอายุ

การพัฒนาศักยภาพการจัดการความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ของแกนนำเครือข่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

(เลขที่ 52-06-33)

ประนอม โอทกานนท์ และคณะ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การศึกษาในครั้งนี้เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำการจัดการความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพกับผู้สูงอายุในกลุ่มที่มีโรคเรื้อรัง กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุที่เป็นแกนนำ 7 ชุมรม 56 คน การดำเนินงานแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์และจัดทำแผนปฏิบัติการ โดยการสนทนากลุ่ม วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพที่เป็นโรคเรื้อรังในผู้สูงอายุ 2) การลงมือปฏิบัติโดยมีกิจกรรม พัฒนาทักษะการจัดการความรู้ของแกนนำ และ 3) การประเมินผล โดยจัดให้ทั้ง 7 ชุมรมดำเนินการให้ความรู้ภายในชมรมของตนเองผลการดำเนินงาน แกนนำกลุ่มที่ศึกษาเกือบทุกรายมีภาวะความดันโลหิตสูงทำให้สนใจ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

อยากรู้ อยากเรียน อยากได้แนวทางไปปฏิบัติดังนั้นความรู้เกี่ยวกับ ภาวะความดันโลหิตสูงจึงเพิ่มขึ้น
หลังเข้าโครงการ แต่ด้านทักษะในการจัดการความรู้ยังเท่าเดิม สมาชิกชมรม ก่อนและหลังเข้าโครงการ
ด้านความรู้เกี่ยวกับ ภาวะความดันโลหิตสูง การจัดการความรู้ และทักษะการจัดการความรู้ไม่แตกต่าง
จากเดิม

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ การจัดการความรู้ การสร้างเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ

การพัฒนาศักยภาพผู้นำในการสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาสุขภาวะแบบองค์รวม ของผู้สูงอายุในชุมชน

(เลขที่ 52-02-13)

ดวงฤดี ลาคุชชะและคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การศึกษาเชิงปฏิบัติการแบบส่วนรวมครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพของ
นักศึกษาให้เป็นผู้ดำเนินการสร้างกระบวนการพัฒนาสุขภาวะแบบองค์รวมในชุมชน และพัฒนากระบวนการ
เรียนรู้ของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในการสร้างสุขภาวะแบบองค์รวมของผู้สูงอายุในชุมชน มี 3 ระยะ คือ
1) ระยะเตรียมความพร้อมในการเป็นผู้ดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ
เตรียมความพร้อมเป็นผู้ดำเนินการให้นักศึกษาพยาบาลเรื่อง สมรรถนะขั้นสูงในการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ
2) ระยะปฏิบัติการกิจกรรม นักศึกษาจัดประชุมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในชุมชน คัดเลือกและกำหนดทีม
แกนนำแต่ละชุมชน จัดโครงการเพิ่มศักยภาพในการสร้างเสริมสุขภาพแก่แกนนำและผู้สูงอายุในกิจกรรม
ลดความเสี่ยงการเกิดโรคเรื้อรัง นักศึกษาและแกนนำเยี่ยมผู้สูงอายุที่บ้านเป็นระยะ 3) ระยะประเมิน
ผลและสรุปบทเรียน ผลการศึกษา พบว่า มีการประเมินภาวะสุขภาพผู้สูงอายุหรือผู้ป่วยสูงอายุครอบคลุม
ทั้งด้านสุขภาพกาย จิต สังคม จิตวิญญาณ และความสามารถในการทำหน้าที่ มีการจัดโครงการ
สร้างเสริมสุขภาพใน 26 ชุมชน และแกนนำชุมชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพผู้นำ สุขภาวะแบบองค์รวม ผู้สูงอายุ

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุในชุมชนด้วยชุมชน

(เลขที่ 52-02-26)

ศรีสกุล ศรีสกุล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้ในการดูแลตนเองเหมาะสมกับวัย ส่งเสริม
สนับสนุนการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ร่วมกันของ
กลุ่มผู้สูงอายุ และเพื่อสร้างกลุ่มการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุ 50 คน
ผู้ดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว 50 คน และอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ 10 คน ดำเนินโครงการโดยศึกษา
ชุมชนและสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ โดยการเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ ใช้แบบสอบถาม เพื่อประเมินพฤติกรรม
การดูแลสุขภาพตนเองเบื้องต้นของผู้สูงอายุก่อนการดำเนินโครงการ ร่วมกันวิเคราะห์ ประเมินปัญหา

พฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุ จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการดูแลสุขภาพ ผู้สูงอายุให้กับอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ ใช้กระบวนการมีส่วนร่วม เพื่อกำหนดแนวทางจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพโดยผู้สูงอายุ ผู้ดูแลในครอบครัว และอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ ผลการดำเนินโครงการผู้เข้าอบรมมีคะแนนความรู้เพิ่มขึ้น และจากการเยี่ยมบ้านของอาสาสมัครผู้ดูแลผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุเห็นว่า สิ่งที่มีประโยชน์ต่อผู้สูงอายุในชุมชนมากที่สุดคือ เรื่องการดูแลสุขภาพและการออกกำลังกาย (ร้อยละ 80)

คำสำคัญ : การดูแลสุขภาพตนเอง การมีส่วนร่วม อาสาสมัคร ผู้สูงอายุในชุมชน

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน โดยการสนับสนุนการทำงานร่วมกันของเครือข่าย

(เลขที่ 52-02-22)

จุลจรรยาพร สิ้นศิริ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ เพื่อพัฒนา รูปแบบการสร้างเสริม สุขภาพผู้สูงอายุ โดยการทำงานร่วมกันของเครือข่าย ณ ต.คลองสี่ อ.คลองหลวง จ.ปทุมธานี ใช้แนวคิดการสร้างเครือข่าย 5 ขั้นตอน คือ การเข้าหาทำความเข้าใจองค์กรชุมชน เรียนรู้และเข้าใจชุมชน สร้างความคุ้นเคย ให้การสนับสนุนกิจกรรมของชุมชน ร่วมรับผิดชอบในการดำเนินการหรือร่วมเป็นภาคีในกิจกรรมของชุมชน กลุ่มตัวอย่าง คือ อสม. 50 คน บุคลากรสุขภาพที่สถานีอนามัย 4 คน ผู้บริหารและสมาชิก อบต. 36 คน ผู้นำชุมชน 50 คน ผู้สูงอายุและครอบครัว 160 คน และอาจารย์พยาบาล 3 คน ผลการวิจัย รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยการทำงานร่วมกันของเครือข่าย มีหน่วยงานที่ร่วมเป็นเครือข่าย คือ สถานีอนามัย อบต. อสม. ผู้นำชุมชน อาจารย์พยาบาลและชมรมผู้สูงอายุ สร้างเครือข่ายการทำงานใน 5 ขั้นตอนดังกล่าว เกิดกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจต่อการจัดบริการโดยรวมในระดับมาก

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ ผู้สูงอายุ

การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

(เลขที่ 52-12-34)

เจริญชัย หมั่นห่อ สุพรรณณี พูลผล และเบญจยามาศ พิไลยนต์

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ : การวิจัยครั้งนี้ เพื่อ ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุบ้านราม ต.รามราช อ.ท่าอุเทน จ.นครพนม โดยใช้เทคนิคการประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์ เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ปัญหาและประเมินความต้องการของชุมชน และกำหนดกิจกรรมโครงการส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ ผู้ร่วมวิจัย คือ กลุ่มผู้นำชุมชนผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และเจ้าหน้าที่สาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า มีผู้สูงอายุ 626 คน การจัดประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การสร้างความรู้ ความเข้าใจสภาพปัจจุบันของ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ผู้สูงอายุในชุมชน 2) การสร้างแนวทางในการพัฒนาเกิดโครงการ 9 โครงการ และ 3) การกำหนด
แนวปฏิบัติโดยนำโครงการที่กำหนดเป็นแผนปฏิบัติการ มีโครงการผู้สูงอายุที่นำมากำหนดเป็น
แผนปฏิบัติการรวม 6 โครงการ

คำสำคัญ : การส่งเสริมสุขภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน การประชุมแบบมีส่วนร่วมอย่างสร้างสรรค์
ผู้สูงอายุ

ประสิทธิผลของโปรแกรมการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ

(เลขที่ 53-03-54)

สิวรรณ อุณาภิรักษ์ วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์ และวรรณดา คงสุริยะนาวัน
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ ด้านร่างกาย
จิตใจ สัมพันธภาพในครอบครัว/สังคม และสิ่งแวดล้อม ก่อนและหลังได้รับโปรแกรมการส่งเสริมคุณภาพ
ชีวิตผู้สูงอายุ ที่มีรายละเอียดเกี่ยวกับ อาหารและการออกกำลังกายในวัยสูงอายุ ความปลอดภัย ปัญหา
การหลงลืมในผู้สูงอายุและการชะลอสมองเสื่อม ปัญหาการกลืนปัสสาวะไม่อยู่ในผู้สูงอายุ การนอนไม่
หลับและการแก้ไข การส่งเสริมและสร้างคุณค่าในตนเองของผู้สูงอายุ การมีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัว
และสังคม การป้องกันภาวะซึมเศร้า การทำงานอดิเรก และการใช้ยาอย่างปลอดภัย ผู้เข้าร่วมกิจกรรม
เป็นผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกของชมรมผู้สูงอายุตรอกข้าวเม่า ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังได้รับโปรแกรมฯ
กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกายและความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะสุขภาพของตนเองดีกว่าก่อนได้
รับโปรแกรมฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

คำสำคัญ : โปรแกรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต ชมรมผู้สูงอายุ ผู้สูงอายุ

ประสิทธิผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อการควบคุมโรค ในผู้สูงอายุโรคเบาหวานที่ควบคุมโรคไม่ได้

(เลขที่ 53-03-55)

สิวรรณ อุณาภิรักษ์ และ วิราพรรณ วิโรจน์รัตน์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อศึกษาประสิทธิผลของโปรแกรมการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อควบคุม
โรคเบาหวาน ที่ควบคุมไม่ได้ โดยประยุกต์ทฤษฎีความสามารถตนเอง กระบวนการกลุ่มและแรงสนับสนุน
ทางสังคม ในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมควบคุมอาหาร การออกกำลังกายและการรับประทาน
อาหาร โดยประเมินการเปลี่ยนแปลงของความรู้ การรับรู้ความสามารถของตนเอง และพฤติกรรม
เกี่ยวกับการควบคุมอาหาร การออกกำลังกาย และการรับประทานยา ร่วมกับการประเมินดัชนีมวลกาย
น้ำตาลในเลือดขณะอดอาหาร และน้ำตาลสะสมในเม็ดเลือดแดง ภายหลังสิ้นสุดโครงการ เปรียบเทียบ
ก่อนเข้าโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังสิ้นสุดโปรแกรมฯ ระดับและคะแนนของความรู้เรื่อง
โรคเบาหวานการรับรู้ความสามารถของตนเองและพฤติกรรมในการควบคุมอาหาร รวมทั้งระดับน้ำตาล

ในเลือดขณะอดอาหารของกลุ่มควบคุม ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจากก่อนเริ่มโปรแกรมฯ แต่กลุ่มทดลองกลับมีระดับน้ำตาลในเลือดขณะอดอาหารลดลงจากก่อนเริ่มโปรแกรมฯ รวมทั้งระดับและคะแนนของความรู้เรื่องโรคเบาหวานการรับรู้ความสามารถของตนเองและพฤติกรรมในการควบคุมอาหารเพิ่มขึ้นจากก่อนเริ่มโปรแกรมฯและเพิ่มขึ้นมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : โปรแกรมปรับเปลี่ยนพฤติกรรม โรคเบาหวาน ผู้สูงอายุ

ผลของโปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกายแบบมีส่วนร่วมต่อพฤติกรรม การออกกำลังกายของผู้สูงอายุในชนบท

(เลขที่ 53-03-64)

นงนุช เพ็ชรร่วง และ อธิมาส หอมเทศ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงทดลอง แบบ Two Groups Pretest-Posttest Design นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุกลุ่มทดลองก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกายแบบมีส่วนร่วม และเปรียบเทียบพฤติกรรมการออกกำลังกายของผู้สูงอายุกลุ่มควบคุมกับกลุ่มทดลอง หลังการทดลอง กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุกลุ่มละ 35 คน โดยกลุ่มควบคุมได้เอกสารความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกายและแบบบันทึกการออกกำลังกาย และให้ผู้สูงอายุบันทึกการออกกำลังกายตามความเป็นจริงในแต่ละสัปดาห์ รวมทั้งสิ้น 12 สัปดาห์ กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีส่วนร่วม และมีการออกกำลังกายตามที่ผู้สูงอายุเลือกตามความสมัครใจ เช่น รำไม้พลองป่าบุญมี และการเดิน เป็นระยะเวลา 12 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 40 นาที ผลการศึกษาพบว่า ผู้สูงอายุกลุ่มทดลอง ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมการออกกำลังกายแบบมีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการออกกำลังกายดีกว่าก่อนเข้าร่วม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และกลุ่มทดลองมีพฤติกรรมการออกกำลังกายดีกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

คำสำคัญ : โปรแกรมส่งเสริมการออกกำลังกาย พฤติกรรมการออกกำลังกาย แนวคิดการมีส่วนร่วม ผู้สูงอายุ

การพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในชุมชนเมือง โดยการมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาชุมชนเมืองแห่งหนึ่ง ในเขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร

(เลขที่ 53-03-69)

วันดี ไตสุขศรี
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยและพัฒนาที่ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนารูปแบบการดูแลผู้สูงอายุที่เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรังที่ไม่สามารถดูแลตนเองได้ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเมือง เขตธนบุรี กรุงเทพฯ กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง 10 คน อาสาสมัครชุมชน 25 คน ขั้นตอนการดำเนินงาน คือ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

1) สัมภาษณ์ผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง เป็นรายบุคคลตามแบบสัมภาษณ์ผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง 2) จัดสนทนากลุ่มอาสาสมัครชุมชน 3) รวบรวมและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการการดูแล 4) จัดประชุม อาสาสมัครชุมชน และทีมวิจัย ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำร่างรูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรังที่เหมาะสม 5) นำร่างรูปแบบฯ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเนื้อหา 6) อาสาสมัครชุมชนนำรูปแบบฯ ไปใช้ปฏิบัติจริงกับผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง 7) ประชุมอาสาสมัครชุมชนกับทีมวิจัยเพื่อสรุปและประเมินผลการใช้รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง และสรุปรายงานการวิจัย ผลการวิจัยได้รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรังในชุมชน ครอบคลุมการดูแลอย่างต่อเนื่อง การสร้างเสริมสุขภาพ และการป้องกันภาวะแทรกซ้อน ผู้สูงอายุโรคเรื้อรังมีพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตอยู่ในระดับดี

คำสำคัญ : รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง การวิจัยแบบมีส่วนร่วม ผู้สูงอายุโรคเรื้อรัง อาสาสมัครชุมชน

โครงการสรวัยอยู่อย่างไรไม่หกล้ม

(เลขที่ 53-03-103)

จิราพร เกศพิชญวัฒนา

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ : การวิจัยครั้งนี้ เพื่อให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการหกล้มในวัยผู้สูงอายุ ในประเด็นสาเหตุ ปัจจัยเสี่ยง ผลกระทบที่เกิดตามมาจากการหกล้ม ตระหนักถึงความสำคัญในการหกล้ม และสามารถนำแนวทางในการป้องกันการหกล้มมาใช้ในการปฏิบัติเพื่อป้องกันการหกล้มในชีวิตประจำวัน กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้สูงอายุและผู้ดูแลในชุมชนไฮครีปราโมชพัฒนา เขตหัวหมาก 50 คน และนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 11 คน จัดกิจกรรมให้ความรู้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลเกี่ยวกับการหกล้มในวัยสูงอายุ กระตุ้นให้ผู้สูงอายุและผู้ดูแลตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาและการป้องกันการหกล้ม เรียนรู้จากสื่อวีดิทัศน์ ประเมินความเสี่ยงต่อการหกล้มเป็นรายบุคคล ให้คำแนะนำการป้องกันการหกล้มทั้งรายกลุ่มและรายบุคคล มีวิทยากรให้ความรู้การออกกำลังกายที่ส่งเสริมการทรงตัวและความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ และเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุที่มีความเสี่ยงสูงต่อการหกล้ม ผลการศึกษา มีผู้เข้าร่วมโครงการอายุ 60 ปีขึ้นไปมากที่สุด คือร้อยละ 72 มีประวัติเคยหกล้มในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมา ร้อยละ 26 ระดับความเสี่ยงต่อการหกล้มตามแบบประเมิน Thai-FRAT พบมีความเสี่ยงอยู่ในระดับต่ำมากที่สุด ร้อยละ 82 และมีความเสี่ยงต่อการหกล้มในระดับสูง ร้อยละ 18 ระดับความสามารถในการพึ่งพาตนเองจากแบบประเมิน Chula-ADL พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการมีความสามารถในการพึ่งพาตนเองได้ดี ร้อยละ 100 และผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้หลังเข้าร่วมโครงการอยู่ในระดับสูง

คำสำคัญ : การหกล้ม การป้องกัน ผู้สูงอายุ

1.4 ชุมชน/ผู้ที่เป็โรคเรื้อรัง/ผู้เจ็บป่วยในโรงพยาบาล

การสร้างเสริมสุขภาพชุมชนทั้งชุมชนในเขตเทศบาลนอกเขตเทศบาล และชนกลุ่มน้อย โดยครอบคลุมกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่มวัย และกลุ่มผู้เจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง อาทิ โรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง โรคมะเร็งและอื่นๆ ทั้งในชุมชนกลุ่มต่างๆ และผู้เจ็บป่วยที่อยู่รักษาในโรงพยาบาล

ชุมชนต้นแบบการเรียนรู้

(เลขที่ 52-06-51)

รัชณีภรณ์ ทรัพย์กรานนท์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : การพัฒนาชุมชนโดยใช้องค์ความรู้ด้านการพยาบาลเป็นฐาน เพื่อเป็นต้นแบบของการเรียนรู้เป็นสิ่งที่สำคัญต่อการพัฒนาชุมชนแบบยั่งยืน โครงการนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการได้มาซึ่งชุมชนต้นแบบการเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพจำนวน 1 แห่ง สถานที่ดำเนินงาน คือชุมชนตาลล้อม ต.เหมือง อ.เมือง จ. ชลบุรี กลุ่มเป้าหมาย คือ ประธานชุมชน แกนนำชุมชน อสม. และประชาชนชาวตาลล้อม ในการดำเนินงานมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานประกอบด้วยหน่วยงานต่างๆทั้งภาครัฐและเอกชน เก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชนจำนวน 150 หลังคาเรือน การศึกษาฐานของคณะกรรมการและร่วมกันคิดและวางแผนโครงการได้ 12 โครงการ ครอบคลุมทุกกลุ่มวัยในชุมชน หลังการดำเนินโครงการพบว่า เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนและผู้นำอย่างกว้างขวาง และประชาชนเกิดการตื่นตัวต่อการดูแลสุขภาพ

คำสำคัญ : ชุมชนต้นแบบ ศูนย์การเรียนรู้

ร่วมใจสร้างสุขตามวิถีชีวิตชุมชนคนปักษ์ใต้

(เลขที่ 52-06-36)

นัยนา หนูนิล สายฝน เอกวางกูร

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อสร้างสุขภาวะของคนในชุมชนสาธิตวลัยลักษณ์พัฒนา เป็นการดำเนินการแบบ Participatory action-based project โดยการมีส่วนร่วมของ 5 ภาคีหลัก ได้แก่ 1) มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ 2) องค์การบริหารส่วนตำบล 3) โรงเรียน 4) เจ้าหน้าที่สถานเือนามัย 5) ภาคประชาชน แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ 1) ระยะเตรียมการ เป็นการหาต้นทุนทางสังคม จัดประชุมแกนนำเพื่อร่วมกันสร้างภาพฝันของชุมชนและวางแผนงานร่วมกัน 2) ระยะดำเนินการตามแผน โดยการจัดอบรมเยาวชนให้เกิดทักษะชีวิตที่ดี สนับสนุนกิจกรรมสร้างสรรค์ของเด็กและเยาวชนโดยให้เด็กเขียนโครงการเพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันของเด็กในพื้นที่ และสร้างจิตสำนึกให้เด็กรักบ้านเกิด และ 3) ระยะติดตามผล มีเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของกลุ่มเยาวชนและแกนนำ ผลการดำเนินงานจากการค้นหาทุนทางสังคมของชุมชน พบการเป็นต้นแบบในการออกกำลังกาย และการนวด และจากการประชุมแกนนำ เกิดความคาดหวังของคนในชุมชนต่อเยาวชน และมีการจัดทำแผนการเนิงานร่วมกัน มีการจัดอบรมแกนนำ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

เยาวชน จัดทำโครงการสานพลังเยาวชนรักบ้านเกิด และจัดอบรมเยาวชนทางบวก เกิดการเปลี่ยนแปลง
ของเด็กในชุมชนด้านความคิด พฤติกรรม อารมณ์ และสังคม

คำสำคัญ : สุขภาวะ ชุมชนสวัสดิ์ลักษณะพัฒนา คนปักษ์ใต้ เยาวชน

การพัฒนาหมู่บ้านสร้างเสริมสุขภาพในชนกลุ่มน้อยตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก

(เลขที่ 53-03-02)

จรรยา สันตยากร ชมนาด วรณพรศิริ และสมศักดิ์ โทจำปา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงพัฒนา ครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพหมู่บ้านในชนกลุ่มน้อย
ตามแนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง จังหวัดพิษณุโลก ใน 4 ระยะ คือ ศึกษาปัญหาและอุปสรรคการ
สร้างเสริมสุขภาพ สร้างรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ ทดลองใช้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ และ
ประเมินผลรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น ด้านสถาบันการศึกษา ด้านครอบครัว
และด้านชุมชน ประกอบด้วย บุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่สาธารณสุข พยาบาลวิชาชีพ
อสม. ผู้บริหารโรงเรียน ครู ผู้ปกครอง เด็กนักเรียน และตัวแทนประชาชนในชุมชนบ้านห้วยทรายเหนือ
ตำบลห้วยเขยื้อ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก ผลการวิจัยพบว่า ได้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ
โรงเรียนตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชนกลุ่มน้อย และได้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของครอบครัว
ชาวเขาเผ่าม้ง และผลการนำรูปแบบกิจกรรมการเสริมสร้างสุขภาพในชุมชนไปทดลองใช้ พบว่า
กลุ่มตัวอย่างมีการปฏิบัติการส่งเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก ประชาชนมีความพึงพอใจใน
รูปแบบกิจกรรมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : หมู่บ้านสร้างเสริมสุขภาพ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง ชนกลุ่มน้อย

การพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเฝ้าระวังภาวะสุขภาพผู้ป่วยเรื้อรัง ตำบลปากพูน จังหวัดนครศรีธรรมราช

(เลขที่ 52-06-37)

ชิตชนก มยุรภักดิ์

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการพัฒนาเครือข่ายกลุ่มเฝ้าระวังภาวะสุขภาพผู้ป่วยเรื้อรัง ตำบลปากพูน จังหวัด
นครศรีธรรมราช ใช้แนวคิดของมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพที่เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชน และเน้น
การสร้างเสริมพลังอำนาจในเครือข่ายสมาชิก ดำเนินการตามกรอบแนวคิดของแผนที่ผลลัพธ์ (Outcome
mapping) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน 1) การกำหนดกรอบการพัฒนา 2) การติดตามผลลัพธ์และการ
ดำเนินงานของแผนงานและผู้เกี่ยวข้อง และ 3) การจัดทำแผนการประเมิน ผลการดำเนินโครงการ
พบว่า แนวคิดระบบการดูแลผู้ป่วยเรื้อรังนั้น ผู้ป่วยจะต้องเป็นผู้ตั้งเป้าหมายการรักษา เข้าใจอุปสรรค

และข้อจำกัดของตนเอง และจะต้องสามารถประเมินสภาวะสุขภาพของตนเองได้ว่า สามารถจัดการเองได้ หรือต้องไปพบบุคลากรทางการแพทย์ กลุ่มเยาวชนอาจไม่ใช่ตัวหลักในการขับเคลื่อนการดูแลผู้โรคเรื้อรัง

คำสำคัญ : การพัฒนาเครือข่าย การเฝ้าระวังภาวะสุขภาพ ผู้ป่วยเรื้อรัง

โครงการอาหารปลอดภัย ถูกหลักอนามัย ด้วยตัวเราเอง

(เลขที่ 53-03-26)

พงษ์ภัทร์ รัตนสุวรรณ สมบูรณ์ จัยวัฒน์ และ สังคม นนท์พิพัฒน์

สำนักวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจ ในการเลือกซื้อและเลือกบริโภคอาหาร ที่ปลอดภัย มีคุณภาพ เพื่อป้องกันโรคที่เกิดจากอาหาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ประชาชนและแกนนำชุมชน ในพื้นที่ ต.นางแล อ.เมือง จ.เชียงราย กิจกรรมการดำเนินงาน ประกอบด้วย การศึกษาวิเคราะห์ สถานการณ์ความรู้เกี่ยวกับการเลือกซื้อและบริโภคอาหารที่ปลอดภัยของประชาชน จัดเวทีสรุปผลการ วิเคราะห์สถานการณ์และค้นหาข้อมูลแก่ประชาชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และร่วมกันวิเคราะห์ ตั้งเป้าหมาย ร่วมกันถึงโทษและอันตรายจากการบริโภคอาหารที่ไม่ปลอดภัย แกนนำชุมชนร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ สาธารณสุขในการจัดเวทีตรวจสอบสารพิษในอาหารโดยการลงมือตรวจสอบด้วยตนเอง และสรุปบทเรียน ผลลัพธ์ พบว่าประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจในการเลือกซื้ออาหาร และเลือกบริโภคอาหารที่ปลอดภัย มีการรวมกลุ่มกันเพื่อตรวจสอบสารปนเปื้อนในอาหารภายในหมู่บ้านของตนเอง และมีการจัดการกับ อาหารที่ตรวจพบมีสารปนเปื้อน ด้วยฐานความเป็นญาติมิตรแลพี่น้องกันในชุมชน

คำสำคัญ : อาหารปลอดภัย หลักการเลือกซื้อและบริโภคอาหาร ประชาชน

รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน

(เลขที่ 53-03-05)

อัมราภรณ์ ภูระย้า

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมนี้ เพื่อศึกษารูปแบบการสร้างเสริม สุขภาพกลุ่มเสี่ยง โรคความดันโลหิตสูงโดยการมีส่วนร่วมของชุมชน องค์กรที่เกี่ยวข้อง และศึกษาความรู้ ความเชื่อด้าน สุขภาพ และพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง โดยใช้เทคนิคกระบวนการวางแผนอย่างมีส่วนร่วม (AIC) ขั้นตอนเริ่มจากการสำรวจข้อมูลทั่วไปของชุมชน และคัดกรองโรคความดันโลหิตสูงในประชาชนที่มีอายุ 35 ปีขึ้นไป กลุ่มที่ศึกษาคือ ผู้ที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคความดันโลหิตสูง 84 คน สันทนาการกลุ่มเพื่อร่วม ค้นหาค้นหาปัญหาและแก้ไขปัญหา นำแผนไปปฏิบัติและประเมินผล เก็บข้อมูลเชิงปริมาณใช้แบบสัมภาษณ์ โดยประยุกต์ใช้แบบแผนความเชื่อด้านสุขภาพ และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสังเกตอย่างมีส่วนร่วม สันทนาการกลุ่ม และการประชุม AIC ผลการศึกษา พบว่ากลุ่มเสี่ยงที่เข้าร่วมโครงการ 84 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 35-40 ปี สถานภาพสมรสคู่ จบชั้นประถมศึกษา ประกอบอาชีพเกษตรกร

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

รายได้อยู่ระหว่าง 2,000-5,000 บาท มีญาติสายตรงเป็นโรคความดันโลหิตสูง มีภาวะความดันโลหิต
เริ่มสูง ดัชนีมวลกาย และผลการเปรียบเทียบความรู้ ความเชื่อด้านสุขภาพ ทั้ง 5 ด้าน พฤติกรรมการ
ดูแลตนเอง ก่อนและหลังดำเนินการพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.005$)
สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาสุขภาพอื่นๆได้

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ การมีส่วนร่วมของชุมชน กลุ่มเสี่ยงโรคความดันโลหิตสูง

การศึกษาแบบเสริมสร้างพลังอำนาจในการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูงในชุมชนอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

(เลขที่ 53-03-21)

วีณา อิศรางกูร ณ อยุธยา และคณะ
คณะพยาบาลศาสตร์ วิทยาลัยบัณฑิตเอเชีย

บทคัดย่อ : การวิจัยแบบกึ่งทดลอง นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ เสริมสร้างพลังอำนาจในการดูแลตนเอง
ของผู้ป่วยโรคเบาหวาน และความดันโลหิตสูงในชุมชน กลุ่มตัวอย่าง มี 2 กลุ่ม วัดก่อน-หลัง กลุ่ม
ตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานและความดันโลหิตสูงในชุมชน อ.เมือง จ.ขอนแก่น กลุ่มละ 40 คน
กลุ่มทดลองได้รับการสร้างเสริมพลังอำนาจ กลุ่มควบคุมเป็นกลุ่มได้รับการพยาบาลปกติ เก็บรวบรวม
ข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ แบบบันทึกผลการตรวจระดับน้ำตาลในเลือดและความดันโลหิต ผลการ
วิจัยพบว่า หลังการทดลอง กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเบาหวานและ
ความดันโลหิตสูง มากกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และมากกว่ากลุ่มควบคุม
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของคะแนนพฤติกรรมการดูแลตนเองโดย
รวมมากกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) และมากกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติ ($p < 0.012$) กลุ่มทดลองมีค่าเฉลี่ยของระดับน้ำตาล(DTX)ในเลือดน้อยกว่าก่อนการ
ทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p = 0.011$) และน้อยกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ($p = 0.014$)

คำสำคัญ : การเสริมสร้างพลังอำนาจ ผู้ป่วยเบาหวาน ผู้ป่วยความดันโลหิตสูง

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพสุขภาพจิตชุมชนเมืองระยะที่ 1 : กรณีศึกษา ชุมชนวัดประดิษฐาราม

(เลขที่ 53-03-67)

อัจฉราพร สี่หิรัญวงศ์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริม สุขภาพสุขภาพ
จิตชุมชนเมืองระยะที่ 1 เป็น เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพจิตชุมชนเมืองโดยนำชุมชนเข้า
มามีส่วนร่วม แบ่งเป็น 3 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การเตรียมชุมชน ช่วงที่ 2 การทำให้เกิดการปฏิบัติในชุมชน
ช่วงที่ 3 การติดตามและประเมินผล ศึกษาในชุมชนวัดประดิษฐาราม ผลลัพธ์พบว่า ความรู้สึกเป็น

วรรณภา ศรีธัญรัตน์ และคณะ

ชุมชนของแกนนำ วัดด้วยแบบวัดความรู้สึกเป็นชุมชน มีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากก่อนเข้าร่วมโครงการ จาก 4.22 เป็น 4.56 คะแนน ส่วนรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพจิตในชุมชนเมือง โดยนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม จากการวิเคราะห์ที่มีข้อเสนอในการปฏิบัติ 2 ส่วน คือ การพัฒนาแกนนำให้มีทักษะการทำงานเป็นทีม และมีความรู้สึกเป็นชุมชน และการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพจิตในชุมชน

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ สุขภาพจิตชุมชนเมือง ความรู้สึกเป็นชุมชน

ออกกำลังกาย ห่างไกลโรค

(เลขที่ 53-03-83)

สุภาพร อาญาเมือง และ อัจฉรา ชัยชาญ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ : การส่งเสริมการออกกำลังกายอย่างยั่งยืนและต่อเนื่องเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันการเจ็บป่วยในประชาชนบ้านดอนสูง ตำบลยางตลาด อำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ และบ้านดอนกลอย ตำบลหัวขวาง อำเภอกุสุมาลย์ จังหวัดมหาสารคาม การดำเนินการประกอบด้วย กิจกรรมการให้ความรู้และการรณรงค์เกี่ยวกับการออกกำลังกายและการกระตุ้น ส่งเสริมให้ประชาชนในทุกกลุ่มอายุ ออกกำลังกายและออกกำลังกายเพิ่มมากขึ้น ผลการศึกษา พบว่าเด็กและเยาวชนมีการตื่นตัวในการออกกำลังกายมากขึ้น โดยการมารวมตัวที่ศาลากลางบ้านเพื่อออกกำลังกาย และผู้นำชุมชนร่วมกับอสม. เป็นแกนนำในการออกกำลังกายและส่งเสริมให้มีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องโดยใช้กลยุทธ์การแข่งขันภายในหมู่บ้าน และส่งเข้าประกวดทีมออกกำลังกายในระดับตำบล และยังพบว่าประชาชนในชุมชนมีการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่องอย่างน้อย 3 ครั้งต่อสัปดาห์คิดเป็นร้อยละ 55 และสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับการออกกำลังกายได้ถูกต้องร้อยละ 87.53 มีแกนนำในการออกกำลังกาย 4 คน ซึ่งเป็นตัวแทนแต่ละคุ้ม และยังมีเด็กและเยาวชนร่วมออกกำลังกายและเป็นแกนนำในการออกกำลังกายอย่างต่อเนื่อง

คำสำคัญ : การออกกำลังกาย การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน

ผลของการฝึกชี่กึ่งต่อความเครียด ความสุขและผลลัพธ์ทางคลินิกในผู้ที่เป็นโรคเรื้อรัง

(เลขที่ 52-12-08)

สมร อริยานุชิตกุล สมทรง จุไรทัศน์ย์ และ อรสา พันธภักดี

โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การศึกษาเพื่อศึกษาผลการฝึกชี่กึ่งต่อความเครียด ความสุข และสำรวจผลลัพธ์ทางคลินิกในพยาบาลที่เป็นโรคเรื้อรัง กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรพยาบาลที่เป็นโรคเรื้อรังจำนวน 11 ราย เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย โปรแกรมการฝึกชี่กึ่ง แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบบันทึกพฤติกรรมกรรมการฝึก แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินความเครียด แบบวัดความสุข เก็บข้อมูลก่อนการฝึก ระหว่างฝึก และหลังการฝึกชี่กึ่ง 12 สัปดาห์ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ยความเครียดในช่วงขณะทดลองและหลังการทดลอง น้อยกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

คะแนนเฉลี่ยความสุขของผู้ที่เป็นโรคเรื้อรังในช่วงขณะทดลองและหลังการทดลองมากกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีผลลัพธ์ทางคลินิกดีขึ้น

คำสำคัญ : ชีง ความเครียด ความสุข ผลลัพธ์ทางคลินิก โรคเรื้อรัง

การสร้างเสริมศักยภาพการทำหน้าที่ในการดูแลสุขภาพครอบครัว เมื่อมีสมาชิกเจ็บป่วยด้วยโรคเรื้อรัง ชุมชนบ้านสาวะถี อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น

(เลขที่ 52-12-11)

เสาวคนธ์ วีระศิริ พัชรารณณ์ เจนใจวิทย์ พิมภา สุตรา และอธิษฐาน ชินสุวรรณ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการทำหน้าที่ของครอบครัวในการดูแลสนับสนุนสมาชิกที่เจ็บป่วยด้วยโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง โดยใช้กลยุทธ์การดูแลสุขภาพที่ยืดครอบครัวเป็นหลักและการมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ร่วมการศึกษา ประกอบด้วย ครอบครัวที่มีผู้เจ็บป่วยเป็นโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง และประชาชนทั่วไปที่อยู่ในพื้นที่เป้าหมาย การดำเนินงาน มี 3 ขั้นตอน คือ 1) การประเมินการทำหน้าที่และความต้องการทางด้านสุขภาพครอบครัว โดยการสัมภาษณ์ตามแนวคำถามที่พัฒนาขึ้น รวมทั้งการสังเกตขณะให้การดูแลสุขภาพที่บ้าน และการประเมินภาวะสุขภาพชุมชนด้วยเครื่องมือ 7 ชิ้น นำข้อมูลมาวิเคราะห์และจัดเวทีประชาคม 2) การพัฒนาชุดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมสุขภาพบุคคล ครอบครัวและชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของทีมงานและผู้นำชุมชน 3) การติดตามประเมินผลโดยใช้แบบสอบถาม การสัมภาษณ์และการสังเกต ผลการศึกษา พบว่า ครอบครัวมีความตระหนักและมีความสามารถในการปฏิบัติเพื่อการควบคุมโรคได้ดีมากขึ้น (มีการรับรู้และการปฏิบัติในระดับดี) ประชาชนในชุมชนตระหนักในการส่งเสริมสุขภาพ เพื่อการป้องกันโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว การมีส่วนร่วมของชุมชน ผู้ที่เจ็บป่วยเรื้อรัง

ครอบครัวอบอุ่นในมุมมองของเด็กวัยเรียนและครอบครัวในชุมชนเมือง จังหวัดขอนแก่น

(เลขที่ 53-03-16)

จิรวรรณ แทนวัฒนกุล
นิภา อังศุภากร และ อัจฉริยา วงษ์อินทร์จันทร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ ศึกษาครอบครัวอบอุ่นในมุมมองของเด็กวัยเรียนและครอบครัวในชุมชนเมือง จังหวัดขอนแก่น จากครอบครัวที่มีเด็กวัยเรียน 29 ครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลหลักเป็นบิดามารดาและผู้ดูแล 29 คน เด็กวัยเรียน 29 คน ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก สนทนาแบบไม่เป็นทางการ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษา พบว่า **ครอบครัวอบอุ่นในมุมมองของครอบครัว**

คือ 1) ไม่ทะเลาะเบาะแว้งหรือทุบตีกัน และไม่พูดจาหยาบค้าย 2) มีเวลาทำกิจกรรมร่วมกัน ห่วงใยซึ่งกันและกันอย่างสม่ำเสมอ 3) รับผิดชอบค่าใช้จ่ายในครอบครัวให้เพียงพอ และจัดการหนี้สินได้ 4) ซื่อสัตย์ไม่นอกใจคู่สมรส 5) มีลูกวัยเรียนที่เชื่อฟังและบอกสอนได้ ไม่ไปนอกบ้าน ทำกิจกรรมในบ้านและช่วยเหลืองานบ้าน รับผิดชอบเรื่องการเรียน ความสามารถทางการเรียนขึ้นกับเด็ก ถ้าผลการเรียนดีก็จะเป็นที่ภูมิใจของครอบครัว **ลักษณะบิดา** คือ ควรใจเย็น อารมณ์ดี เป็นตัวอย่างที่ดี อาจตี้มเหล่าได้แต่ต้องไม่เมามาละวาด **ลักษณะมารดา** คือ ต้องอดทน ไม่โต้เถียง ไม่ใช้อารมณ์ ส่วน **บิดามารดาที่หย่าร้างกัน** ผู้ดูแลที่เป็นปู่ย่า/ตายายจะเลี้ยงดูเด็กให้อบอุ่นได้ และ **ครอบครัวอบอุ่นในมุมมองของเด็กวัยเรียน** คือ 1) ไม่ทะเลาะเบาะแว้ง พูดจาเสียงดัง ตะคอกหรือทุบตีกัน ต้องไม่ดูต่ำหรือตี 2) แสดงความรักเด็กด้วยการกอด ใช้คำพูดดีๆ 3) ให้เข้าใจเด็ก และบอกสอนว่าสิ่งใดดี/ไม่ดี 4) ครอบครัวไม่ต้องร่ำรวยแต่ขอให้มีความพอใช้ 4) บ้านไม่ต้องเป็นระเบียบมาก แต่ให้หาสิ่งของได้ง่าย 5) เพื่อนบ้านไม่มีความเอือมอาทร ไม่ส่งเสียงรบกวน และ 6) มีลูกช่วยเหลืองานบ้าน การศึกษาให้แนวทางในการพัฒนาครอบครัวเด็กวัยเรียนให้มีความอบอุ่นต่อไป

คำสำคัญ : ครอบครัวอบอุ่น เด็กวัยเรียน ครอบครัว/ผู้เลี้ยงดูเด็กวัยเรียน

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว

(เลขที่ 52-12-26)

จินตนา วัชรสินธุ์

วรรณณี เตียวณิชเรศ และวิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองนี้ ทดสอบผลของการใช้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวต่อพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว กลุ่มตัวอย่าง มี 50 ครอบครัวที่มีศักยภาพจำกัดในการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว ทั้งระยะ ครอบครัวเริ่มต้น วัยก่อนเรียน วัยเรียน วัยรุ่น และวัยสูงอายุ ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย จากครอบครัวในเขตรับผิดชอบ รพ.สต. บ้านสวน เครื่องมือวิจัย ใช้แบบสัมภาษณ์การสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวตามระยะพัฒนาการครอบครัว รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว และแบบสอบถามพฤติกรรมสุขภาพครอบครัว วิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพการสร้างเสริมสุขภาพตามระยะพัฒนาการครอบครัว ด้วยวิธีการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา และวิเคราะห์ความแตกต่างค่าเฉลี่ยพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพก่อนและหลังการได้รับรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวด้วยสถิติ (pair t- test) ผลการวิจัย พบว่า *ครอบครัวระยะเริ่มต้น* สามารถรยาพยายามปรับบทบาทหน้าที่ให้เหมาะสม มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน แต่มีความใกล้ชิดกับครอบครัวเดิมและเพื่อนฝูงลดลง มีการดูแลสุขภาพขณะตั้งครรภ์ *ครอบครัวระยะวัยก่อนเรียน* สมาชิกครอบครัวทำกิจกรรมร่วมกันดี สอนไม่ให้เกิดกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง สอนป้องกันอันตรายและอุบัติเหตุในบ้าน สอนไม่ให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่ดี/ชั่วร้าย สอนไม่ทำร้ายสัตว์ ให้รู้จักบาปกรรม และให้เคารพผู้ใหญ่ มักให้เด็กดูทีวี/ไอ/ทีวี ส่วน *ครอบครัวระยะบุตรวัยเรียน* มีการส่งเสริมการศึกษา ให้ช่วยงานบ้าน ช่วยดูแลน้อง สอนเรื่องความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมและสังคม การประหยัด และการดูแลสุขภาพ แต่ไม่สอนเรื่องเพศศึกษา ในครอบครัว *ระยะบุตรวัยรุ่น* มีการส่งเสริมความรับผิดชอบ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ตนเอง การจัดสรรด้านการเงิน การดำเนินชีวิตและจริยธรรม วิทยุรุ่นทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัวน้อยลง คบเพื่อนต่างเพศและติดเพื่อนมากขึ้น สอนการป้องกันการตั้งครรภ์ไม่เน้นการดูแลสุขภาพวัยรุ่น ส่วน ระยะเวลาครอบครัววัยสูงอายุ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่รู้สึกเบื่อหน่ายชีวิตเนื่องจากมีโรคประจำตัว ต้องพึ่งพาผู้อื่น และรู้สึกว่าเหงา ห่างจากการสูญเสียคู่สมรส แต่ปรับตัวได้ และพบว่าหลังการใช้รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ ครอบครัว พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวดีขึ้น รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพนี้ พยาบาล หรือบุคลากรสุขภาพสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับครอบครัวทั้ง 5 ระยะพัฒนาการได้

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ สุขภาพครอบครัว

การพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การควบคุมอาหารสำหรับการป้องกัน โรคหัวใจขาดเลือดสำหรับผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยง

(เลขที่ 53-03-35)

พัชรภรณ์ อารีย์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ เพื่อพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การควบคุมอาหารเพื่อป้องกัน โรคหัวใจขาดเลือด สำหรับผู้ป่วยที่เสี่ยงต่อโรคหัวใจขาดเลือด และเพื่อประเมินประสิทธิภาพของโปรแกรม ช่วยสอน กิจกรรม ประกอบด้วย สร้างและพัฒนาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง การควบคุม อาหารเพื่อป้องกันโรคหัวใจขาดเลือด ตรวจสอบคุณภาพของโปรแกรม ประเมินประสิทธิภาพโปรแกรม คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบเดี่ยวและแบบกลุ่มในกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ป่วยที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคหัวใจ ขาดเลือด 42 คน ผลการวิจัย คือ ได้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการควบคุมอาหารเพื่อป้องกัน โรคหัวใจขาดเลือด และพบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องอาหารป้องกันโรคหัวใจขาดเลือดของกลุ่มตัวอย่าง ภายหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โปรแกรมคอมพิวเตอร์ช่วยสอน การควบคุมอาหาร การป้องกันโรคหัวใจขาดเลือด กลุ่มเสี่ยง

การรับรู้และความต้องการความรู้ที่จำเป็นในการดูแลตนเองของผู้ป่วย และญาติที่ได้รับการผ่าตัดต่อกระจกแบบไม่ค้างคืน

(เลขที่ 52-12-19)

ศิริลักษณ์ กิจศรีไพศาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาการรับรู้ และความต้องการความรู้ที่จำเป็นสำหรับการดูแล ตนเองของผู้ป่วยและญาติที่ได้รับการผ่าตัดต่อกระจกแบบไม่ค้างคืน กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ป่วยที่ได้รับการ ผ่าตัดต่อกระจกจำนวน 130 คน ในหน่วยผ่าตัดตาแบบไม่ค้างคืนของโรงพยาบาลธรรมศาสตร์ เฉลิมพระเกียรติ เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ มี 2 ส่วนคือ ข้อมูลทั่วไป และการรับรู้ ความรู้เกี่ยวกับ โรคต่อกระจกและการดูแลตนเองของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดต่อกระจกแบบไม่ค้างคืน และแบบสัมภาษณ์ คำถามปลายเปิดเกี่ยวกับความต้องการความรู้ที่จำเป็นในการดูแลตนเอง ผลการวิจัยพบว่า ภายหลัง

วรรณภา ศรีธัญรัตน์ และคณะ

ผ่าตัด 1 วัน และ 1 สัปดาห์ระดับการรับรู้เพิ่มขึ้นจากระดับปานกลาง เป็นระดับสูงร้อยละ 90.8 และ ร้อยละ 94.6 ตามลำดับ และมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติและการดูแลตนเองหลังผ่าตัด สูงถึงร้อยละ 73.07

คำสำคัญ : การรับรู้ ความต้องการ การดูแลตนเอง การผ่าตัดต่อกระดูกแบบไม่ค้างคืน ผู้ป่วยต่อกระดูก

การพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด

(เลขที่ 53-03-03)

ขมนาด วรรณพรศิริ อรวรรณ รัตน์จำรูญ และ มลิวลัย ตระกูลทิพย์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด และทดสอบรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย พยาบาล 2 คน อาจารย์พยาบาล 1 คน ผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านม 27 คน และครอบครัวผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านม 4 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (ร่าง) รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด และแบบสอบถามพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด ผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่เป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัดที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมก่อนการได้รับเคมีบำบัด เป็นการให้ความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวเกี่ยวกับโรค การลดความเครียด และการเตรียมตัวเพื่อให้เคมีบำบัด 2) การประคับประคองระหว่างการรักษา มีการปรึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากเคมีบำบัด การสนับสนุนจากครอบครัวในการรักษา และการสร้างเสริมสุขภาพระหว่างการรักษา และพฤติกรรมกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของผู้หญิงที่ป่วยเป็นมะเร็งเต้านมที่ได้รับเคมีบำบัด หลังการใช้รูปแบบทั้งในรายด้าน และภาพรวมมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .001

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพ โรคมะเร็งเต้านม เคมีบำบัด ผู้ป่วยหญิง

การพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพของญาติผู้ดูแล

ผู้เจ็บป่วยเรื้อรังในชุมชน

(เลขที่ 53-03-25)

วิภาดา ศรีมันทยาเมศ

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : ปัจจุบันยังขาดผลงานการสังเคราะห์วิจัย และยังไม่มีความชัดเจนในการช่วยเหลือญาติผู้ดูแลที่เป็นรูปธรรมที่ชัดเจน การศึกษาครั้งนี้เป็นการพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล เพื่อสร้างเสริมภาวะสุขภาพของญาติผู้ดูแลผู้ป่วยเรื้อรังที่บ้านโดยมีกระบวนการพัฒนา 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์และปัญหาการให้บริการผู้ป่วยเรื้อรังและญาติผู้ดูแล 2) การสืบค้นงานวิจัยหรือหลักฐานเชิงประจักษ์ที่เกี่ยวข้องกับญาติผู้ดูแลและตรงประเด็นปัญหา 3) การประเมินคุณภาพของหลักฐาน

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

เชิงประจักษ์ และ 4) การสังเคราะห์หลักฐานเชิงประจักษ์และพัฒนาแนวปฏิบัติการพยาบาล
แนวปฏิบัติที่สร้างขึ้นได้จากงานวิจัยที่ผ่านการประเมินคุณภาพแล้วทั้งหมด 32 เรื่อง ซึ่งแนวปฏิบัติ
การพยาบาลที่สร้างขึ้น มีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ หน่วยงานและองค์ที่เกี่ยวข้องจะต้องมีนโยบายชัดเจน
ในการให้บริการแก่ญาติผู้ดูแลควบคู่ไปกับการดูแลผู้ป่วยเรื้อรัง การเตรียมความพร้อมของญาติผู้ดูแล
เพื่อที่จะให้การดูแลผู้ป่วยเรื้อรังที่บ้านได้ จะต้องเริ่มตั้งแต่ การวางแผนจำหน่ายผู้ป่วยเรื้อรัง และ
จะต้องเป็นความร่วมมือกันระหว่างทีมสหสาขาวิชาชีพ

คำสำคัญ : ญาติผู้ดูแล แนวปฏิบัติ การส่งเสริมสุขภาพ ผู้เจ็บป่วยเรื้อรัง

พัฒนาศักยภาพสตรีแกนนำในการส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพสตรีวัยเจริญพันธุ์

(เลขที่ 53-03-30)

พรรณพิไล ศรีอารณ์ และ มัลลิกา พรหมโชติ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การพัฒนาศักยภาพสตรีแกนนำในชุมชนเป็นการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการ
ส่งเสริมพฤติกรรมสุขภาพแก่สตรีวัยเจริญพันธุ์ และเป็นการสร้างเครือข่ายทางสุขภาพกับบุคลากรทีม
สุขภาพในชุมชน การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมของชุมชนในการ
พัฒนาสตรีแกนนำประจำหมู่บ้านให้มีความรู้ความสามารถในการสอนแนะนำ และก่อให้เกิดการส่งเสริม
พฤติกรรมสุขภาพสตรีวัยเจริญพันธุ์ในชุมชน ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ผู้วิจัย บุคลากรทีมสุขภาพใน
ชุมชน ผู้นำชุมชน อาสาสมัครประจำหมู่บ้าน และสตรีวัยเจริญพันธุ์ 26 คน จาก 8 หมู่บ้าน ใน ต.หนองผึ้ง
อ.สารภี จ.เชียงใหม่ วิธีการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ คือ 1) ศึกษาชุมชน 2) พัฒนาแผนการสอน
และแผนการปฏิบัติงาน 3) ดำเนินการตามแผนที่กำหนด 4) วิเคราะห์และสรุปผล ผลการศึกษาพบ
ว่า ทุกขั้นตอนของกระบวนการวิจัยสามารถระดมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้เข้ามา
มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ให้การสนับสนุน ให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขปัญหาต่างๆในทุก
ขั้นตอนของการวิจัย มีการประสานงานกันในเครือข่ายชุมชน สามารถพัฒนาศักยภาพของสตรีแกนนำ
ให้มีความรู้ ทักษะในการดูแลส่งเสริมสุขภาพสตรีวัยเจริญพันธุ์ในชุมชนได้

คำสำคัญ : สตรีแกนนำ การพัฒนาศักยภาพ การส่งเสริมสุขภาพ สตรีวัยเจริญพันธุ์

การทำหน้าที่ทางเพศของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดและปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่ทางเพศ

(เลขที่ 53-03-71)

อุษาวดี อัครวิเศษ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อศึกษาการทำหน้าที่ทางเพศ ในระยะฟื้นตัวของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด
ได้แก่ กลุ่มผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด ผ่าตัดหัวใจ ผ่าตัดช่องท้อง ผ่าตัดโรคทางทวารหนัก ผ่าตัดเต้านม
ผ่าตัดกระดูกสันหลัง และผ่าตัดต่อมลูกหมาก และศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการทำหน้าที่ของสุขภาพ

ทางเพศ ในระยะพื้นตัวของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรทางการแพทย์และพยาบาล จำนวน 11 คน ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด จำนวน 400 คน ผลการศึกษาได้ เครื่องมือวัดความรู้เกี่ยวกับ สุขภาพทางเพศในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดกลุ่มต่างๆ 8 กลุ่ม และสามารถพัฒนาต่อไปเป็น คู่มือที่ใช้ ในการให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพทางเพศในผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัดกลุ่มต่างๆ 8 กลุ่ม ผลการศึกษาการทำหน้าที่ทางเพศ ของผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด และปัจจัยที่สัมพันธ์กับหน้าที่การทำงานทางเพศ สำหรับการศึกษาวิจัยใน 3 กลุ่ม

คำสำคัญ : การทำหน้าที่ สุขภาพทางเพศ ผู้ป่วยที่ได้รับการผ่าตัด

โปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเองผู้ที่เป็นโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ที่ควบคุมโรคไม่ได้ ในชุมชนเมือง

(เลขที่ 53-03-75)

สุพรรณณี ธรรมกุล ปราณีย์ สุนเบ็ริก และ เพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การศึกษานี้ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเองสำหรับผู้ป่วยเบาหวานชนิดที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยเบาหวานจากชุมชนชอยสวนเงิน และชุมชนชอยสุเหว่า จำนวน ชุมชนละ 20 คน เนื้อหาโปรแกรมการส่งเสริมการดูแลตนเองของผู้ป่วยเบาหวาน ประกอบด้วย 1) เจตคติต่อการดูแลตนเองและการดูแลตนเองเพื่อควบคุมโรคเบาหวานและการป้องกันภาวะแทรกซ้อน 2) ปัญหาและวิธีการแก้ปัญหาในการควบคุมอาหาร 3) เจตคติต่อการออกกำลังกาย และการออกกำลังกาย และ 4) การดูแลเท้า ภายหลังจากให้โปรแกรม มีการสนทนากลุ่มและเยี่ยมบ้านผู้ป่วยเบาหวาน 4 ครั้ง โดยนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ผลการศึกษา พบว่า ด้านการควบคุมอาหาร ผู้ป่วยเบาหวานส่วนใหญ่ ยังคงมีปัญหาในเรื่องการควบคุมอาหาร ด้านการออกกำลังกาย ผู้ป่วยเบาหวานแทบทุกรายมีการออกกำลังกาย ด้านการดูแลเท้า ผู้ป่วยเบาหวานมีการดูแลเท้าดีขึ้น สวมรองเท้าที่ถูกลักษณะกับสภาพเท้าของตนเอง ด้านการไปพบแพทย์ตามนัด ผู้ป่วยเบาหวานทุกรายมีการย้ำเตือนตนเองในการไปตรวจตามนัด และดูแลตนเองในการรับประทานยาอย่างเคร่งครัด

คำสำคัญ : โปรแกรมส่งเสริมการดูแลตนเอง ผู้ป่วยโรคเบาหวานชนิดที่ 2

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและโรคเบาหวาน

(เลขที่ 53-03-107)

จันทร์วรรณ สุริยะไชย บัณฑิต สุริยะไชย และวิมลมาศ จันทร์เชื้อ

บทคัดย่อ : สถานีอนามัยตำบลแม่นาเรือ ต.แม่นาเรือ อ.เมือง จ.พะเยา พื้นที่รับผิดชอบของสถานีอนามัยตำบลแม่นาเรือ พบผู้ป่วยด้วยโรคเรื้อรังรายใหม่ในทุกๆปี โดยเฉพาะผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวาน ซึ่งมีพฤติกรรมดูแลสุขภาพที่ไม่เหมาะสม วัตถุประสงค์ของโครงการเพื่อให้ผู้ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูง และหรือโรคเบาหวานในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่ม และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ซึ่งกันและกัน มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในด้านการควบคุมระดับความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ให้อยู่ในระดับที่ปกติ โดยมีนักศึกษาพยาบาลเป็นผู้ช่วยสนับสนุนด้านความรู้แก่ผู้ป่วย กิจกรรมที่ได้ดำเนินการ ประกอบด้วย การประชุมชี้แจงโครงการและกิจกรรมกับทีมสุขภาพในสถานอนามัย นักศึกษาพยาบาล อสม. ผู้นำชุมชน จัดตั้งกลุ่มผู้ป่วยด้วยโรคความดันโลหิตสูงและหรือโรคเบาหวาน ประเมินพฤติกรรมสุขภาพและตรวจสุขภาพ ประชุมกลุ่มเพื่อติดตามเยี่ยมเป็นรายกลุ่ม มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ซึ่งกันและกันร่วมกับการประเมินภาวะสุขภาพ (1 เดือน/ครั้ง/หมู่) ผลการดำเนินการพบว่า ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและหรือผู้ป่วยเบาหวานในหมู่บ้าน มีการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอย่างต่อเนื่องและมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ดีขึ้น และนักศึกษาพยาบาลสามารถนำความรู้ทางด้านการพยาบาลมาใช้ในการดูแลผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงและหรือผู้ป่วยเบาหวานได้ในระดับดี

คำสำคัญ : การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูง ผู้ป่วยโรคเบาหวาน

ผลการดูแลสุขภาพแนวผสมผสานโดยใช้พลังสัมผัสต่อความเหนื่อยล้าและความทุกข์ ทรมานจากอาการของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับยาเคมีบำบัดและ/หรือรังสีรักษา

(เลขที่ 52-02-07)

วรรณฤดี ภูทอง

วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองนี้ ศึกษาประสิทธิผลของการดูแลสุขภาพแนวผสมผสานโดยใช้พลังสัมผัสต่อความเหนื่อยล้าและความทุกข์ทรมานจากอาการของผู้ป่วยที่ได้รับยาเคมีบำบัดและ/หรือรังสีรักษา กลุ่มตัวอย่าง ผู้ป่วยในหอผู้ป่วยตึกวอวานิช โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ 50 คน เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 25 คน คัดเลือกตามเกณฑ์คุณสมบัติคล้ายคลึงกัน เกี่ยวกับตำแหน่งของมะเร็งวิธีการรักษา สภาพผู้ป่วย อายุและเพศ ทั้งสองกลุ่มได้รับการรักษาพยาบาลตามปกติแต่กลุ่มทดลองจะได้รับการบำบัดโดยใช้พลังสัมผัส และกลุ่มควบคุมได้รับการปฏิบัติคล้ายการบำบัดโดยใช้พลังสัมผัส (placebo) เครื่องมือวิจัย คือ คู่มือการบำบัดโดยใช้พลังสัมผัส แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลและตัวแปรคุณลักษณะที่มีผลต่อความเหนื่อยล้าและความทุกข์ทรมานจากอาการ และแบบวัดความเหนื่อยล้าและความทุกข์ทรมานจากอาการ ประเมินและบันทึกข้อมูลก่อนและหลังการบำบัด จนครบ 3 ครั้ง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ Paired-Sample T-Test และ one-way ANOVA with post hoc comparisons (LSD) test ($p < 0.05$) และการวัดความแตกต่างแบบอนุกรมเวลา **ผลการวิจัย** พบว่า 1) กลุ่มทดลองมีระดับความเหนื่อยล้าหลังได้รับการบำบัดต่ำกว่าก่อนได้รับการบำบัด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 2) กลุ่มทดลองมีระดับความทุกข์ทรมานจากอาการหลังได้รับการบำบัดต่ำกว่าก่อนได้รับการบำบัด อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 3) กลุ่มทดลองมีระดับความเหนื่อยล้าต่ำกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 4) กลุ่มทดลองมีระดับความทุกข์ทรมานจากอาการต่ำกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : การดูแลสุขภาพแนวผสมผสาน พลังสัมผัส ความเหนื่อยล้า ความทุกข์ทรมาน ผู้ป่วยมะเร็ง

การเตรียมสตรีตั้งครรภ์และผู้ช่วยเหลือเพื่อการคลอด

(เลขที่ 53-03-97)

วรางคณา ชัยเวช และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ เพื่อพัฒนาแผนการเตรียมสตรีตั้งครรภ์และผู้ช่วยเหลือเพื่อการคลอด และคู่มือการเตรียมตัวเพื่อการคลอด โดยเน้นการมีส่วนร่วม ของสตรีตั้งครรภ์และผู้ช่วยเหลือ (สามีหรือผู้ใกล้ชิด) จำนวน 15 คู่ ซึ่งมีอายุครรภ์ 28-32 สัปดาห์ รวมทั้งพยาบาลวิชาชีพประจำห้องคลอด และหน่วยฝากครรภ์โรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จำนวน 13 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม การบันทึกภาคสนาม และใช้แบบสอบถามประสบการณ์เกี่ยวกับการคลอดของสตรีตั้งครรภ์และผู้ช่วยเหลือ ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาเกี่ยวกับการเผชิญในระยะคลอด คือ ความกลัว ซึ่งจำแนกได้เป็น กลัวเจ็บ กลัวการคลอด และกลัวสถานที่ พยาบาลวิชาชีพประจำห้องคลอดและหน่วยฝากครรภ์ร่วมกันสร้างแผนการสอนและคู่มือ และนำไปทดสอบพร้อมรับฟังข้อคิดเห็นจากสตรีตั้งครรภ์และผู้ช่วยเหลือที่มาฝากครรภ์ จำนวน 15 คู่ สุดท้ายยกรูปแบบของแผนการสอนการเตรียมสตรีตั้งครรภ์และผู้ช่วยเหลือเพื่อการคลอด และคู่มือการเตรียมตัวเพื่อการคลอดโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ ประกอบด้วยการสอน 3 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง กลุ่มละไม่เกิน 6 คู่

คำสำคัญ : การเตรียมคลอด ผู้ช่วยเหลือการคลอด รูปแบบการสอน สตรีตั้งครรภ์

การส่งเสริมความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในมารดาที่ผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง

(เลขที่ 52-12-17)

ลาวัลย์ ไบมณฑา สุตาพร กมลวารินทร์ มยุรี นริตธราดร

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงทดลองนี้ เป็นการส่งเสริมความสำเร็จในการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มารดาที่ผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง กลุ่มตัวอย่างเป็น หญิงตั้งครรภ์ที่ได้รับการผ่าตัดคลอดทางหน้าท้องทั้งที่เป็นครรภ์แรกและครรภ์หลัง ดีกสูตินรีเวชกรรม เลือกกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงตามคุณสมบัติที่กำหนด แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินการให้นมมารดา และแบบประเมินการไหลของน้ำนมในชั่วโมงที่ 24, 28 และก่อนกลับบ้าน ผลการวิจัย พบว่า คะแนนการประเมินการให้นมในกลุ่มทดลอง ในระยะเวลาก่อนกลับบ้านสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และคะแนนการไหลของน้ำนมใน 48 ชั่วโมงหลังคลอดและก่อนกลับบ้านของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มารดาที่ผ่าตัดคลอดทางหน้าท้อง การให้นมบุตร การไหลของน้ำนม

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

2. การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสร้างเสริมสุขภาพ

ด้านการพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาสร้างเสริมสุขภาพ จำนวนรวมทั้งสิ้น 60 โครงการ ประกอบด้วย โครงการ 2.1) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของหลักสูตร ทั้งในรายวิชาการศึกษาทั่วไปและรายวิชาการพยาบาล และอื่นๆ จำนวน 24โครงการ และ 2.2) การพัฒนานักศึกษาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร จำนวน 36 โครงการ ที่ครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย ทั้งบุคลากรภายในสถาบัน และประชาชนกลุ่มต่างๆ ดังต่อไปนี้

2.1 การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาของหลักสูตร

การพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อผลิตนิสิตเป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เลขที่ 52-02-28)

สมสิริ รุ่งอมรรัตน์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ : การวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนรายวิชาที่มีเนื้อหาสร้างเสริมสุขภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ให้สามารถผลิตบัณฑิตเป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพได้ ใช้กรอบแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพตามกฎบัตรของออตตาวา ร่วมกับการสร้างเสริมพลังอำนาจ โดยแบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 สร้างพลังให้กับผู้สอน โดยให้ผู้บริหาร อาจารย์เห็นความสำคัญ เสริมความรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ระหว่างอาจารย์ สร้างความเชื่อมั่น ระยะที่ 2 สร้างพื้นฐานความรู้ให้กับนิสิต โดยให้ความรู้เรื่องสร้างเสริมสุขภาพ และระยะที่ 3 สร้างประสบการณ์ร่วมกัน โดยการกระตุ้นให้คิด นำความรู้ที่เรียนมาไปใช้ ให้กำลังใจ ความมั่นใจ เป็นเพื่อผู้คิด เป็นที่ปรึกษา ผลการวิจัยได้รูปแบบการเรียนการสอน 8 รายวิชา ที่มีการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเนื้อหาวิชาสร้างเสริมสุขภาพ เพื่อให้ผลิตเป็นผู้นำในการสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : การสร้างเสริมพลังอำนาจ รูปแบบการเรียนการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

บุตรบุญธรรมชุมชน เพื่อการดูแลสุขภาพซึ่งกันและการบูรณาการร่วมกับ รายวิชาสร้างเสริมสุขภาพ และ รายวิชาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช 1

(เลขที่ 53-03-105)

วุฒิชัย ไชยรินคำ

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้ตระหนักถึงความสำคัญในการดูแลสุขภาพของตนเอง ได้รับการดูแลสุขภาพอย่างทั่วถึง รวมไปถึงเป็นการสร้างสัมพันธ์อันดีระหว่างนิสิตพยาบาลกับประชาชนในพื้นที่โดยรอบมหาวิทยาลัย มีกลุ่มเป้าหมายเป็นนิสิตสาขาพยาบาลศาสตร์ ม.พะเยา ชั้นปีที่ 1 และ ชั้นปีที่ 2 จำนวน 126 คน และประชาชนในพื้นที่บ้านบัว หมู่ที่ 7 ตำบลแม่กา อำเภอเมือง

จัดหัตถ์พะเยา จำนวน 70 ครอบครัว (มีผู้เข้าร่วม 150 คน) ในโครงการได้จัดให้มีกิจกรรมการ จัดบุตรบุญธรรมให้แก่ครอบครัวบุญธรรม และมีการดำเนินการดูแลสุขภาพบุคคลในครอบครัวที่ได้รับมอบหมาย รวมถึงการส่งเสริมสุขภาพตามวิถีภูมิปัญญาชาวบ้าน ผลการดำเนินโครงการ พบว่า บุคคลในครอบครัวบุญธรรมมีความรู้ในการดูแลตนเองด้านสุขภาพโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับดี และจากการสัมภาษณ์ทั้งนิสิตและครอบครัวบุญธรรม พบว่าทั้งสองกลุ่มมีความพึงพอใจในโครงการนี้ระดับมาก มีความผูกพันกันในครอบครัว มีการดูแลซึ่งกันและกัน โดยพ่อแม่บุญธรรมมักอบรมสั่งสอนให้บุตรบุญธรรมตั้งใจเรียนให้จบไปเป็นพยาบาลตามที่หวังและอยากให้กลับมาเยี่ยมครอบครัวบุญธรรมบ่อยๆ ส่วนบุตรบุญธรรมรู้สึกอบอุ่นเหมือนได้อยู่กับครอบครัวที่แท้จริง

คำสำคัญ : รายวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช บุตรบุญธรรม นักศึกษาพยาบาล

การบูรณาการทักษะการเรียนรู้ที่ได้จากการเรียนรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อพัฒนารูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพและการลดปัญหา ด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา

(เลขที่ 52-02-16)

มณีนทร รักษาบำรุง และคณะ

สำนักวิชาการแพทย์ มหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา

บทคัดย่อ : การพัฒนารูปแบบกิจกรรมในการส่งเสริมสุขภาพและการลดปัญหาด้านพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนิสิตมหาวิทยาลัยนเรศวร พะเยา โดยการบูรณาการทักษะการเรียนรู้ที่ได้จากรายวิชาศึกษาทั่วไป แบ่งเป็น 1) รายวิชาชีวิตและสุขภาพ จัดกิจกรรม ชีวิตสดใสไร้ควันบุหรี่และปลอดเหล้าด้วยสติ 2) รายวิชาทักษะชีวิต จัดกิจกรรม รวยได้ไม่เล่นบอลเล่นยาไม่บ้าก็ตาย และ ม.น.พะเยา อาสา และ 3) รายวิชาพลาสมา จัดกิจกรรม เดิน-วิ่ง เพื่อสุขภาพ แอโรบิคเพื่อสุขภาพ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า สมรรถภาพทางกายของกลุ่มเป้าหมายในด้านดัชนีมวลกาย (BMI) ของกลุ่มเป้าหมายลดลง และกลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงผลกระทบของการใช้ชีวิตเพื่อหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงอยู่ในเกณฑ์ที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : รายวิชาศึกษาทั่วไป พฤติกรรมเสี่ยง การสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

นิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา

(เลขที่ 52-06-55)

รวีวรรณ เผ่ากัณหา นิคม มูลเมือง ภรภัทร เสงอุตมทรัพย์ และ สุวรรณ มหาภายันท์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วมกับการพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยบูรพา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชา 107101 การสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย จำนวน 4 กลุ่ม ได้แก่ นิสิตคณะ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

แพทยศาสตร์ คณะพยาบาลศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์ จำนวนรวมทั้งสิ้น 162 คน และอาจารย์ผู้สอนจำนวน 21 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบวัดความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม แบบวัดพฤติกรรมสุขภาพ และแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้และคะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมสุขภาพ พบว่า มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นิสิตคณะสหเวชศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบผู้เรียนมีส่วนร่วม พฤติกรรมสร้างเสริม สุขภาพ นักศึกษา

การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพ ของนิสิตพยาบาล ผ่านการปฏิบัติจริง

(เลขที่ 52-06-32)

ชมนาด วรรณพรศิริ และ จรรยา สันตยากร
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การพัฒนาการเรียนการสอนครั้งนี้ ทำให้เกิดรูปแบบการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตพยาบาลผ่านการปฏิบัติจริง และเกิดความรู้จากบทเรียนการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร โดยใช้ฐานคิดของการจัดการเรียนการสอนซิปปา (CIPPA) ทั้งนี้ผู้ร่วมสร้างบทเรียนโดยตรง คือ อาจารย์ที่ทำหน้าที่ในการสอนวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 2 คน กับนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1 จำนวน 84 คน ผลที่ได้ภายหลังจากจัดการเรียนการสอนวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ นิสิตชั้นปีที่ 1 คณะพยาบาลศาสตร์ มีพฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพด้านการรับประทานอาหาร การออกกำลังกาย การป้องกันอุบัติเหตุ การไม่ดื่มแอลกอฮอล์ การไม่สูบบุหรี่ การไม่มีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน การจัดการความเครียด และการปฏิบัติด้านจิตวิญญาณ ถูกต้องกว่าก่อนการเรียน

คำสำคัญ : รูปแบบการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาสมรรถนะในการสร้างเสริม สุขภาพ นักศึกษา พยาบาล

การพัฒนารูปแบบการสอนวิชาพฤติกรรมสุขภาพและการส่งเสริมสุขภาพ ในคณะพยาบาลศาสตร์

(เลขที่ 53-03-108)

พูนทรัพย์ โสภารัตน์ พิมพ์พิสาข์ จอมศรี และ วิมลมาศ จันทร์เชื้อ
วิทยาลัยเชียงราย (สถาบันสมทบ มหาวิทยาลัยพะเยา)

บทคัดย่อ : การวิจัย เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนวิชาพฤติกรรมสุขภาพและการส่งเสริม สุขภาพแบบมีส่วนร่วมครั้งนี้ พัฒนาสื่อการสอนเกี่ยวกับการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพ และบูรณาการการสอนด้านพฤติกรรมสุขภาพกับการส่งเสริมสุขภาพในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน และ นักศึกษาพยาบาล จำนวน 79 และ 65 คน ตามลำดับ มีการค้นหาปัญหาและแนวทางแก้ปัญหา

การเรียนรู้ที่ผ่านมาจากผู้สอนและผู้เรียน โดยการสนทนากลุ่ม นำแนวทางแก้ปัญหาปรับรูปแบบการสอนกับนักศึกษาที่กำลังเรียนได้ทดลองใช้ด้วยการให้นักศึกษาดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพและประเมินผลการดำเนินกิจกรรม นำผลการทดลองใช้มาปรับแนวการสอนให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาให้คำแนะนำ ก่อนจัดประชุมพิจารณากับผู้ร่วมสอน ผู้เรียน และผู้บริหารคณะฯ สรุปนำผลมาปรับแนวการสอนรายวิชา ผลการวิจัย ได้รูปแบบการสอนที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย การบรรยายในหัวข้อทฤษฎี social support และ transactional analysis หลักการให้ความรู้ โดยแยกการสร้างเสริมสุขภาพกับการป้องกันสุขภาพให้ชัดเจน สมรรถนะของพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพ หลักการสร้างพลังอำนาจสุขภาพทางเลือก การส่งเสริมสุขภาพในวัยต่างๆ การประเมินสุขภาพ และความเสี่ยงทางสุขภาพ จัดกิจกรรมหรือนวัตกรรมเสริม ร่วมกับการใช้สื่อการให้ความรู้เพื่อส่งเสริมสุขภาพที่น่าสนใจ

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการสอน พฤติกรรมสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ

ผลของการประยุกต์ใช้กระบวนการพยาบาลอนามัยชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพประชากรวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ โดยใช้ระบบบริการ สุขภาพปฐมภูมิเป็นฐาน

(เลขที่ 52-12-20)

พานทิพย์ แสงประเสริฐ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองนี้ ศึกษาผลของการประยุกต์ใช้กระบวนการพยาบาลอนามัยชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพประชากรวัยผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ โดยใช้ระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิเป็นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชากรที่มีความเสี่ยงของสุขภาพและผู้ที่เป็นโรคเรื้อรังที่มีความจำเป็นต้องการการดูแลสุขภาพที่บ้าน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 14 คน รวม 29 คน กลุ่มทดลองได้รับการเยี่ยมครอบครัวที่บ้านและการพัฒนาชุมชนผ่านระบบบริการปฐมภูมิ ได้แก่ การประเมินและวิเคราะห์รวมถึงการจัดลำดับของปัญหาสุขภาพและสิ่งแวดล้อม การวางแผนแก้ไขอย่างมีส่วนร่วม การนำแผนไปปฏิบัติ และการประเมินผล

คำสำคัญ : กระบวนการพยาบาล พยาบาลอนามัยชุมชน พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ

การจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพผ่านการปฏิบัติจริงในบุคคลใกล้ชิดที่มีสุขภาพดีของนิสิตพยาบาล: กรณีศึกษาในรายวิชาแนวคิดพื้นฐานและหลักการพยาบาล 1

(เลขที่ 52-12-22)

นภัสนันท์ ปิยะศิริภินท์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพในบุคคลใกล้ชิดที่มีสุขภาพดีของนิสิตพยาบาล ผ่านการปฏิบัติจริง พัฒนาการจัดการเรียนการสอน และถอดความรู้จากบทเรียนที่เกิดขึ้นในมหกรรมลานเรียนรู้สร้างเสริมสุขภาพ ผู้ร่วมกิจกรรม คือ อาจารย์ 7 คน นิสิตพยาบาล

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

88 คน เครื่องมือ ประกอบด้วย แบบประเมินภาวะสุขภาพแบบแผนสุขภาพของกอร์ดอน แบบสำรวจ
ความรู้และสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพในบุคคลใกล้ชิดของนิสิตพยาบาล แนวทางการเขียน
Health port folio ผลลัพธ์ คือ ได้ประเด็นสุขภาพที่สนใจในการส่งเสริมสุขภาพหลากหลาย ได้แก่ หัวัด
หอบหืด แพ้อากาศ เครียด และนอนไม่หลับ และความคาดหวัง คือ การเรียนการสอน ความรู้และ
ประสบการณ์ในการสร้างเสริมสุขภาพในบุคคลใกล้ชิด

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอน สมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนาทักษะนิสิตพยาบาลการสร้างเสริมสุขภาพชุมชน

(เลขที่ 52-12-29)

สมเสาวนุช จมูศรี และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อให้ นิสิตพยาบาลมีความรู้เรื่องการสร้างเสริมสุขภาพและนำสู่การปฏิบัติ
ในชุมชนเพื่อการพัฒนาทักษะการทำงานสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน ซึ่งมีประชาชนหลายกลุ่มอายุ และ
มีบริบทความเป็นอยู่ที่หลากหลาย ดำเนินการในเขตพื้นที่ของสถานีอนามัยบ้านยาง อ.กันทรวิชัย
จ.มหาสารคาม จำนวน 4 หมู่บ้าน โดยนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 ได้ฝึกออกสำรวจข้อมูล
และความต้องการของประชาชนตามกลุ่มอายุ และนำมาสรุป เพื่อนำเสนอโครงการส่งเสริมสุขภาพ
ในชุมชน ได้ทั้งหมด 12 โครงการ ในกลุ่มอายุ ดังนี้ กลุ่มเด็กก่อนวัยเรียน กลุ่มเด็กวัยเรียน กลุ่มวัย
เจริญพันธุ์ และกลุ่มผู้สูงอายุ สรุปผลจากนิสิตผู้เข้าร่วมกิจกรรม คิดว่าโครงการนี้เกิดประโยชน์ต่อชุมชน
และเพิ่มทักษะแก่นิสิตหลายด้าน เช่น ทักษะในการทำงาน ทักษะในการจัดกิจกรรมต่างๆ ของการ
สร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : การพัฒนาทักษะ การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน นักศึกษาพยาบาล

โครงการ กาย-จิตแจ่มใส ไร้โรค

(เลขที่ 53-03-100)

รุ่งระวี นาวีเจริญ

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมมารับประทานอาหาร การออกกำลังกาย และการ
จัดการความเครียดก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการสอนแนะทางสุขภาพ แก่นิสิตชั้นปีที่ 1 สาขาการ
พยาบาลผู้ใหญ่ ผู้วิจัยใช้โปรแกรมการสอนแนะทางสุขภาพด้วยวิธีการให้ความรู้และทักษะเกี่ยวกับชนิด
ของอาหารสุขภาพการเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสม ข้อมูลโภชนาการ ดัชนีระดับน้ำตาล การสอน
เทคนิคการจัดการความเครียดด้วยการออกกำลังกายเพื่อลดความวิตกกังวล และผสมผสานความรู้
และการสอนแนะทางสุขภาพ โดยการประเมินตนเอง การตั้งเป้าหมาย การวิเคราะห์ การสำรวจ การ
วางแผน การเรียนรู้ด้วยตนเองและการประเมินผล ระยะเวลา 6 เดือน ใช้สถิติ nonparametric test
ผลการดำเนินการ คือ 1) เมื่อสิ้นสุดเดือนที่ 3 นิสิตพยาบาล มีคะแนนพฤติกรรมด้านอาหาร สูงกว่า
ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$); 2) เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมเดือนที่ 6 นิสิตพยาบาล
มีคะแนนพฤติกรรมด้านอาหารสูงกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$); 3) เมื่อ

สิ้นสุดกิจกรรมเดือนที่ 3 นิสิตพยาบาล มีดัชนีมวลกายมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$); 4) เมื่อสิ้นสุดกิจกรรมลดความเครียด เดือนที่ 6 นิสิตพยาบาลมีดัชนีมวลกายมากกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างไม่มีนัยสำคัญ ($p > 0.05$); 5) ผู้เข้าร่วมกิจกรรมที่ลดความเครียดด้วยซึ่งกมีคะแนนเฉลี่ยความวิตกกังวลหลังเข้าร่วมกิจกรรมน้อยกว่าก่อนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โปรแกรมการสอนแนะเพื่อสุขภาพนี้ สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านอาหารและลดความวิตกกังวลในนิสิตพยาบาลได้ จึงควรนำโปรแกรมดังกล่าวมาใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพในรายวิชาหรือในกิจกรรมเสริมหลักสูตรของนิสิตพยาบาลได้

คำสำคัญ : โปรแกรมการสอนแนะ สุขภาพกายและจิต นิสิตพยาบาล

การพัฒนาต้นแบบเครือข่ายจิตวิวัฒน์ในงานบริการสุขภาพชุมชน: กรณีศึกษาเครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(เลขที่ 53-03-13)

อรสา กงตาล และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ นำเสนอผลการศึกษาระยะแรกที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาสมรรถนะที่มสุขภาพ ใช้กรอบคิดจิตตปัญญาศึกษาซึ่งส่งเสริมกระบวนการพัฒนาบุคคลและกลุ่ม ผ่านสุนทรียสนทนา (dialogue) เพื่อให้เข้าใจและปรับเปลี่ยนตนเอง จากบริบทภายในตนเองสู่ความเข้าใจผู้ร่วมงาน สังคม และสิ่งแวดล้อม ในการพัฒนาคุณภาพบริการสุขภาพชุมชน วิธีการศึกษา เริ่มจากการประชุมผู้ปฏิบัติงาน รวบรวมข้อมูล ทำความเข้าใจปัญหาการทำงานร่วมกัน นวัตกรรมด้านพื้นที่ศึกษา มีข้อสรุปการประชุมเชิงปฏิบัติการความรู้พื้นฐานสุนทรียสนทนาและทักษะด้านจิตตปัญญาศึกษา 2 ครั้ง มีการพบปะพูดคุยกับผู้รู้ คนต้นแบบ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน กลุ่มเป้าหมาย 40 คนได้แก่ อาจารย์ นักศึกษา และเจ้าหน้าที่ที่มสุขภาพ ผู้เกี่ยวข้อง ผลการศึกษานี้ พบว่า ผู้เข้าร่วมประชุมมีความรู้ ความเข้าใจและได้นำทักษะด้านจิตตปัญญาไปใช้ในการปฏิบัติงานเพื่อวางแผนการสร้างเสริมสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชนร่วมกับเครือข่ายได้ดีขึ้น ผู้เข้าร่วมทุกคนพึงพอใจการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ มีกำลังใจและทักษะการทำงานดีขึ้น

คำสำคัญ : จิตตปัญญาศึกษา เครือข่ายจิตวิวัฒน์ สุขภาพชุมชน ผู้สูงอายุ

การสร้างเสริมสุขภาพชุมชนโดยกระบวนการเรียนการสอนภาคสนามนักศึกษา เฉพาะหลักสูตรการพยาบาลเวชปฏิบัติ (4 เดือน)

(เลขที่ 53-03-87)

ปัญญารัตน์ ลาภวงค์วัฒนา และคณะ

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนของนักศึกษา เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนในบ้านชายทะเล ม.7 ต.กาหลง อ.เมือง จ.สมุทรสาคร และพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชนอย่างเป็นองค์รวมและต่อเนื่องโดยใช้กรอบแนวคิด

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ของ Anderson และ McFarlane ในการวินิจฉัยชุมชน และใช้ PRECEDE-PROCEED Model ในการแก้ปัญหาชุมชน ผลการดำเนินโครงการ พบว่า นักศึกษามีทักษะในการวินิจฉัยชุมชน การดูแลและฟื้นฟูสุขภาพอย่างต่อเนื่องที่บ้านได้อย่างถูกต้องเหมาะสม สามารถวินิจฉัยแยกโรคขั้นต้นได้ ในผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลสุขภาพที่บ้านเกิดการช่วยเหลือของทีมสุขภาพชุมชนมากขึ้น ญาติดูแลผู้ป่วยได้ถูกต้องมากขึ้น สำหรับภาคประชาชน มีการทำสัญญาประชาคมว่าด้วยจุดเริ่มต้นเครือข่ายทางจิตวิญญาณโดยการรวมกลุ่มกันเข้าวัด ทำบุญทุกวันพระ

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน การพัฒนาศักยภาพหลักสูตรการพยาบาลเวชปฏิบัติ (4 เดือน) นักศึกษาพยาบาล

การสร้างสมรรถนะการบริการสุขภาพในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมสุขภาพประชาชนตามกลุ่มอายุ ระยะที่ 1 สร้างแกนนำนักศึกษาพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-89)

เสริมศรี เวชชะ

วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ : โครงการสร้างสมรรถนะการบริการสุขภาพในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อส่งเสริมสุขภาพประชาชนตามกลุ่มอายุ ในระยะที่ 1 เป็นระยะการอบรมเพื่อสร้างแกนนำนักศึกษาพยาบาลด้านการส่งเสริมสุขภาพให้แก่ประชาชนในชุมชน โดยกลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ 76 คน นักศึกษาได้เรียนรู้ปัจจัยที่สำคัญในการเชื่อมโยงสุขภาพที่จะส่งผลให้เกิดผลดีหรือความเจ็บป่วยทางด้านสุขภาพ ได้รับความรู้เชิงลึก เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติในแนวคิดและกระบวนการทัศนในการพัฒนาชุมชนด้านสุขภาพอนามัย เข้าใจถึงวงจรการแก้ปัญหาโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน การสร้างแผนที่เดินดิน วิถีชีวิตชุมชน สภาพความเป็นอยู่ของชุมชน และแนวทางการแก้ปัญหา การประเมินผลการอบรมครั้งนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจในระดับมาก และจะนำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

คำสำคัญ : แกนนำนักศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ แหล่งฝึกปฏิบัติ

การสร้างสมรรถนะการบริการสุขภาพในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติเพื่อการส่งเสริมสุขภาพประชาชนตามกลุ่มอายุ ระยะที่ 2 การบริการส่งเสริมสุขภาพในแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ เพื่อสร้างสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพประชาชนตามกลุ่มอายุ

(เลขที่ 53-03-90)

วิริยา สุขวงศ์

วิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทคัดย่อ : การบริการส่งเสริมสุขภาพในแหล่งฝึกภาคปฏิบัตินี้ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 และแกนนำในชุมชนด้านการส่งเสริมสุขภาพ โดยการมีส่วนร่วมของแกนนำชุมชนและนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ตลอดระยะเวลาการฝึกภาคปฏิบัติ ได้แก่ การประชุมกลุ่ม การทำแผนที่ การรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล การหาสาเหตุของปัญหา การจัดทำ

แผนงานส่งเสริมสุขภาพ การดำเนินงานตามแผนงาน และการประเมินผล ผลของโครงการพบว่า นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 และแกนนำชุมชนได้พัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพในสถานการณ์จริง ณ ชุมชนแหล่งฝึกภาคปฏิบัติรวม 8 ชุมชน โดยมีแผนงานการสร้างเสริมสุขภาพ 15 แผนงาน เป็นกลุ่มประชาชนวัยเรียน 7 แผนงาน วัยกลางคน และวัยสูงอายุ 8 แผนงาน มีเครือข่ายแกนนำด้านสร้างเสริมสุขภาพจำนวน 81 คน เป็นแกนนำชุมชนจำนวน 41 คน อาสาสมัครสาธารณสุข (ออส.) จำนวน 40 คน

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน แหล่งฝึกภาคปฏิบัติสมรรถนะนักศึกษาพยาบาล

การจัดการเรียนการสอนรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลชุมชน 1 ต่อการสร้างเสริมสุขภาพ ครอบครัว นิสิตชั้นปีที่ 4 มหาวิทยาลัยนเรศวร

(เลขที่ 53-03- 04)

ชวลีกร ด่านยุทธศิลป์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพเป็นกลวิธีสำคัญในการผลิตพยาบาลชุมชนให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวอย่างองค์รวม คณะพยาบาลศาสตร์ได้มีการดำเนินการจัดการศึกษารายวิชาการพยาบาลชุมชน 1 โดยบรรจุแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตร เพื่อนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะพยาบาลที่พึงประสงค์ การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนะเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวโดยนิสิต ผู้ให้ข้อมูล คือ นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่ผ่านการฝึกปฏิบัติรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลชุมชน 1 จำนวน 71 คน เก็บข้อมูลโดยการสนทนากลุ่ม สังเกตแบบมีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนทัศนะระหว่างนิสิตและอาจารย์ และบันทึกสิ่งที่ได้เรียนรู้ ผลการวิจัย พบว่า ทัศนะเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพครอบครัว จากมุมมองของนิสิตพยาบาล มี 3 ประเด็นหลัก คือ 1) สร้างสัมพันธภาพเชิงบวกกับครอบครัว 2) นำข้อมูลประเมินภาวะสุขภาพมาใช้ในการดูแลสุขภาพ 3) กิจกรรมส่งเสริมสุขภาพครอบครัวแบ่งเป็น เพื่อแก้ปัญหาพฤติกรรมเสี่ยง ต่อรองเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและเพื่อคงไว้ซึ่งพฤติกรรมสุขภาพ

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ การพยาบาลชุมชน สุขภาพครอบครัว นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนาการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมสุขภาพทางปัญญาให้แก่ศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 52-12-09)

รุจิเรศ ธนุรักษ์ และคณะ

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาอาจารย์ และหาแนวทางจัดการเรียนการสอนที่สร้างเสริมสุขภาพทางปัญญาให้แก่ศึกษาพยาบาล ใช้กรอบแนวคิดจิตตปัญญาการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์พยาบาลจำนวน 14 คน และนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2553 จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นกระบวนการเกี่ยวกับจิตตปัญญาศึกษา เช่น สุนทรียสนทนา (Dialogue) การฝึกสงบนิ่ง

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

(Stillness Practices) การฝึกเคลื่อนไหว (Movement Practices) การเขียนเพื่อเยียวยา (Journal Writing) บทบาทสมมุติ (Role Play) และศิลปะบำบัด (Art Therapy) เก็บรวบรวมข้อมูลโดย การสังเกตอย่างมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์รายบุคคลและรายกลุ่ม ผลการศึกษาครั้งนี้นำเสนอข้อมูลที่สะท้อนประสบการณ์ตรงของผู้เข้าร่วมโครงการ

คำสำคัญ : การพัฒนาการเรียนการสอน สุขภาวะทางปัญญา นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลให้มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะสำหรับการดูแลตนเองของผู้ที่เจ็บป่วยและบุคคลที่มีความพิการ

(เลขที่ 53-03-80)

บุญสืบ ไสโสสม และคณะ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท
สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท ให้มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ ที่เป็นการดูแลแบบองค์รวม การศึกษาระยะวิเคราะห์สถานการณ์ พบว่า รายวิชาการปฏิบัติในหลักสูตรไม่เพียงพอในการพัฒนา นักศึกษาให้มีความรู้ด้านการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ ดังนั้น ระยะเวลาดำเนินการ ประกอบด้วย 3 ระยะ คือ **ระยะแรก** การให้ความรู้เกี่ยวกับบทสนทนาของการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะพร้อมกับยกตัวอย่างการปฏิบัติการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ **ระยะที่สอง** การปฏิบัติการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะในสถานการณ์จริง และ **ระยะที่สาม** ประเมินสมรรถนะการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ **ผลลัพธ์ของการพัฒนา** พบว่า นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการพยาบาลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ 2 ระดับ คือ การตระหนักเกี่ยวกับการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ และสามารถประยุกต์แนวคิดไปใช้ในการดูแลบุคคลที่เจ็บป่วย และบุคคลที่มีความพิการ และ **ระดับที่สอง** คือ สมรรถนะการดูแลที่มีความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ พบมีนักศึกษาเพียงหนึ่งคนที่แสดงออกว่ามีสมรรถนะนี้

คำสำคัญ : ความละเอียดอ่อนเชิงเพศภาวะ วิจัยเชิงปฏิบัติการ คนพิการ นักศึกษาพยาบาล

การสร้างเสริมสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพจิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ระยะที่ 1 เรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพจิตของนักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

(เลขที่ 53-03-68)

วาริรัตน์ ถาน้อย อติทยา พรชัย เกตุ โอว ยอง ภาคิษฐา อ่อนดี และ อัครเดช เกตุจำ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อภาวะสุขภาพจิต โดยเน้นความตึงเครียดทางอารมณ์ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อการฆ่าตัวตายของนักศึกษา โดยการทดสอบโมเดลสมการเชิงโครงสร้างระหว่างปัจจัยเสี่ยงได้แก่ ความครุ่นคิด และเหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ ปัจจัยเกี่ยวพัน ได้แก่ ความเข้มแข็งใน

ชีวิต และการสนับสนุนทางสังคม ที่มีผลต่อความตึงเครียดทางอารมณ์ อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตายของวัยรุ่น โดยใช้กรอบแนวคิดทฤษฎี Cognitive Theory of Depression และ Response Style Theory of Depression กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ถึง 4 ปี การศึกษา 2553 จำนวน 697 คน ผลการศึกษา พบว่า โมเดลสมการเชิงโครงสร้างมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 209.551$, $df = 200$, $p = 0.307$, $GFI = 0.977$, $AGFI = 0.960$, $RMSEA = 0.008$) โดยอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตายได้ร้อยละ 16.30 และอธิบายความตึงเครียดทางอารมณ์ได้ร้อยละ 70.00 โดยพบว่า เหตุการณ์ในชีวิตเชิงลบ และความครุ่นคิด มีอิทธิพลต่อ พฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตายของวัยรุ่น โดยส่งผ่านตัวแปรความตึงเครียดทางอารมณ์ นอกจากนี้ ผลการศึกษาค้างนี้แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของตัวแปรที่สามารถลดกระบวนการเกิดพฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตาย ซึ่งได้แก่ ความเข้มแข็งในชีวิต และการสนับสนุนทางสังคม

คำสำคัญ : วัยรุ่น พฤติกรรมเสี่ยงในการฆ่าตัวตาย การสร้างเสริมสุขภาพจิต

การพัฒนาศักยภาพอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลในการผลิตสื่อสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-74)

รจนา ภูไพบูลย์, สุพรรณณี ธีรากุล และเพชรรัตน์ เกิดดอนแฝก
ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์
โรงพยาบาลรามาริบัติ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการพัฒนาศักยภาพของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลของโรงเรียนพยาบาลรามาริบัติในการผลิตสื่อสุขภาพ ผู้รับการอบรม จะได้ศึกษาขั้นตอนการผลิตสื่อสุขภาพอย่างครบวงจร เนื้อหาประกอบด้วยแนวคิดทฤษฎีและผู้เรียน การกำหนดจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การเรียบเรียงจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม การวิเคราะห์เนื้อหาจัดเป็นแผนภูมิข่ายงาน การจัดช้อยเนื้อหาเป็นส่วนย่อย การสร้างสื่อสุขภาพตามเนื้อหาที่กำหนด การตรวจสอบความเรียบร้อยของสื่อ การทดสอบบทเรียนกับผู้เรียน เป้าหมาย และติดตามผลการเรียนรู้และพฤติกรรมของผู้เรียนเป้าหมาย หลังจากการเรียนรู้หลักการภาคทฤษฎีแล้วผู้รับการอบรมจึงได้รับการฝึกทักษะการสร้างสื่อสุขภาพในการอบรมเชิงปฏิบัติการ โดยมีวิทยากรผู้เชี่ยวชาญการผลิตสื่อเป็นผู้ให้คำแนะนำ โดยจัดอบรม 2 ครั้ง ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ นำผลงานมาประกวด และทำการผลิตซ้ำเพื่อเผยแพร่ต่อไป

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพอาจารย์ การผลิตสื่อสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนารูปแบบการสอน ด้านการสร้างเสริมสุขภาพโดยใช้ สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์

ปาจรา โพธิ์หัง และคณะ

(เลขที่ 53-03-42)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : การวิจัยแบบกึ่งทดลอง ครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนด้านการสร้างเสริม สุขภาพ โดยใช้สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ทำการศึกษาในนิสิตชั้นปีที่ 2 คณะพยาบาลศาสตร์ โดยแบ่งนิสิตเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มควบคุมซึ่งเรียนในชั้นเรียนเพียงอย่างเดียว และกลุ่มทดลองเรียนเสริมโดยใช้

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

สื่อเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุม แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้เสริมโดยสื่อการสอนอิเล็กทรอนิกส์บนเว็บ และการเรียนรู้โดยการบรรยาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

ผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการปฏิบัติตน และการออกกำลังกาย เพื่อฟื้นฟูสภาพ หลังการผ่าตัดกระดูกสันหลังต่อความรู้ และการปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์

(เลขที่ 53-03-47)

จิณพิชญ์ชา มะมม

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองชนิดก่อนและหลัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องการปฏิบัติตน และการออกกำลังกาย การฟื้นฟูสภาพหลังผ่าตัดกระดูกสันหลังต่อความรู้และการปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 ที่ลงทะเบียนรายวิชา พย.391 ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 1 โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 30 คน ผลการศึกษาพบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนความรู้และค่าเฉลี่ยคะแนนการปฏิบัติการพยาบาลเรื่องการปฏิบัติตนและการออกกำลังกาย เพื่อการฟื้นฟูสภาพหลังการผ่าตัดกระดูกสันหลังภายหลังการสอนของนักเรียนพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยอาจารย์ร่วมกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่านักเรียนพยาบาลกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยอาจารย์ร่วมกับเอกสารประกอบการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นักศึกษาพยาบาล การผ่าตัดกระดูกสันหลัง

การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบ E-learning ในวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคในชุมชน

(เลขที่ 52-12-04)

สุนีย์ ละกำปิ่น และคณะ

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน E-learning ในวิชาการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน ผู้ร่วมกิจกรรมประกอบด้วย นักศึกษาหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สาธารณสุขศาสตร์) สาขาวิชาการพยาบาลสาธารณสุข ภาคปกติและภาคพิเศษ จำนวน 33 คน อาจารย์ผู้สอน 3 คน กิจกรรมประกอบด้วย การเตรียมความพร้อมของผู้สอน ประชุมที่มีผู้สอนในการเตรียมแผนการสอน เอกสาร และออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนจัดทำเป็น Electronic file เพื่อให้เจ้าหน้าที่เทคนิค Upload เข้าสู่ระบบ Website ของคณะฯ ประเมินความก้าวหน้าของการ

วรรณภา ศรีธัญรัตน์ และคณะ

จัดการเรียนการสอนครั้งภาคการศึกษา นำผลที่ได้มาปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนแบบ E-learning ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ผลลัพธ์ คือ ได้รูปแบบการเรียนการสอนแบบ E-learning ในวิชาการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรคในชุมชน

คำสำคัญ : การเรียนการสอนแบบ E-learning การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ชุมชน นักศึกษาบัณฑิตศึกษา

นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่

(เลขที่ 52-02-14)

เรมวาล นันทศุภวัฒน์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อให้ให้นักศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องการพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพแบบต่างๆ และเผยแพร่นวัตกรรมที่พัฒนาขึ้นไปสู่การปฏิบัติจริงกับประชาชนในจังหวัดเชียงใหม่ และขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมายที่ยั่งยืน มีขั้นตอนการดำเนินการ คือ 1) มอบหมายงานให้นักศึกษาพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริม สุขภาพ ทั้ง 24 กลุ่ม โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ให้คำชี้แนะ 2) ทำการเผยแพร่ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพ 3) ขยายผลโดยจัดเวทีสะท้อนข้อมูลให้แก่ชุมชนของกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม และ 4) ร่วมกันสังเคราะห์ความรู้จากการพัฒนานวัตกรรมและการขยายผล ผลผลิตที่ได้ คือ ได้พัฒนานวัตกรรมจำนวน 24 ชิ้นงาน ให้สอดคล้องกับนวัตกรรมที่มีอยู่เดิมได้บทเรียนและกลยุทธ์ในการสร้างเสริมสุขภาพที่หลากหลายรูปแบบ และได้นวัตกรรมที่จะช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดการสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับประชาชน

การบูรณาการแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพในการจัดการเรียนการสอน

รายวิชาพยาบาลภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

(เลขที่ 52-02-09)

จอณณะจง เฟื่องจาด และคณะ

วิทยาลัยพยาบาล สภากาชาดไทย

บทคัดย่อ : การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) สสำรวจการบูรณาการแนวคิดการจัดการเรียนการสอนด้านการสร้างเสริมสุขภาพของหลักสูตรปรับปรุงปีการศึกษา 2547 2) สังเคราะห์รูปแบบการบูรณาการแนวคิดการจัดการเรียนการสอนด้านการสร้างเสริมสุขภาพ 3) สังเคราะห์รูปแบบการพัฒนาคุณลักษณะและสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา การดำเนินงานมีขั้นตอนคือ ขออนุมัติคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ประชุมคณะผู้สอนในรายวิชาต่างๆ 17 รายวิชา และจัดกลุ่มผู้รับผิดชอบในการศึกษา ทำความเข้าใจการใช้เครื่องมือวิจัยทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และวางแผน

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

สำรวจการบูรณาการสอนฯ และสมรรถนะนักศึกษาด้านการสร้างเสริมสุขภาพ เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพในกลุ่มนักศึกษาและอาจารย์ผู้สอน การวิเคราะห์ สรุปผลการศึกษา สังเคราะห์องค์ความรู้เพื่อการพัฒนา นำเสนอผลการศึกษา และข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการบริหารหลักสูตร ผลการดำเนินงาน อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักและอาจารย์ผู้ร่วมสอน 17 รายวิชา รวม 60 คน และ นักศึกษาพยาบาลที่เข้าร่วมโครงการ 479 คน จากชั้นปีที่ 2, 3, 4 ปีการศึกษา 2552 โดยมีวิชาที่ เข้าร่วมทั้งหมด 17 รายวิชา คือ รายวิชาภาคทฤษฎี 10 รายวิชา รายวิชาภาคปฏิบัติ 7 รายวิชา การสำรวจตามการรับรู้ของอาจารย์และนักศึกษา พบว่าหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ปรับปรุงปีการศึกษา 2547) มีระดับการบูรณาการแนวคิดด้านสร้างเสริมสุขภาพในลักษณะวิชา เนื้อหา วิธีการสอนและการประเมินผล ในรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติแตกต่างกันตามบริบท ความเหมาะสมของลักษณะ วิชา และระดับความเข้าใจของผู้สอนในการประยุกต์มโนทัศน์ แนวคิดและกลวิธีการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งอยู่ระหว่างการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพเพื่อนำเสนอผลการศึกษาในการพัฒนาหลักสูตรใหม่ ต่อไป

คำสำคัญ : การบูรณาการ การจัดการเรียนการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ

2.2 การพัฒนานักศึกษาผ่านกิจกรรมเสริมหลักสูตร

การพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 52-02-12)

พิกุล นันทชัยพันธ์ จันทร์ฉาย หวันแก้ว ลลิตา นพคุณ และ พัชรินทร์ ไชยสุรินทร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การศึกษาเชิงพัฒนาครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักศึกษาพยาบาล ผู้เข้าร่วมการวิจัย คือ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 และ 2 จำนวน 63 คน มีการประยุกต์ขั้นตอนของการทำประชาพิจารณ์และพัฒนาตลอดกระบวนการ ซึ่งได้ใช้หลักการสร้างการเรียนรู้ 2 หลัก คือ การเรียนรู้จากเวทีเรียนรู้ และการเรียนรู้จากการปฏิบัติ มีขั้นตอนคือ 1) เวทีปรับกระบวนการทัศน์ 2) การสร้างเครื่องมือเรียนรู้ 3) การเข้าฐานเรียนรู้ 4) การทำโครงการของนักศึกษา และ 5) การประเมินโครงการ ผลการศึกษาพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่สะท้อนว่าคุณภาพในการดำรงชีวิตสูงขึ้น และผู้วิจัยได้สังเคราะห์รูปแบบการส่งเสริมคุณภาพชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของนักศึกษาพยาบาล โดยมี 5 องค์ประกอบ คือ 1) การปรับกระบวนการทัศน์ 2) การฝึกทักษะการเรียนรู้ 3) การแสวงหาทางเลือก 4) การปรับเปลี่ยนตนเอง และ 5) การตระหนักถึงคุณค่าของชีวิต

คำสำคัญ : การส่งเสริมคุณภาพชีวิต ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นักศึกษาพยาบาล

โครงการรามาเข้มแข็ง: การพัฒนาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพในนักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 53-03-76)

มณี อาภาหันทกุล และคณะ

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงบรรยายนี้ เพื่อศึกษาภาวะสุขภาพ พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ความสุข ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และความสุข ของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 763 คน นักศึกษาส่วนใหญ่มีสุขภาพกาย สุขภาพจิตใจ และสุขภาพสังคม (โดยมีสัมพันธภาพกับบุคคลรอบข้าง) อยู่ในระดับดี ค่าดัชนีมวลกาย เปอร์เซ็นต์ไขมันในร่างกาย และสัดส่วนของเส้นรอบเอวต่อสะโพกอยู่ในเกณฑ์ปกติ มีพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยเอื้อต่อการสร้างเสริม สุขภาพ พบว่า มีสถานที่ออกกำลังกายในระดับมาก มีการแบ่งเขตปลอดบุหรี่อย่างชัดเจน มีแพทย์/พยาบาลดูแลนักศึกษาเมื่อเจ็บป่วย และมีอาจารย์พยาบาลที่ช่วยให้คำปรึกษาสุขภาพ และใน 1 เดือนที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษามีความสุขอยู่ในระดับมาก และพบว่า น้ำหนักและดัชนีมวลกายของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 2 หลังทำกิจกรรมไม่มีความแตกต่างจากก่อนทำกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

การสร้างเสริมภาวะสุขภาพนักศึกษาพยาบาลมหาวิทยาลัยขอนแก่น

(เลขที่ 52-06-48)

มนีรัตน์ ภัทรจินดา ปิยนุช บุญเพิ่ม ชลลดา พันธุชิน และ ทิวาวรรณ เทพา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : การศึกษาเพื่อรณรงค์การสร้างความตระหนักและส่งเสริมพฤติกรรมสร้างเสริมภาวะสุขภาพในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี โดยการประเมินภาวะสุขภาพเบื้องต้นในนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ จัดให้มีรูปแบบการมีอาสาสมัครแกนนำสุขภาพในกลุ่มนักศึกษาเพื่อเป็นการให้การดูแลด้านสุขภาพแก่นักศึกษาตามสภาพปัญหา และความต้องการอย่างเป็นรูปธรรมและหาแนวทางการดูแล นักศึกษาพยาบาลศาสตร์ กลุ่มเป้าหมายของโครงการ คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และ 4 เป็นอาสาสมัครที่เข้าร่วมทั้งหมด 28 คน และขยายผลสู่นักศึกษาอื่นได้เพิ่มขึ้น 70 คน ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมการส่งเสริมสุขภาพ จากการได้รับแนวทาง การนำสู่การปฏิบัติตามความสนใจของตนเองและกลุ่มและเกิดการขยายผลไปยังนักศึกษาอื่นๆ จากการประเมินภาวะสุขภาพนักศึกษา พบว่า นักศึกษาประเมินตนเองว่ามีสภาพร่างกายที่แข็งแรงขึ้นมีจำนวนเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพนักศึกษา อาสาสมัครแกนนำสุขภาพ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพตามวิถีชีวิตพิชิตโรคร้าย

(เลขที่ 53-03-106)

พิทักษ์พงศ์ ปันดี๊ะ จุฑามาส ผลมาก และอุไรวรรณ สาสังข์
สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อสำรวจพฤติกรรมสุขภาพ ด้านการบริโภคอาหาร การใช้สารเสพติด การออกกำลังกาย/เคลื่อนไหวออกแรง การพักผ่อนนอนหลับ การขับซึรด/ป้องกันอุบัติเหตุ การมีเพศสัมพันธ์ และการจัดการความเครียด สร้างแกนนำในการให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และสร้างศูนย์ให้คำปรึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพให้บริการบุคคลภายในสำนักวิชาพยาบาลศาสตร์และภายในมหาวิทยาลัย การดำเนินงาน ประกอบด้วย การประชุมทีมงาน เก็บรวบรวมข้อมูลพฤติกรรมสุขภาพนิสิต การสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผ่านกระบวนการจัดการเรียนการสอนในวิชาการพยาบาลอนามัยชุมชน 1 และจัดศูนย์ให้คำปรึกษาด้านการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ ผลลัพธ์ของโครงการ พบว่า พฤติกรรมสุขภาพของนิสิตด้านการบริโภคอาหารและโภชนาการส่วนใหญ่ไม่เหมาะสม มีการใช้สารเสพติด คือ สูบบุหรี่และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนใหญ่มีการออกกำลังกาย โดยกลุ่มตัวอย่างชั้นปีที่ 1 มีการออกกำลังกายมากที่สุด ส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาการนอนหลับ นิสิตบางส่วนมีพฤติกรรมการขับซึรดไม่เหมาะสมจะปรับพฤติกรรมเมื่อถูกบังคับ ส่วนใหญ่ไม่เคยมีเพศสัมพันธ์ ผู้ที่เคยมีประสบการณ์เพศสัมพันธ์ ร้อยละ 24.55 และใช้วิธีการป้องกันการติดเชื้อและการตั้งครรภ์ โดยสวมถุงยางมากที่สุด และส่วนใหญ่มีปัญหาด้านความเครียด เกิดศูนย์ให้คำปรึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ มีแกนนำให้คำปรึกษาการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ 57 คน ร้อยละ 100

คำสำคัญ : การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม พฤติกรรมสุขภาพ ศูนย์ให้คำปรึกษา นักศึกษาอุดมศึกษา

การสร้างเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวันสำหรับนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์

มหาวิทยาลัยนเรศวร

(เลขที่ 52-06-34)

ฐิติอาภา ตั้งคำวานิช ชูสิทธิ์ ตำนยทุทศิลป์ และ เขาวนีย์ ล่องชูผล
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร

บทคัดย่อ : การศึกษาครั้งนี้ ศึกษาพฤติกรรมสุขภาพ และพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพของนิสิต และพัฒนารูปแบบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมนิสิต คณะพยาบาลศาสตร์ ดังนี้ 1) การสำรวจข้อมูลเบื้องต้นของพื้นที่ โดยอาสาสมัครชั้นปี 2 และปี 3 สำรวจและรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับพฤติกรรมเสี่ยงต่อสุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 2 และ 3 ทุกคน รวมทั้งสำรวจข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม สถานที่ของคณะพยาบาลศาสตร์ 2) สร้างแกนนำ ร่วมกันแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภายในกลุ่ม วิเคราะห์พฤติกรรมสุขภาพของนิสิต และร่วมกันกำหนดแนวทางสร้างเสริมสุขภาพนิสิต และ 3) การปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพนิสิตทั้ง 2 ชั้นปี โดยสอดแทรกเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวัน **ผลลัพธ์** ได้รูปแบบพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพในชีวิตประจำวัน พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพแก่นักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

(เลขที่ 52-06-39)

ปิยวิชน์ คงอินทร์ ชูใจ ช่วยชู

ส่วนกิจการนักศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อให้เกิดการบูรณาการงานและเชื่อมประสานโครงการเสริมสร้างสุขภาพแก่นักศึกษาระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กระบวนการพัฒนาและการจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพแก่นักศึกษา โดยเน้นการปฏิบัติแบบมีส่วนร่วม ระหว่างฝ่ายบริหาร ฝ่ายพัฒนางาน/ นวัตกรรม ฝ่ายนักศึกษา กลุ่มเป้าหมายภายในมหาวิทยาลัย และเครือข่ายภายนอกมหาวิทยาลัย โดยมีกิจกรรมการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดทำเว็บไซต์ การจัดเทศกาลสร้างสุข จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง “พัฒนาศักยภาพแกนนำนักศึกษากับการทำงานที่เป็นมิตรกับเพื่อนเยาวชน” กิจกรรมสื่อสร้างสรรค์สานสัมพันธ์ ผลลัพธ์การดำเนินโครงการ พบว่า มีต้นแบบกิจกรรมนักศึกษาที่มีบทบาทส่งเสริมสุขภาพ คือ 1) ชมรมผู้พิทักษ์รัก(ษ์)คนสุขภาพดี 2) โครงการพัฒนาเครือข่ายแกนนำนักศึกษาเพื่อป้องกันพฤติกรรมการดื่มสุราของนักศึกษา ม.วลัยลักษณ์ 3) ชมรมศาสนศึกษาแผนอิสลาม และ 4) กลุ่มถมนะโม มีเว็บไซต์ www.kids-dstation.com เพื่อให้มีพื้นที่สำหรับให้นักศึกษาแลกเปลี่ยนการทำกิจกรรม

คำสำคัญ : เครือข่ายสร้างเสริมสุขภาพ การพัฒนาศักยภาพ แกนนำนักศึกษา นักศึกษาอุดมศึกษา

เพศศึกษารอบด้าน...ขับเคลื่อนด้วยสมองและสองมือเพื่อนอาสา

(เลขที่ 52-06-40)

สายฝน เอกวรางกูร และ นัยนา หนูเหล็ก

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการเพศศึกษารอบด้าน ขับเคลื่อนด้วยสมองและสองมือเพื่อนอาสา นี้ เพื่อให้ให้นักศึกษามีความรู้ ความเข้าใจ มองเห็นคุณค่าและตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพทางเพศของตนเองและกลุ่มเพื่อน สามารถเป็นแกนนำเพื่อนอาสาในการให้คำปรึกษา เพื่อสร้างเสริมสุขภาพทางเพศของกลุ่มเพื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพ กลุ่มเป้าหมาย คือ แกนนำเพื่อนอาสาจากทุกสำนักวิชา จำนวน 32 คน การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะคือ ระยะที่ 1 พัฒนาศมรรคนักศึกษาแกนนำเพื่อนอาสา ระยะที่ 2 นักศึกษาแกนนำเพื่อนอาสาขยายผลการสร้างเสริมสุขภาพทางเพศสู่กลุ่มเพื่อนทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ระยะที่ 3 ติดตามประเมินผลโครงการ ผลการดำเนินโครงการในระยะที่ 1 เกิดแกนนำเพื่อนอาสาเรียกชื่อกลุ่มว่า “ถมนะโม” ผลการอบรมมีการพัฒนาเยาวชนเชิงบวกสามารถปรับทัศนคติ ข้อมูลรอบด้านและทักษะชีวิต ระยะที่ 2 มีการประชาสัมพันธ์ให้เป็นที่รู้จักผ่านทาง Hi5 จัดทำถมนะโมโพลล์ และระยะที่ 3 พบร้อยละ 80 สนใจการทำงานของกลุ่ม เครือข่ายเยาวชนให้ความสนใจและพอใจการทำงาน

คำสำคัญ : เพศศึกษา การสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ แกนนำเพื่อนอาสา

การพัฒนาระบบคิดและเทคนิคโครงการภูทาบงามนามต้องคม

(เลขที่ 52-02-18)

สายพิน เกษมกิจวัฒนา

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อให้นักศึกษาตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพ โดยใช้แนวคิดของ Empowerment กับแกนนำนักศึกษา มีอาจารย์เป็นผู้ให้คำปรึกษา และได้บูรณาการเข้าเป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมรับน้องใหม่ ผลลัพธ์พบว่า นักศึกษาใหม่ที่เข้าร่วมกิจกรรม มีความตระหนักถึงอันตรายของการมีพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 90.59 และร้อยละ 90 ตามลำดับ และมีความตั้งใจจะนำกิจกรรมนี้ไปใช้เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 87.69 และร้อยละ 92.06 ตามลำดับ ส่วนแกนนำนักศึกษามีความเห็นว่า การใช้แนวคิดของ Empowerment ทำให้มีอิสระทางความคิด เรียนรู้การวางแผนงาน และได้ประสบการณ์ตรงที่มีประโยชน์ในการนำไปใช้ในการส่งเสริมสุขภาพวัยรุ่น

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยงทางเพศ แกนนำนักศึกษา แนวคิดการเสริมพลังอำนาจ

โครงการ รักษ์สมอง

(เลขที่ 52-02-19)

พิมพ์รัตน์ บุญยภักดี

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อให้นักศึกษาตระหนักถึงพฤติกรรมเสี่ยงจากการขับชี่ รถจักรยานยนต์ และใช้แนวคิดของ Empowerment ในการทำงานร่วมกับแกนนำนักศึกษา มีการสรรหาแกนนำและจัดอบรมแกนนำ และได้ดำเนินการร่วมกับกิจกรรมการรับน้องใหม่ขององค์กรนักศึกษา มี 5 กิจกรรมหลัก คือ 1) สำรวจและปรับปรุงป้ายจราจรที่ชำรุด 2) ทำป้ายสโลแกนเตือนให้รักษากฎจราจร 3) จัดกิจกรรมจุดก่อนเกิดเหตุ 4) จัดรายการเสียงตามสาย 5) การจัดชุมนุมรีวิว และ 6) การเสวนาสรูปบทเรียน ผลลัพธ์โครงการ พบว่า ทำให้นักศึกษาใหม่ตระหนักถึงพฤติกรรมเสี่ยงของการขับชี่รถจักรยานยนต์ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 83.75 มีความตั้งใจที่จะนำสาระที่ได้ไปใช้เพื่อลดพฤติกรรมเสี่ยงของการขับชี่รถจักรยานยนต์ในระดับมากถึงมากที่สุด ร้อยละ 83.69 และแกนนำมีความคิดที่เป็นอิสระเรียนรู้การวางแผน และการทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ : พฤติกรรมเสี่ยง การขับชี่รถจักรยานยนต์ แนวคิดการเสริมพลังอำนาจ

การพัฒนาแกนนำ เพื่อป้องกันพฤติกรรมการตีมีสุราของนักศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

(เลขที่ 52-06-38)

กนกวรรณ ตันตระเส็นย์รัตน์

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อพัฒนาแกนนำ ป้องกันการตีมีสุรา พัฒนาองค์ความรู้ในการป้องกันการตีมีสุราในนักศึกษามหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ การดำเนินกิจกรรมของโครงการมีการปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มแกนนำ และช่วงเวลา โดยกิจกรรมมี 3 ระยะเวลา คือ ระยะเวลาที่ 1 การสร้างแกนนำ ทักษะคิดต่อการทำงานสร้างเสริม สุขภาพ การทำงานเพื่อส่วนร่วมและจิตอาสา การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่าย ระยะเวลาที่ 2 เป็นการทำงานของกลุ่มแกนนำในการขยายงาน ประชาสัมพันธ์ การสร้างอิทธิพลด้านบวกต่อกลุ่มไม่ตีมีสุรา การรณรงค์โครงการรับน้องร่วมกับองค์กรนักศึกษาและกลุ่มสัมพันธ์ โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน ระยะเวลาที่ 3 การศึกษาดูงานจากตัวแบบสัญลักษณ์จริงและถอดบทเรียน

คำสำคัญ : การพัฒนาแกนนำ การตีมีสุรา นักศึกษามหาวิทยาลัย

การสนับสนุนการมีส่วนร่วมการควบคุมการบริโภคยาสูบของนักศึกษา มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

(เลขที่ 52-06-41)

จิราภรณ์ สรรพวิรวงศ์ และ นิตารัตน์ ชูวิเชียร

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อเสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมการควบคุมการบริโภคยาสูบของนักศึกษา และสร้างแกนนำนักศึกษาด้านการควบคุมการบริโภคยาสูบ รูปแบบของกิจกรรมมีการอบรมแกนนำให้มีความรู้และทักษะในการช่วยให้คนที่สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่ การศึกษาดูงาน กิจกรรมเข้าค่ายพัฒนาแกนนำ กิจกรรมรณรงค์ให้คนปลอดภัยจากจากบุหรี่ภายในมหาวิทยาลัย ซึ่งได้บูรณาการเข้าไปกับกิจกรรมวันรับน้องใหม่ งานกีฬาน้องใหม่ ผลการดำเนินโครงการต่อนักศึกษาแกนนำ พบว่า มีความรู้เรื่องโทษของบุหรี่ มีทัศนคติที่ดีผู้สูบบุหรี่ และอยากช่วยให้เลิกสูบบุหรี่ มีความรู้เบื้องต้นในการช่วยให้ผู้ที่สูบบุหรี่เลิกสูบบุหรี่ มีจิตสำนึกสาธารณะที่จะพิทักษ์สิทธิ์ให้คนที่ไม่สูบบุหรี่ และเห็นความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมปลอดบุหรี่ ตระหนักถึงความสำคัญของการทำกิจกรรมเพื่อป้องกันการป้องกันปัญหาบุหรี่ สำหรับผลต่อนักศึกษาทั่วไป พบว่า นักศึกษาชายส่วนหนึ่งที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมกับแกนนำ สามารถลด และเลิกบุหรี่ได้

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วม แกนนำนักศึกษา การบริโภคยาสูบ

โปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับ โดยผู้นำเพื่อนในนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

(เลขที่ 53-03-102)

รัตนศิริ ทาโต

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ : วัยรุ่นไทยมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียนกันมากขึ้นและเร็วขึ้น ทำให้เสี่ยงต่อการติดโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ โรคเอดส์ และเกิดการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ งานวิจัยนี้ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับโดยผู้นำเพื่อนต่อความรู้ แรงจูงใจ ทักษะ และพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ของนิสิต การวิจัยแบบกึ่งทดลองชนิด 2 กลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ นิสิตผู้นำเพื่อน จำนวน 70 คน และนิสิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากคณะต่างๆ แบ่งเป็น กลุ่มทดลอง 226 คน กลุ่มควบคุม 209 คน กลุ่มทดลองได้รับโปรแกรมการป้องกันโรคเอดส์ และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์แบบกระชับโดยผู้นำเพื่อน 1 ครั้ง เป็นระยะเวลา 2.30 ชม. และศึกษาเรียนรู้ประสบการณ์ชีวิตจากผู้ป่วยโรคเอดส์ ณ วัดพระบาทน้ำพุ กลุ่มควบคุมได้รับความรู้ในการป้องกันใช้หัตถ์ 2009 ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มทดลองมีความรู้เพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับกลุ่มที่ได้รับความรู้ตามปกติ มีทัศนคติดีกว่ากลุ่มควบคุม และกลุ่มทดลองประเมินตนเองว่ามีความสามารถในการกระทำพฤติกรรมการป้องกันโรคเอดส์ได้มากกว่ากลุ่มควบคุม

คำสำคัญ : โปรแกรมการป้องกัน โรคเอดส์และโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ พฤติกรรมป้องกันโรคเอดส์ ผู้นำเพื่อน

นิสิตพยาบาลยุคใหม่ ใส่ใจ BMI

(เลขที่ 52-02-29)

ณัฐวัลย์ เตชาติติก

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ : โครงการนิสิตพยาบาลยุคใหม่ ใส่ใจ BMI มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาสามารถควบคุมค่ามาตรฐานBMI อยู่ในเกณฑ์ปกติ สามารถเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และมีอัตราการเต้นของหัวใจคงที่ กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตผู้ที่มีค่า BMI สูงกว่าและกำลังจะสูงกว่าค่าปกติ คือ 18.5-24.5 จำนวน 25 คน การดำเนินกิจกรรมเป็นการให้ความรู้ ความเข้าใจ ทำให้เกิดความตระหนักและเห็นความสำคัญของปัญหา การเลือกรับประทานอาหารที่เหมาะสมกับร่างกายในแต่ละวัน และการออกกำลังกายที่ถูกต้องแล้วนำไปสู่การปฏิบัติจนเกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ผลการดำเนินโครงการ พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องการเลือกรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการ และการออกกำลังกายที่เหมาะสม และนิสิตสามารถรักษาค่ามาตรฐาน ค่า BMI ให้อยู่ในเกณฑ์ปกติ

คำสำคัญ : BMI หลักโภชนาการ การออกกำลังกาย นิสิตพยาบาล

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอาหารที่บริโภค การทำกิจกรรม และการวัดสัดส่วนของร่างกายกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดในวัยรุ่น

(เลขที่ 53-03-56)

วินัส ลิฬหกุล และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคอาหารการทำกิจกรรม และวัดส่วนของร่างกายกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดในนักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 1 และ 2 โดยประเมินแบบแผนการบริโภคอาหารและการทำกิจกรรม จากแบบสอบถาม ประเมินภาวะอ้วนลงพุง น้ำหนักเกินและโรคอ้วนโดยวัดสัดส่วนของร่างกาย และประเมินปัจจัยเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือดจากระดับความดันโลหิต ระดับคอเลสเตอรอลรวม แอลดีแอลคอเรสเตอรอล เอชดีแอลคอเรสเตอรอล ไตรกลีเซอไรด์ และระดับน้ำตาลในเลือดภายหลังอดอาหาร และหาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการบริโภคอาหาร การทำกิจกรรม และวัดส่วนของร่างกายกับภาวะเสี่ยงต่อการเกิดโรคหัวใจและหลอดเลือด ผลการศึกษา พบว่า การรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายเพื่อควบคุมน้ำหนักมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรม การบริโภคอาหารและการทำกิจกรรม ($p < .05$) และกลุ่มตัวอย่างที่มีภาวะอ้วนลงพุงจะมีคะแนน พฤติกรรมการบริโภคอาหารและการออกกำลังกายเพื่อควบคุมน้ำหนักต่ำกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีภาวะ อ้วนลงพุง ($p < .05$)

คำสำคัญ : พฤติกรรมสุขภาพ สัดส่วนของร่างกาย ความเสี่ยงต่อ โรคหัวใจและหลอดเลือด วัยรุ่น นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนาศักยภาพแกนนำในการส่งเสริมการออกกำลังกายผลานกายและจิตแบบ เต้าเต๋อซันซี สำหรับนักศึกษาและบุคลากร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนยรังสิต)

(เลขที่ 52-02-23)

จรงค์ ศุภกิจเจริญและคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ศูนยรังสิต)

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการครั้งนี้ เพื่อพัฒนาศักยภาพแกนนำส่งเสริมการออกกำลังกายแบบ เต้าเต๋อซันซี กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาและบุคลากรที่อยู่ในหอพักมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนยรังสิต นักศึกษาพยาบาล 45 คน ได้รับการพัฒนาเป็นแกนนำในการส่งเสริมการออกกำลังกายผลานกาย และจิตแบบเต้าเต๋อซันซี มีผู้เข้าร่วมออกกำลังกาย 274 คน เมื่อสิ้นสุดโครงการพบว่า การรับรู้สมรรถนะ แห่งตนของการเป็นแกนนำสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และความสามารถในการนำออก กายออกกำลังกายในระดับสูง ระดับความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการฯ 117 คน อยู่ในระดับสูงกว่าก่อน เข้าร่วมโครงการฯ กลุ่มแกนนำรับรู้ถึงประโยชน์ของการเป็นแกนนำในการส่งเสริมการออกกำลังกาย และรับรู้สมรรถนะแห่งตนในการเป็นแกนนำออกกำลังกายในระดับสูง

คำสำคัญ : แกนนำ การออกกำลังกาย เต้าเต๋อซันซี

ผลของการโปรแกรมการฝึกโยคะต่อ ความสุข การเห็นคุณค่าในตนเอง และอาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 53-03-63)

กลิ่นชบา สุวรรณรงค์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยแบบกึ่งทดลองนี้ เพื่อศึกษาผลของโปรแกรมการฝึกโยคะต่อความสุข การเห็นคุณค่าในตนเองและอาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล เลือกกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ที่กำหนด 54 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 27 คน กลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกโยคะอาสนะพื้นฐาน จำนวน 25 ท่า ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ - เมษายน 2554 สัปดาห์ละ 2 ครั้ง ๆ ละ 1.5 ชั่วโมง รวม 16 ครั้ง และได้รับคู่มือการฝึกโยคะเพื่อนำไปฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม ผลการศึกษา พบว่า นักศึกษากลุ่มที่เข้าร่วมโปรแกรมการฝึกโยคะมีความสุขและการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น มีอาการซึมเศร้าและอาการไม่สุขสบายทางร่างกายลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาระหว่างกลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม พบว่านักศึกษาเข้าร่วมโปรแกรมการฝึกโยคะมีความสุข และการเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น มีอาการซึมเศร้าและไม่สุขสบายทางร่างกายลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : โยคะ ความสุข การเห็นคุณค่าในตนเอง อาการซึมเศร้า นักศึกษาพยาบาล

ผลของโปรแกรมป้องกันอาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 53-03-65)

พวงเพชร เกษมสมุทร นภวัลย์ กัมพลาศิริ

วรรณภา คงสุริยะหาวิณ และ กลิ่นชบา สุวรรณรงค์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงทดลองครั้งนี้ ศึกษาประสิทธิภาพของโปรแกรมป้องกันอาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล ต่อระดับความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง ความสุขและอาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล กรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดของการปรับความคิดและพฤติกรรม และแนวคิดเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ของมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน สุ่มเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ผู้เข้าร่วมวิจัยในกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมในวันเสาร์และวันอาทิตย์ เวลา 9.00-12.00 น. เป็นเวลา 4 วัน รวมทั้งสิ้น 10 กิจกรรม โดยมุ่งพัฒนาความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม และการปรับเปลี่ยนความคิด ตลอดจนทักษะที่จำเป็นอื่นๆ เช่น ทักษะการจัดการกับความเครียด ทักษะการผ่อนคลาย และการหยุดความคิด ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมป้องกันอาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล มีประสิทธิภาพในการเพิ่มความสุข และความรู้สึกรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองและเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ทั้งยังสามารถช่วยลดความคิดทางลบ ซึ่งส่งผลให้อาการซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาลลดลง ดังนั้นจึง

ควรรนำโปรแกรมนี้ไปใช้ในสถาบันการศึกษาพยาบาล เพื่อช่วยป้องกันและลดอัตราการเกิดโรค
ซึมเศร้าในนักศึกษาพยาบาล

คำสำคัญ : โปรแกรมป้องกันอาการซึมเศร้า ความสุข ความมีคุณค่าในตัวเอง อาการซึมเศร้า นักศึกษา
พยาบาล

ปัจจัยที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านการจัดการกับความเครียด ในกลุ่มนิสิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

(เลขที่ 52-12-27)

นิคม มูลเมือง

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : การศึกษาครั้งนี้ เพื่อศึกษาสถานการณ์ระดับความเครียด ปัจจัยที่มีผลต่อความเครียด
และกลวิธีการจัดการกับความเครียดในกลุ่มนิสิตพยาบาล ประชากรที่ศึกษาเป็นกลุ่มนิสิตพยาบาลศาสตร์
จาก 4 หลักสูตร จำนวน 400 คน เครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคลของ
นิสิต แบบวัดความเครียด (SPST 20) แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความเครียด
Daily Stress Inventory (DSI) และแบบสอบถามกลวิธีการจัดการกับความเครียด ผลการศึกษาพบว่า
นักศึกษาส่วนใหญ่มีระดับความเครียดระดับน้อยและปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 87 ค่าคะแนนเฉลี่ย
ของระดับความเครียดในภาพรวมเท่ากับ 2.75 ซึ่งถือว่าเป็นค่าเฉลี่ยในระดับปกติ และมีการใช้กลวิธี
การจัดการกับความเครียดในการจัดการกับอารมณ์มากที่สุด

คำสำคัญ : ปัจจัยความเครียด การจัดการความเครียด นักศึกษาพยาบาล

บ้านหลังที่ 2

(เลขที่ 52-02-25)

ศุภชัย รักแก้ว และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : โครงการบ้านหลังที่ 2 เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นโดยนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เพื่อสร้างแกนนำนักศึกษาให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของนักศึกษา
เป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สร้างความเป็นหนึ่งเดียวในหมู่คณะ ขั้นตอนการดำเนินงาน ใช้หลักการ
Plan-Do-Check-Act ประกอบด้วย การประชุมปรึกษาเพื่อวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ
นักศึกษา การวางแผนรูปแบบการจัดกิจกรรมและความรับผิดชอบ จัดกิจกรรมตามแผนที่วางไว้
การประเมินผลและนำผลการประเมินมาปรับเปลี่ยนรูปแบบการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดความ
เหมาะสม และสอดคล้องกับการใช้ชีวิตของนักศึกษา ผลการจัดโครงการ พบว่ามีผู้เข้าร่วมโครงการ
เป็นนักศึกษาจากทุกชั้นปี จำนวน 50 คน และจากการสังเกตผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจ และ
รู้สึกมีความสุขที่ได้เข้าร่วมโครงการ

คำสำคัญ : บ้านหลังที่สอง แกนนำนักศึกษา

โครงการบุคลิกภาพงาม สุขภาพดี ตามวิถีเศรษฐกิจพอเพียง

(เลขที่ 52-06-54)

นารีรัตน์ สัจจวรรณพิพนา และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เป็นการเตรียมความพร้อมของบัณฑิตพยาบาลที่จะออกไปรับใช้สังคมด้านการให้บริการสุขภาพ โดยการน้อมนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นฐานคิดและขับเคลื่อน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บัณฑิตมีความรู้ความเข้าใจ และตระหนักถึงการมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม สุขภาพดี และการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง กลุ่มเป้าหมายคือ นิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 1-4 จำนวน 300 คน กิจกรรมประกอบด้วย การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของบุคลิกภาพ การศึกษาดูงาน ผลการศึกษาดูงาน นิสิตมีความคิดเห็นว่าจะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต ร้อยละ 80 และภายหลังจัดกิจกรรม พบว่า นิสิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 89.9 มีการใช้วาจาสุภาพต่อคณาจารย์ รองลงมา ได้แก่ การแต่งการถูกต้องตามระเบียบ มีความตั้งใจเรียน การให้ความเคารพโดยการไหว้ คิดเป็นร้อยละ 88.6, 87.7 และ 80.5 ตามลำดับ

คำสำคัญ : บุคลิกภาพ สุขภาพดี เศรษฐกิจพอเพียง

ศิลปกรรมสู่แง่มุมแห่งชีวิตและสุขภาพ

(เลขที่ 52-06-52)

สายใจ พัวพันธ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เป็นการจัดการเรียนการสอนตามแนวคิดการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ เน้นการเชื่อมโยงให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพ เข้าสู่ประสบการณ์การเรียนรู้ที่แตกต่างจากที่คุ้นชินในห้องเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อจัด Art for the Beauty of Life and Expression ให้นักศึกษาสามารถใช้ศิลปะเป็นเครื่องมือในการส่งเสริมพัฒนาการ และแสดงอารมณ์ ความคิด ความรู้สึกอย่างเหมาะสม มีนักศึกษาเข้าร่วม 642 คน มีกิจกรรมการสร้างงานศิลป์จำนวน 34 ครั้ง จากการสะท้อนคิดของนักศึกษาพบว่า นักศึกษาเกิดกระบวนการเรียนรู้และการแสดงอารมณ์ ความรู้สึกในขณะที่ทำงานศิลปะ จำแนกได้ 6 ด้าน คือ 1) มีความสุขที่ได้ทบทวนเรื่องราวในอดีตและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 2) เกิดสมาธิ ความคิดสร้างสรรค์ 3) ตระหนักถึงเงื่อนไขในชีวิตมากขึ้น 4) รู้จักตนเองมากขึ้น 5) ได้ประสบการณ์ที่ผ่อนคลาย และ 6) ลดความเครียด

คำสำคัญ : ศิลปกรรม ศิลปะและสุขภาพ การเรียนรู้เชิงประสบการณ์

ศาสตร์ความสัมพันธ์กายจิต เพื่อสุขภาพ : การพัฒนาสนามพลังออร่าในนักศึกษา แกนนำด้วยเทคนิคสมาธิและพลังบำบัดต่อสุขภาพและการเรียนรู้ของนักศึกษา

(เลขที่ 53-03-96)

ปรียา แก้วพิมล และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาลัยเขตหาดใหญ่

บทคัดย่อ : วิทยาศาสตร์แห่งความสัมพันธ์กายจิตได้รับความนิยมมากขึ้นเพื่อนำมาใช้ในการดูแลสุขภาพแบบองค์รวม วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้เพื่อศึกษา 1) ผลของการใช้เรกิและการฝึกสติต่อการเปลี่ยนแปลงสนามพลังออร่าของนักศึกษา และ 2) ผลของการเปลี่ยนแปลงออร่าต่อสุขภาพและการเรียนรู้ของนักศึกษา ใช้แนวคิดการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การวัดสนามพลังออร่า แบบวัดความเครียด และการสนทนากลุ่มแบบเรื่องเล่า ผลการวิจัย พบว่า 1) การฝึกพลังบำบัดเรกิและฝึกสติอย่างต่อเนื่องช่วยรักษาความสมดุลของสนามพลังออร่าและช่วยปรับสนามพลังออร่าให้มีความสมดุลมากขึ้น และ 2) การคงไว้และความสมดุลของสนามพลังออร่าที่ดี ช่วยให้นักศึกษามีสุขภาพและการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

คำสำคัญ : สุขภาวะ เรกิ การฝึกสติ นักศึกษาพยาบาล

การเสริมธรรมนำชีวิตให้เป็นสุขแก่นักศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(เลขที่ 52-06-46)

วิลาวัณย์ ชมนิรัตน์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการเสริมธรรมนำชีวิตให้เป็นสุขแก่นักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีวัตถุประสงค์เพื่อเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ และพัฒนาให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างนักศึกษาพยาบาล วิธีการดำเนินการ มี 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การเข้าค่ายธรรมะในวัด มีนักศึกษาพยาบาล 180 คน ได้รับการสอนหลักธรรมจากเจ้าอาวาส สนทนาเกี่ยวกับวิถีอีสานแบบดั้งเดิม ระยะที่ 2 นักศึกษาเข้าค่ายศึกษาธรรมะในวัด ฝึกนั่งสมาธิและเดินจงกรม ทำวัตรเย็น ระยะที่ 3 ดำเนินการที่คณะพยาบาลศาสตร์ นักศึกษาสวดมนต์สัปดาห์ละครั้งในวันจันทร์ ช่วงเย็น นั่งสมาธิ และสนทนาธรรมะ การประเมินโครงการในนักศึกษา 139 คน พบว่า นักศึกษารู้สึก ผ่อนคลายมากขึ้น มองโลกในแง่ดี มีระเบียบวินัย และนำหลักธรรมไปใช้ในการเรียน การเผชิญปัญหาและความเครียดในชีวิต

คำสำคัญ : การปฏิบัติธรรม การส่งเสริมสุขภาพ อารมณ์และจิตวิญญาณ นักศึกษาพยาบาล

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

การเสริมสร้างและพัฒนาจิตด้วยสมาธิ และธรรมชาติ

(เลขที่ 52-02-30)

พัชราพรรณ มีสิทธิ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อให้हितผู้เข้าร่วมโครงการมีความรู้ความเข้าใจว่าสมาธิเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสุขภาพจิตที่ดี และสามารถปฏิบัติสมาธิและสามารถนำไปใช้ในการเรียนและการทำงานได้ กลุ่มเป้าหมาย คือ นิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 20 คน กิจกรรม ได้แก่ ให้ความรู้เกี่ยวกับการนั่งสมาธิ และประโยชน์ของการนั่งสมาธิแก่นิสิตที่เข้าร่วมโครงการ นั่งสมาธิร่วมกันเดือนละ 4 ครั้ง และนั่งสมาธิที่หอพักทุกวันโดยมีการบันทึกการเข้าร่วมกิจกรรมทุกครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งจะมีวิทยากรจากชมรมพุทธศาสตร์มาเป็นผู้นำในการนั่งสมาธิ และให้นิสิตได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์จากการนั่งสมาธิทุกครั้งหลังจากนั่งสมาธิ ผลการดำเนินโครงการ พบว่า นิสิตมีความรู้ความเข้าใจว่าสมาธิเป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างสุขภาพจิตที่ดีขึ้น สามารถปฏิบัติสมาธิและสามารถนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน

คำสำคัญ : สมาธิ การสร้างสุขภาพจิต นักศึกษาพยาบาล

ชมรมรักธรรม

(เลขที่ 52-06-53)

ภาวนา กิรติยดวงศ์ และ ศรัญญา คำยอด

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : โครงการ “ ชมรมรักธรรม ” ดำเนินการโดยกลุ่มนิสิตคณะพยาบาลศาสตร์ ร่วมกับคณาจารย์ที่มีความสนใจร่วมกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกชมรมได้เรียนรู้เกี่ยวกับหลักธรรมในพระพุทธศาสนา และมีการฝึกวิปัสสนากรรมฐานตามแนวสติปัฏฐาน 4 เพื่อนิสิตจะได้นำความรู้ดังกล่าวไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันกิจกรรมในชมรมประกอบด้วย 3 กิจกรรม คือ 1) ทำวัตร-สวดมนต์ ประจำสัปดาห์ 2) ฝึกอบรมวิปัสสนากรรมฐานที่วัด และ 3) การฝึกอบรมแกนนำในการดำเนินกิจกรรมของชมรม ผลการดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายทั้ง 3 กิจกรรม นิสิตประเมินว่าได้รับประโยชน์จากกิจกรรมต่างๆ ช่วยให้ตนเองได้ฝึกสติ และเรียนรู้หลักธรรมในพระพุทธศาสนา และเป็นพื้นฐานในการฝึกปฏิบัติต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ : ชมรมรักธรรม การฝึกวิปัสสนากรรมฐาน สติปัฏฐาน 4

ผลของการเจริญสติปัฏฐานตามหลักพระพุทธศาสนาต่อการส่งเสริมสุขภาวะทางจิต ของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

(เลขที่ 53-03-07)

ดาลัด ทวีทรัพย์ จุฑาภรณ์ ทองบุญชู

วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย

บทคัดย่อ : การศึกษาเปรียบเทียบสุขภาวะทางจิตของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน ก่อนและหลังการฝึกเจริญสติปัฏฐานตามหลักพระพุทธศาสนา นักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการเป็นนักศึกษาที่มีปัญหาสุขภาพจิต ซึ่งคัดกรองโดยใช้แบบสอบถามเพื่อประเมินสุขภาพจิต Thai General Questionnaire 28 และหนังสือศาสนาพุทธ การศึกษาครั้งนี้ศึกษาสุขภาวะทางจิตใน 3 ด้าน คือ 1) สมรรถภาพจิต 2) คุณภาพจิต 3) สุขภาพจิต ในการประเมินสมรรถภาพจิต และคุณภาพจิต ใช้การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสนทนากลุ่มย่อย และประเมินสุขภาพจิตก่อนและหลัง การฝึกสติปัฏฐานใช้เวลา 1 เดือน โดยการฝึกอย่างเป็นรูปแบบ คือ การเคลื่อนไหวมือ และการเดินจงกรม ภายหลังการเจริญสติปัฏฐาน พบว่า มีการคะแนนเฉลี่ยของแบบสอบถามสุขภาพทั่วไปน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $p < 0.05$

คำสำคัญ : การเจริญสติปัฏฐาน การส่งเสริมสุขภาวะทางจิต สมรรถภาพจิต

โครงการเสริมสายใยในครอบครัว

(เลขที่ 53-03-17)

กฤตยา แสงวงเจริญ อมรรัตน์ ศรีคำสุข ไชโตะ และ สมพร วัฒนหุกุลเกียรติ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้พยาบาลวิชาชีพมีความรู้และให้การพยาบาล ในการป้องกันปัญหาสุขภาพจิตโดยใช้การคัดกรองและการช่วยเหลือแก่สตรีที่ถูกระทำรุนแรง วิธีการศึกษาเริ่มจากการอบรมพยาบาล 2 รอบ ด้านความรู้ในการค้นหาผู้ที่ถูกระทำรุนแรงในครอบครัวจากอาการบ่งชี้ และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ความรู้ในการสัมภาษณ์และให้คำปรึกษา โดยการอบรม จากนั้นพยาบาลนำไปปฏิบัติโดยใช้เครื่องมือในการค้นหาผู้ที่ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว ผลการศึกษา พบว่า ในผู้ที่มีการบ่งชี้ 32 คน เป็นผู้ถูกระทำรุนแรงในครอบครัว 17 คนทั้งหมดถูกทำร้ายร่างกายโดยสามี และส่วนใหญ่ถูกทำร้ายจิตใจโดยสามีและคนในครอบครัว ภายหลังได้รับการปรึกษาโดยการเปิดเผยเรื่องราวในชีวิต แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการเผชิญปัญหาในชีวิต ผู้ป่วยรู้สึกดีขึ้น ปัญหาสุขภาพลดลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .001$) มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ($p < .001$)

คำสำคัญ : ครอบครัว ความรุนแรงในครอบครัว สตรี

การสร้างสมรรถนะของนักศึกษาในการส่งเสริมสุขภาพสตรี : การป้องกันตนเองจาก มะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่

(เลขที่ 52-12-15)

อภิรัช อินทรางกูร ณ อยุธยา พรรณพิไล ศรีอาภรณ์ และ จันทรรัตน์ เจริญสันติ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา ชั้นปีที่ 1 สาขาการพยาบาลผดุงครรภ์ ในการสอน การเผยแพร่ความรู้ และการจัดทำโครงการส่งเสริม สุขภาพสตรีวัยเจริญพันธุ์ เพื่อป้องกันตนเองจากมะเร็งเต้านมและมะเร็งปากมดลูก มีกิจกรรม 2 ลักษณะ คือ 1) การเตรียมศักยภาพการสอนของนักศึกษา 2) การสนับสนุนให้ฝึกทักษะการจัดโครงการส่งเสริมสุขภาพสตรีวัยเจริญพันธุ์ มีผู้เข้าร่วมโครงการ 75 คน ผลการประเมินโครงการ พบว่าผู้เข้าร่วมโครงการ มีความรู้เพิ่มขึ้นทั้งในรายด้านและในภาพรวม

คำสำคัญ : สมรรถนะนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา การส่งเสริมสุขภาพสตรี มะเร็งเต้านม มะเร็งปากมดลูก

โครงการ เตรียมทนายทพยาบาลเพื่อส่งเสริมการเลิกบุหรี่

(เลขที่ 53-03-78)

สมทรง จูไรทัศน์ีย์ และคณะ

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการเตรียมทนายทพยาบาลเพื่อส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการเตรียมนักศึกษาพยาบาลในการช่วยเหลือผู้ที่สูบบุหรี่ และติดตามในระยะเวลา 4 เดือน กลุ่มตัวอย่างมี 2 กลุ่ม คือ 1) นักศึกษาพยาบาลอาสาสมัครชั้นปีที่ 2 และ 3 จำนวน 57 ราย และ 2) ผู้สูบบุหรี่ ซึ่งเป็นสมาชิกในครอบครัวญาติพี่น้องหรือเพื่อนของนักศึกษา จำนวน 75 ราย ในการเข้าร่วมการศึกษา นักศึกษาพยาบาลตอบแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความรู้เกี่ยวกับบุหรี่ เจตคติต่อการบริโภคยาสูบ แบบประเมินการรับรู้สมรรถนะในการให้คำปรึกษาเพื่อการเลิกสูบบุหรี่ ก่อนและหลังสิ้นสุดโครงการและติดตามประเมินผลลัพธ์ของการช่วยเหลือผู้สูบบุหรี่ ให้เลิกสูบบุหรี่ 4 เดือนทางโทรศัพท์ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาอาสาสมัครทนายทพยาบาลเพื่อส่งเสริมการเลิกบุหรี่ มีความรู้ เจตคติ และการรับรู้สมรรถนะของตนเองในการช่วยเหลือเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่ มากกว่า ก่อนเข้าร่วมโครงการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จากการติดตามในระยะเวลา 4 เดือน พบว่า นักศึกษาสามารถช่วยให้ผู้สูบบุหรี่หยุดสูบบุหรี่ได้นาน 2-4 เดือน ร้อยละ 15.79 และผู้สูบบุหรี่ร้อยละ 38.59 สามารถลดจำนวนบุหรี่ที่สูบได้

คำสำคัญ : การเลิกบุหรี่ เจตคติต่อการบริโภคยาสูบ การให้คำปรึกษา สมรรถนะนักศึกษพยาบาล

การพัฒนาแกนนำวัยรุ่นนักรักบี้ ครอบครัวยุคใหม่และคนรู้ใจ ปลอดภัยจากบุหรี

(เลขที่ 53-03-48)

อังคณา ช่วยคำชู ทิพย์สุตา สำเนียงเสนาะ ปริยศ กิตติธีระศักดิ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : โครงการพัฒนาแกนนำวัยรุ่นนักรักบี้ ครอบครัวยุคใหม่และคนรู้ใจ ปลอดภัยจากบุหรี มีวัตถุประสงค์ เพื่อ ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพและการสูบบุหรี่ของนักศึกษา ครอบครัวยุคใหม่และเพื่อนสนิท มีการ จัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อการไม่สูบบุหรี่โดยแกนนำนักศึกษา อบรมแกนนำนักศึกษาเรื่องความรู้ในการ ควบคุมยาสูบจำนวน 80 คน และสร้างทักษะในการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจในการเลิกบุหรี ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาสูบบุหรี่ร้อยละ 4.26 บุคคลในครอบครัวยุคใหม่ของนักศึกษาสูบบุหรี่ร้อยละ 63.85 เพื่อนสนิทของนักศึกษาสูบบุหรี่ร้อยละ 60.79 ผลจากการอบรมนักศึกษาแกนนำ พบว่า ระดับ คะแนนความรู้ในการควบคุมยาสูบและความสามารถเชิงทักษะในการให้คำปรึกษาเพื่อสร้างแรงจูงใจ ในการเลิกสูบบุหรี่ หลังได้รับการอบรมสูงกว่าก่อนได้รับการอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

คำสำคัญ : การสูบบุหรี่ การควบคุมยาสูบ แกนนำวัยรุ่น นักศึกษา

คลินิกวัยรุ่น มมส.

(เลขที่ 52-12-30)

พร้อมจิตรา ท่อนบุญเหิม และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ : โครงการ คลินิกวัยรุ่น มมส. มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้บริการด้านการดูแลสุขภาพและ บริการให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่น แก่นิสิตมหาวิทยาลัย และศึกษาความรู้และพฤติกรรม การดูแลสุขภาพของนิสิต กิจกรรมหลัก คือ 1) ให้บริการด้านการดูแลสุขภาพและให้คำปรึกษาปัญหาเกี่ยวกับ วัยรุ่น โดยการให้ข้อมูลความรู้บน Website ที่คลินิกวัยรุ่น มมส. ของคณะพยาบาลศาสตร์ ให้คำปรึกษา บริการสายด่วน 24 ชั่วโมง จำนวน 5 หมายเลข มี Web Board คณะพยาบาลศาสตร์ และมีการจัด โครงการอบรมแกนนำนิสิตให้คำแนะนำและคำปรึกษาปัญหาวัยรุ่น 2 ครั้ง และ 2) สสำรวจความรู้และ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพของนิสิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ผลการดำเนินการ พบว่า ผู้รับบริการ ใช้วิธีการโทรศัพท์ผ่านทาง Hot line สายด่วน เฉลี่ยประมาณ 3-5 ราย/เดือน และเข้าเยี่ยมชม Website คลินิกวัยรุ่น จำนวน 2,238 คน (เริ่มตั้งแต่ 9 กันยายน 2553 จนถึง 11 ตุลาคม 2554) และเข้ามา รับคำปรึกษาโดยตรง ผลการสำรวจความรู้และพฤติกรรมดูแลสุขภาพของนิสิตพบว่า กลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ มีแหล่งของความรู้เรื่องเพศและการคุมกำเนิดที่เหมาะสม ส่วนใหญ่มีความรู้ที่ถูกต้องในเรื่อง การป้องกันตั้งครรภ์ สำหรับความรู้ที่ไม่ถูกต้องของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นเรื่องการใช้ยาเม็ด คุมกำเนิด

คำสำคัญ : คลินิกวัยรุ่น นักศึกษาอุดมศึกษา

การพัฒนาโปรแกรมสื่อการสอนเรื่อง Safe sex เพื่ออบรมแกนนำ นักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 53-03-84)

จารุวรรณ ก้าวหน้าไกล และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อสร้างและพัฒนาสื่อการสอนเรื่องเพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัยสำหรับวัยรุ่น ให้ตรงกับความต้องการของวัยรุ่นเพื่อใช้ในการสอนและอบรมนักศึกษาพยาบาลและนักศึกษาทั่วไปในระดับอุดมศึกษา โปรแกรมสื่อการสอนพัฒนาจากการสำรวจความต้องการสื่อการสอนตามความต้องการของวัยรุ่นในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พบว่า ร้อยละ 81 มีความต้องการสื่อประเภทวีดีโอ รองลงมา คือ สื่อประเภท Power point สำหรับด้านเนื้อหาความรู้ ประกอบด้วย 5 หัวข้อ ซึ่งทุกหัวข้อมีความต้องการอยู่ในระดับมาก ได้แก่ กายวิภาคศาสตร์ของระบบสืบพันธุ์ การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัย โรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ การคุมกำเนิด การปฏิเสธการมีเพศสัมพันธ์ และทางออกสำหรับการตั้งครรภ์ไม่พึงประสงค์ จากนั้นผู้วิจัยนำผลการวิจัยไปพัฒนาสื่อการสอนให้ตรงกับความต้องการของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ ได้สื่อการสอนเรื่อง “safe sex” 1 ชุด แล้วให้นักศึกษาพยาบาลประเมินคุณภาพและความพึงพอใจที่มีต่อสื่อ พบว่า มีความพึงพอใจเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหา ความหลากหลายของการนำเสนอ ความน่าสนใจการนำไปประยุกต์ใช้ ความทันสมัย และความเหมาะสมของสื่อในการสอนใช้อบรมวัยรุ่นในสถานศึกษาทั่วไป อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

คำสำคัญ : สื่อการสอน เพศสัมพันธ์ที่ปลอดภัย

นิสิตพยาบาลห่วงใย ใส่ใจ สุขภาพคุณจารย์และบุคลากร

(เลขที่ 53-03-85)

สุรชาติ สิทธิปกรณ์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

บทคัดย่อ : การศึกษาครั้งนี้ เพื่อพัฒนานิสิตพยาบาลให้มีทัศนคติที่ดี สามารถเรียนรู้เป็นผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพ และปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพได้อย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นต้นแบบและเป็นแรงบันดาลใจให้กับประชาชนได้ ใช้วิธีวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม ในการระดมสมองและหาแนวทางพัฒนางาน แบ่งการศึกษาเป็น 2 ระยะ คือ **ระยะที่ 1** นิสิตพยาบาลร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ และร่วมประเมินผลการทำกิจกรรมสุขภาพ 3 ด้าน คือ การออกกำลังกาย การบริโภค และการจัดการความเครียด และ**ระยะที่ 2** เป็นการประเมิน วิเคราะห์และพัฒนารูปแบบการสร้างเสริม สุขภาพกลุ่มอาจารย์และบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ ผลการศึกษาระยะที่ 1 มีนิสิตพยาบาล ชั้นปีที่ 1-3 ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ จำนวน 31 คน ระยะที่ 2 มีการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำการสร้างเสริมสุขภาพกาย จิต สังคม และจิตปัญญา โดยนิสิตกลุ่มแกนนำสามารถร่วมกันวิเคราะห์สุขภาพตนเอง และค้นหาแนวทางการพัฒนาสุขภาพให้ดีขึ้นจากที่เป็นอยู่ สามารถระบุปัญหาและอุปสรรคปัจจัยเอื้อและสนับสนุนในการปฏิบัติพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพได้ และได้รูปแบบการสร้างเสริม สุขภาพที่เหมาะสมกับนิสิต ได้แก่ กิจกรรมผ่อนคลายความเครียดโดย

การร้องเพลงคาราโอเกะ กิจกรรมการออกกำลังกาย และกิจกรรมในการสร้างเสริมการเลือกรับประทานอาหาร และนิสัยดีมีความเข้าใจและสามารถใช้แบบประเมินในการปฏิบัติการเก็บรวบรวมข้อมูลได้เป็นอย่างดี

คำสำคัญ : นิสิตพยาบาล การพัฒนาแกนนำสร้างเสริมสุขภาพ

ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจในการออกกำลังกาย ต่อภาวะสุขภาพ ของนักศึกษาพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

(เลขที่ 53-03-114)

ฐิตาพร เขียนวงษ์ ศรีสุตา วงศ์วิเศษกุล เนตรรัชนี้ ตั้งภาคภูมิ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้ ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจในการออกกำลังกายต่อภาวะสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างได้มาจากวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น จำนวน 162 คน โปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจในการออกกำลังกาย ประกอบด้วย การสร้างกลุ่มแกนนำสุขภาพ การพัฒนานักศึกษาเป็นผู้นำออกกำลังกาย และการจัดการปัจจัยเกื้อหนุน ผลการวิจัยพบว่า ภาวะสุขภาพด้านสภาวะภายใน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการรับรู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย ระดับกลาง การรับรู้พลังอำนาจในการออกกำลังกาย ระดับสูง ทั้งก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรม การรับรู้ประโยชน์ของการออกกำลังกาย และรับรู้พลังอำนาจในการออกกำลังกาย ก่อนและหลังเข้าร่วมโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ภาวะสุขภาพด้านสภาวะภายนอกพบว่า ค่าดัชนีมวลกายและความยาวรอบเอวก่อนและหลังเข้าโปรแกรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และการมีชมรมสร้างเสริม สุขภาพ ปัจจัยสู่ความสำเร็จของโปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจในการออกกำลังกาย คือ การทำงานเป็นทีมแบบมีส่วนร่วม บทบาทการขับเคลื่อนกิจกรรมออกกำลังกายของแกนนำสุขภาพและการจัดการปัจจัยเกื้อหนุนโปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจในการออกกำลังกายส่งผลทั้งเชิงบวกเชิงลบต่อสุขภาพกาย จิต สังคม และจิตวิญญาณของนักศึกษา

คำสำคัญ : โปรแกรมการสร้างเสริมพลังอำนาจ การออกกำลังกาย นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมเพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อม ในผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาศูนย์ส่งเสริมสุขภาพและฟื้นฟูสภาพผู้สูงอายุ

(เลขที่ 53-03-92)

เพลินพิศ ฐานิวัฒนานนท์ วิภาวี คงอินทร์ และ บุศรา เอี้ยวสกุล
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : โครงการสร้างเสริมสุขภาพครั้งนี้ เพื่อพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพแบบมีส่วนร่วมในการป้องกันภาวะสมองเสื่อม กลุ่มเป้าหมายหลัก คือ นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ (ภาคปกติ) จำนวน 10 คน เป็นผู้ออกแบบนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อมในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ผ่านกระบวนการ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

วิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมโดยอาจารย์พยาบาลผู้ให้เทศ แก่นำผู้สูงอายุ และสมาชิกผู้สูงอายุ 80 คน ผลการดำเนินงาน พบว่า กิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันภาวะสมองเสื่อมที่พัฒนาขึ้น มี 10 กิจกรรม และได้นำไปทดลองใช้ เพื่อหาข้อคิดเห็นในการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการจัดกิจกรรมผ่านกระบวนการเรียนรู้และการสะท้อนคิดของนักศึกษา และจากผู้สูงอายุรวมทั้งอาจารย์

คำสำคัญ : การป้องกันภาวะสมองเสื่อม การสร้างเสริมสุขภาพในผู้สูงอายุ นักศึกษาพยาบาล

การพัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพร่วมกับ ภาคประชาชน กรณีศึกษากลุ่มสามเณร โรงเรียนวัด

(เลขที่ 52-06-49)

สโมสรมหาวิทยาลัยขอนแก่น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อ 1) พัฒนาศักยภาพนักศึกษาพยาบาลในการสร้างเสริม สุขภาพประชาชน และส่งเสริมให้ทำงานร่วมกับชุมชน 2) พัฒนาระบบคัดกรองและรักษาโรคหืดในกลุ่มสามเณร และ 3) กระตุ้นให้เกิดการทำงานส่งเสริมสุขภาพร่วมกันอย่างต่อเนื่องระหว่างนักศึกษา พยาบาล ผู้นำชุมชน และผู้รับบริการ กลุ่มเป้าหมาย คือ สามเณร 130 คน ดำเนินการเป็น 3 ระยะ คือ **ระยะที่ 1** สำรวจโรงเรียนวัด พบเป็นโรคหืด 80 คน นักศึกษาพยาบาลได้ให้ความรู้แก่สามเณรและพระสงฆ์เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพแหว่ดล้อมภายในที่พัก และการดูแลสูxonามัยส่วนบุคคล **ระยะที่ 2** การติดตามผล พบว่าสภาพที่อยู่อาศัยสะอาดขึ้น และ **ระยะที่ 3** พบสามเณรเป็นหืด 3 คน และมีคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคหืดเพิ่มขึ้นจากเดิม

คำสำคัญ : การพัฒนาศักยภาพ นักศึกษาพยาบาล การส่งเสริมสุขภาพ กลุ่มสามเณร

3. องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันการศึกษา และสถาบันบริการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพ

การสร้างเสริมสุขภาพขององค์กร/สถาบันการศึกษาและสถาบันบริการพยาบาล จำนวนรวมทั้งสิ้น 14 โครงการ ประกอบด้วย 1) องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ 2) สถาบันการศึกษาสร้างเสริมสุขภาพ โดยมีกิจกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ในสถานที่ทำงาน (อาหารปลอดภัย การออกกำลังกาย การบริหารกาย-จิต คุณภาพชีวิต และอื่นๆ) กลุ่มเป้าหมาย รวมถึงอาจารย์ บุคลากร พนักงานรักษาความปลอดภัย และอื่นๆ ที่ปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษาพยาบาลศาสตร์ พยาบาลในโรงพยาบาล และบุคลากรสาธารณสุขในชุมชน ดังต่อไปนี้

สภากาชาด: องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 52-06-142)

ลดาวัลย์ รวมเมฆ และคณะ

สภากาชาด

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อเสริมสร้างสุขภาวะบุคลากรของสภากาชาด โดยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และเพื่อพัฒนาสถานที่ทำงานของสภากาชาดให้เป็นที่ยอมรับ สร้างเสริมสุขภาพ และมีความปลอดภัยในการทำงาน มีกิจกรรม ดังนี้ 1) การเสริมสร้างสุขภาวะของ

เจ้าหน้าที่สภาการพยาบาล การตรวจสุขภาพประจำปี การฝึกโยคะ สมาธิ และกีฬา 2) พัฒนาสถานที่ให้เป็นที่ทำงานสร้างเสริมสุขภาพ จัดกิจกรรม 5 ส. ให้ความรู้เพื่อการดูแลตนเอง และป้องกันปัญหาสุขภาพจากการปฏิบัติงาน และ 3) การระดมสมองเพื่อทบทวนสถานการณ์ และค้นหาวิถี การสร้างบรรยากาศที่เป็นสุขในสถานที่ทำงาน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์การดูแลสุขภาพ โดยใช้กระบวนการ Dialogue ผลการดำเนินโครงการ พบว่า บุคลากรของสภาการพยาบาล จำนวน 52 คน ได้รับรู้ผลการตรวจสุขภาพประจำปี มีการออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอร้อยละ 26.8 และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสถานที่ทำงานให้เป็นที่ทำงานสร้างเสริมสุขภาพจำนวน 56 คน

คำสำคัญ : สภาการพยาบาล องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ

รูปแบบการพัฒนาคณะพยาบาลศาสตร์ สู่อการเป็นองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 52-06-43)

เสาวมาศ เกื่อนนาดี และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : รูปแบบการพัฒนาสู่การเป็นองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ (Healthy Nursing Faculty: KKU Model) ใช้วิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากการวิเคราะห์สภาพการณ์และสำรวจความคิดเห็นอาจารย์ บุคลากร นักศึกษา ดำเนินกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ 3 ระดับ คือ 1) **สร้างความตระหนัก** แก่บุคลากรสุขภาพ แจกเอกสาร สิ่งพิมพ์ ประชาสัมพันธ์ ให้สูขศึกษา ตรวจสุขภาพ สร้างแกนนำนักศึกษาด้านสุขภาพ 2) **โปรแกรมปรับเปลี่ยนแบบแผนดำเนินชีวิต** ได้แก่ กิจกรรมส่งเสริมการตลาด ละเลิกบุหรี่ยาสูบ สารเสพติด โครงการออกกำลังกายสม่ำเสมอ โครงการบริหารกายบริหารจิต โครงการเสริมธรรมนำชีวิต กิจกรรมสวดมนต์ทุกวันจันทร์ และ 3) **จัดสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ** ได้แก่ ประกาศนโยบายคณะสู่การเป็นองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ สร้างบรรยากาศที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เกิดแบบแผนการดำเนินชีวิตที่ส่งเสริมสุขภาพ เขตปลอดบุหรี่ การจำหน่ายอาหารสุขภาพ จัดสวนสุขภาพองค์รวม สถานที่ออกกำลังกายใหม่และกลางแจ้ง กิจกรรม 5ส ประกวดที่ทำงานน้อยๆ โครงการจอตลอดใจที่ สร้างวินัยจราจร การรณรงค์เขตปลอดบุหรี่ สุราและสารเสพติดจัดห้องทางศาสนาตามความสมัครใจ จัดอุปกรณ์สนับสนุนการบุคลากรและนักศึกษา ผลการดำเนินการ คณะฯ มีนโยบายสร้างเสริมสุขภาพบรรจุในแผนปฏิบัติการฯ มีสถานที่ทำงานที่เอื้อต่อการสร้างเสริมสุขภาพและส่งเสริมคุณภาพชีวิตสมาชิกในองค์กร สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้มีสุขนิสัยสร้างเสริมสุขภาพให้แก่บุคลากรและนักศึกษาคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปัจจัยแห่งความสำเร็จ คือ วิสัยทัศน์ผู้บริหาร และการมีส่วนร่วมของบุคลากรในคณะฯ

คำสำคัญ : องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ บุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์

การพัฒนาพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพบุคลากร

(เลขที่ 53-03-116)

ชื่นจิตรโพธิ์พิสุทธิ์ และ อารีรัตน์ พร่อมลาม
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการออกกำลังกายและโภชนาการของบุคลากร สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มีอาจารย์และเจ้าหน้าที่ที่ร่วมโครงการ 20 คน กิจกรรมประกอบด้วย 1) การประชุมชี้แจงโครงการ วางแผน และกำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินการ 2) จัดทำเอกสารความรู้ และแบบบันทึกพฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพด้านการบริโภค และออกกำลังกาย 3) จัดอบรมความรู้การบริโภคและออกกำลังกายที่ถูกต้องและผู้เข้าร่วมโครงการนำไปปฏิบัติ และบันทึกข้อมูลในบันทึกประจำตัว 4) ชั่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง และสัดส่วนร่างกายของผู้ร่วมโครงการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ปรับพฤติกรรมบริโภค และการออกกำลังกาย เป็นระยะตั้งแต่ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม จนถึงสรุป ผลลัพธ์ของโครงการพบว่า อาจารย์และเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการบริโภคที่เหมาะสมเพิ่มขึ้น มีการเลือกประเภทอาหารที่ควรรับประทานและลดอาหารที่ไม่ควรรับประทานลง เห็นความสำคัญของการมีพฤติกรรมออกกำลังกายที่สม่ำเสมอเพิ่มขึ้น ในภาพรวมมีค่า BMI ลดลง รอบเอวลดลงเล็กน้อย โดยผู้ที่ออกกำลังกายจะมีน้ำหนักตัวลดลง แต่มีบางคนที่ยังคงเดิม เนื่องจากยังขาดการออกกำลังกายที่สม่ำเสมอ

คำสำคัญ : พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพ บุคลากรสถาบันการศึกษา

การพัฒนาสถานที่ทำงานสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-117)

วาริณี เอี่ยมสวัสดิกุล อารี ชิวเกษมสุข
เรณูการ์ ทองคำรอด และ ธนินซ์พร นาราศรี
สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ให้เป็นสถานที่ทำงานน่าอยู่ และเอื้อต่อการมีสุขภาพดี/ให้สถานที่ทำงานของสาขาวิชา มีสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพที่เหมาะสม และพัฒนาท่าทางการทำงานของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจให้เหมาะสม มีผู้เข้าร่วมโครงการเป็นอาจารย์ 10 คน และเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ 8 คน กิจกรรมการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ประกอบด้วย สำรวจปัญหาสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ประชุมวางแผนปรับปรุงสิ่งแวดล้อมทางด้านกายภาพ ปรับปรุงสิ่งแวดล้อม จัดกิจกรรม 5ส. และประชุมประเมินผลและจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับกิจกรรมเพื่อพัฒนาท่าทางการทำงานของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ จัดฝึกอบรมให้ความรู้ ประเมินปัญหาสุขภาพของคณาจารย์ และเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ ประชุมวางแผนแก้ไขปัญหา ดำเนินการแก้ไขปัญหาตามแผนที่กำหนด และประชุมประเมินผลและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การพัฒนาท่าทางการทำงาน ผลการดำเนินโครงการ พบว่า ห้องทำงานมีความสะอาดมากขึ้น เป็นระเบียบและสวยงาม ห้องทำงานเลขานุการกิจมีผู้นขนาดเล็กต่ำกว่ามาตรฐาน มีตาข่ายป้องกันนกพิราบ ทำให้ไม่มีนกอาศัยอยู่บริเวณระเบียงนอกอาคาร และจากการประเมินปัญหา

สุขภาพของคณาจารย์และเจ้าหน้าที่หน่วยเลขานุการกิจ พบว่า ส่วนใหญ่ปวดข้อมือและหลังเนื่องจากการทำงาน จึงแก้ไขด้วยการปรับระดับโต๊ะและเก้าอี้ให้เหมาะสม จัดหาฟองน้ำและปลอกข้อมือฟองน้ำมาใช้ขณะพิมพ์งาน

คำสำคัญ : สถานที่ทำงานสร้างเสริมสุขภาพ ท่าทางในการทำงาน บุคลากรสถาบันการศึกษา

ปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของพนักงานรักษาความปลอดภัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(เลขที่ 53-03-49)

มณฑนา ดำรงค์ศักดิ์ อีรนุช ห่านิรติศัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงพรรณนา ครั้งนี้ เพื่อศึกษาความเครียดจากการทำงาน ความพึงพอใจในงาน การรับรู้ภาวะสุขภาพ คุณภาพชีวิต และปัจจัยทำนายคุณภาพชีวิตของพนักงานรักษาความปลอดภัย กลุ่มตัวอย่างเป็นพนักงานรักษาความปลอดภัยของมหาวิทยาลัย จำนวน 260 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความเครียดจากการทำงานในระดับต่ำ ความพึงพอใจในการทำงานในระดับปานกลาง การรับรู้ภาวะสุขภาพของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง และคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และปัจจัยส่วนบุคคล ความเครียดจากการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน การรับรู้ภาวะสุขภาพมีความสัมพันธ์และสามารถร่วมทำนายคุณภาพชีวิตของพนักงานรักษาความปลอดภัยร้อยละ 17.6

คำสำคัญ : การรับรู้ภาวะสุขภาพ คุณภาพชีวิต ความเครียด ความพึงพอใจ พนักงานรักษาความปลอดภัย

รูปแบบการสร้างแกนนำสร้างเสริมสุขภาพในการป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือดในบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

(เลขที่ 53-03-59)

สมคิด โพธิ์ชนะพันธุ์ อูระณี รัตนพิทักษ์ และ เบญจพร สุขประเสริฐ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยนี้ ศึกษาแบบการสร้างแกนนำสร้างเสริมสุขภาพในการป้องกันโรคหัวใจและหลอดเลือด ในบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ และบุคลากรสายสนับสนุน ที่มีภาวะเสี่ยงต่อโรคหัวใจและหลอดเลือด เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง 35 ราย (5 รายออกจากการวิจัย) มีโปรแกรม ดังนี้ 1) ให้ความรู้เกี่ยวกับความรุนแรงโรคหัวใจและหลอดเลือด ปัจจัยเสี่ยงและการป้องกัน 2) ประชุมเชิงปฏิบัติการออกกำลังกายเพื่อเพิ่มสมรรถภาพหัวใจด้วยเครื่องออกกำลังกายควบคุมอาหารโดยเลือกชนิดและปริมาณอาหารในแต่ละวัน และฝึกผ่อนคลายด้วยวิธีโยคะ (3 ชั่วโมง) 3) เข้าร่วมโปรแกรมการออกกำลังกายด้วยเครื่องออกกำลังกาย สัปดาห์ละ 3 วัน (วันละ 50 นาที) และฝึกโยคะสัปดาห์ละ 3 วัน (วันละ 1 ชั่วโมง) โดยมีวิทยากรสอนและให้คำแนะนำใน 4 สัปดาห์แรก และกลุ่มตัวอย่างปฏิบัติด้วยตนเองต่อไป จนครบ 12 สัปดาห์ และ 4) โปรแกรมการปรับพฤติกรรมกรรมการบริโภคอาหาร และการจัดรายการอาหารแต่ละวัน โดยมีโภชนาการให้คำแนะนำ สัปดาห์ละครั้ง ใน

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

4 สัปดาห์แรก และเดือนละครั้งจนครบ 12 สัปดาห์ ผลการวิจัย พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรม
คะแนนเฉลี่ยสมรรถภาพทางกายรวมของกลุ่มตัวอย่าง เพิ่มขึ้น ความแข็งแรงของแรงบีบมือ แรงเหยียดขา
และความอ่อนตัว เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ค่าเฉลี่ย Cholesterol รวม และ LDL-C ลดลง
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ความมั่นใจในความรู้ความสามารถของตนด้านออกกำลังกาย
เพิ่มขึ้น การบริโภคอาหารถูกต้องตามหลักโภชนา และการออกกำลังกายเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติ ($p < 0.05$) คะแนนเฉลี่ยพฤติกรรมการบริโภคอาหารเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ($p < 0.05$) ได้แก่
การรับประทานอาหารตรงเวลา วันละ 3 มื้อ รับประทานผลไม้วันละ 2-3 ส่วน รับประทานปลา
อย่างน้อยวันละ 1 มื้อ หลีกเลี่ยงอาหารไขมันสูง ของหวานและขนมที่มีแป้งและน้ำตาลมาก เลือกดื่ม
น้ำเปล่าแทนน้ำอัดลมหรือน้ำหวาน นำความรู้ด้านผลงานมาใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้ความรู้เรื่อง
โภชนาการก่อนตัดสินใจเลือกรับประทานอาหาร และใช้ข้อมูลที่แสดงในฉลากโภชนาการเป็นเกณฑ์
ตัดสินใจเลือกซื้อผลิตภัณฑ์อาหาร

คำสำคัญ : แกนนำสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค โรคหัวใจและหลอดเลือด คณะพยาบาลศาสตร์
บุคลากร

โครงการฝึกมากคุณค่าสี่สัปดาห์นำกิน

(เลขที่ 53-03-50)

ศรีอุไร บุญเสริม

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : โครงการฝึกมากคุณค่าสี่สัปดาห์นำกิน จัดทำขึ้นเพื่อให้เด็กได้รับประทานผักที่มี
ประโยชน์ และปลอดภัย กระตุ้นให้เด็กมีทัศนคติที่ดี และรับประทานผักได้ง่ายขึ้น กิจกรรมการ
ดำเนินการ ได้แก่ การให้เด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการปลูกผักในศูนย์ฯ มอบหมายหน้าที่ความ
รับผิดชอบแต่ละพื้นที่ให้เด็กแต่ละกลุ่มดูแล โดยมีพี่เลี้ยงประจำกลุ่มช่วยควบคุมและดูแลความปลอดภัย
จัดบอร์ดแสดงนิทรรศการเกี่ยวกับความรู้ “ฝึกมากคุณค่า สี่สัปดาห์นำกิน” นำผลผลิตที่ได้ใน
โครงการมาใช้เป็นวัตถุดิบในการประกอบอาหารกลางวันให้เด็กรับประทาน ผลการดำเนินการ พบว่า
เด็กที่เข้าร่วมโครงการ 70 คน สามารถออกซื้อผักที่ตนเองปลูกได้ 63 คน คิดเป็นร้อยละ 90 เด็กที่
เข้าร่วมโครงการยอมทานผักที่ตนเองปลูก 56 คน คิดเป็นร้อยละ 80

คำสำคัญ : การรับประทานผักในเด็ก เด็กปฐมวัย

การสร้างเสริมสุขภาพและพฤติกรรมดูแลสุขภาพของบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(เลขที่ 52-06-44)

แก้วกาญจน์ เสือรัมย์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อสร้างความตระหนักในการสร้างเสริมพฤติกรรมสุขภาพของบุคลากร
กระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต พฤติกรรมสร้างเสริมสุขภาพและการดูแลตนเอง เพื่อส่งเสริม

ให้บุคลากรมีสุขภาพที่ดี อัตราเจ็บป่วยลดลง และทำงานอย่างเต็มประสิทธิภาพ ดำเนินโครงการใน 3 ส่วน คือ 1) ตรวจสุขภาพ/คัดกรองสุขภาพ 2) จัดโครงการธรรมสัจจะและทัศนศึกษา 3) จัดโครงการ สืบตาทักษะสุขภาพ อาหารสุขภาพ ความรู้ด้านอาหารสุขภาพ ฝึกผ่อนคลายจิตใจด้วยสมาธิและทำจิตใจให้สงบโดยแม่ชีวัดโมกขวนาราม นวดแผนไทย จัดมุมสาระเพื่อสุขภาพ ผลการดำเนินโครงการ บุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ได้รับการคัดกรองสุขภาพ และรับรู้ปัญหาสุขภาพที่ต้องส่งต่อเพื่อการ รักษา รับรู้และตระหนักถึงการดูแลตนเองเพื่อสุขภาพในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งร่างกายและจิตใจ สังคมและสิ่งแวดล้อมโดยการมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการของบุคลากรทุกระดับ

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ บุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์

การสร้างเสริมสุขภาพบุคลากรวัยทอง

(เลขที่ 53-03-12)

วิไลภา บินสมประสงค์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อสร้างเสริมสุขภาพบุคลากรอายุระหว่าง 45-60 ปี ในการเตรียมความพร้อม บุคลากรคณะฯ ให้เข้าสู่วัยทองที่มีคุณภาพ โดยการจัดทำทะเบียนบุคลากรวัยทอง (45-60 ปี) 117 คน คัดกรองความเสี่ยงโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง ภาวะอ้วนลงพุง ประเมินสุขภาพเบื้องต้น ซึ่งน้ำหนัก วัดส่วนสูง ดัชนีมวลกาย (BMI) วัดรอบเอว วัดความดันโลหิต และให้คำแนะนำปรึกษารายบุคคล และ ส่งพบแพทย์ จัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมสุขภาพ โดยให้ความรู้เกี่ยวกับโรคความดันโลหิตสูง การป้องกัน และปฏิบัติตนเมื่อเป็นโรค จัดบอร์ดให้ความรู้และแจกเอกสาร แผ่นพับ บรรยายและสาธิตอาหารเพื่อ สุขภาพ ออกกำลังกาย แอโรบิค โยคะ และไม้พลอง ในวันจันทร์ พุธ ศุกร์ บรรยายพิเศษบริหารกาย-จิต ลดภาวะเครียด ผลการดำเนินงาน พบมี บุคลากรวัยทองร่วมโครงการ ร้อยละ 33.33 จากผู้สนใจเข้าร่วม ร้อยละ 42.71 ผลคัดกรองความเสี่ยง พบมีผลคัดกรองผิดปกติ ร้อยละ 74.36 คือเป็นโรคเบาหวาน ร้อยละ 6.98 ความดันโลหิตสูง ร้อยละ 16.28 ไขมันในเลือดสูง ร้อยละ 4.65 และรอบเอวเกินกำหนด ร้อยละ 72.09 ในกลุ่มอายุน้อยกว่า 45 ปี พบผลคัดกรองผิดปกติ ร้อยละ 28.0 เป็นความดันโลหิตสูง ร้อยละ 7.14 และรอบเอวเกิน ร้อยละ 92.86 พบว่า บุคลากรของคณะฯ มีแนวโน้มมีภาวะอ้วนลงพุง และเสี่ยงต่อโรคความดันโลหิตสูง ให้ความรู้อาหารเพื่อสุขภาพและอาหารเฉพาะโรค มีการออกกำลังกาย แอโรบิค โยคะ และไม้พลอง วันจันทร์ พุธ ศุกร์ แต่มีผู้ร่วมค่อนข้างน้อย เพราะเป็นเวลาเลิกงาน โครงการนี้ ทำให้บุคลากรเข้าถึงบริการสร้างเสริมสุขภาพที่คลินิกการพยาบาลทุกเดือนหรือทุก 6 เดือน

คำสำคัญ : บุคลากรวัยทอง การสร้างเสริมสุขภาพ การคัดกรองกลุ่มเสี่ยง

การพัฒนารูปแบบการจัดการความเสี่ยงจากการทำงานกับคอมพิวเตอร์

(เลขที่ 52-12-13)

วีระพร ศุทธาภรณ์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : ผู้ปฏิบัติงานกับคอมพิวเตอร์เป็นประจำมีความเสี่ยงต่อการเกิดผลกระทบทางสุขภาพ การวิจัยนี้มุ่งพัฒนาแบบการจัดการความเสี่ยงจากการทำงานกับคอมพิวเตอร์ โดยใช้กระบวนการ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

มีส่วนร่วม แบ่งเป็น 4 ขั้นตอน ขั้นตอนแรก อบรมเจ้าหน้าที่เรื่องความเสี่ยงจากการทำงานกับคอมพิวเตอร์
แนวทางป้องกันแก้ไข ระยะที่ 2 วิเคราะห์และประเมินสถานการณ์ความเสี่ยงจากการทำงานกับ
คอมพิวเตอร์โดยเก็บข้อมูลตั้งแต่การสำรวจพื้นที่ ประเมินสภาพแวดล้อมการทำงาน สมรรถภาพการ
มองเห็น และสมรรถภาพทางกาย ใช้แบบสอบถามประเมินลักษณะการทำงาน สภาพการทำงาน
พฤติกรรมการทำงาน และภาวะสุขภาพ ความผิดปกติระบบโครงร่างกล้ามเนื้อและอาการทางตา
วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อจัดอันดับความเสี่ยง ระยะที่ 3 นำข้อมูลที่ได้มาใช้หาแนวทางแก้ไขที่เหมาะสม จัดทำ
เป็นรูปแบบการจัดการความเสี่ยงใน ระยะที่ 4 ผู้ร่วมวิจัยเป็นเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนในสถาบันการ
ศึกษา 100 คน เครื่องมือมี แบบสำรวจสถานีงาน เครื่องตรวจวัดแสง เครื่องมือประเมินสมรรถภาพ
ทางกาย และประเมินสมรรถภาพการมองเห็น ข้อคำถามข้อมูลเชิงคุณภาพ และแบบสอบถามลักษณะ
การทำงาน สภาพการทำงาน พฤติกรรมการทำงาน และภาวะสุขภาพ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิง
พรรณนา ผลวิจัยพบ ความเสี่ยงสูงที่ควรจัดการ คือ ท่าทางการทำงาน แสงสว่างที่ไม่เพียงพอ แก้ว
ทำงาน และพฤติกรรมการทำงานที่ไม่เหมาะสม และพบความเสี่ยงปานกลาง คือ สภาพแวดล้อมใน
การทำงาน การจัดวางแป้นพิมพ์และเมาส์ และพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสม ทำการระดมสมอง
สรุปเป็นรูปแบบในการควบคุมความเสี่ยงจากการทำงานกับคอมพิวเตอร์เป็นโปรแกรมการดูแลสุขภาพ
คนทำงานที่ควบคุมความเสี่ยงที่มีกระบวนการขั้นตอนที่ไม่ซับซ้อน และชี้ให้เห็นภาพการเปลี่ยนแปลง
ของการดำเนินการได้โดยการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางพัฒนาต่อยอดจัดทำคู่มือ
และสื่อต่างๆ สู่การพัฒนาที่มดูลโปรแกรม

คำสำคัญ : การจัดการความเสี่ยง การทำงานคอมพิวเตอร์

โครงการขยับเส้นขยับสาย สบายชีวี

(เลขที่ 53-03-53)

จงจิต หงส์เจริญ และคณะ

หอผู้ป่วยเฉลิมพระเกียรติ 11 โรงพยาบาลศิริราช

บทคัดย่อ : โครงการขยับเส้นขยับสาย สบายชีวี เป็นโครงการส่งเสริมสุขภาพ ที่หอผู้ป่วยเฉลิมพระเกียรติ
1 โรงพยาบาลศิริราช มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคลากรมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับ
พฤติกรรมสุขภาพ และสนับสนุนให้บุคลากรได้ออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ รูปแบบของโครงการ
ประกอบด้วยกิจกรรมสนับสนุนและกระตุ้นการส่งเสริม สุขภาพ โดย 1) แบ่งบุคลากรจำนวน 5 ทีม
ได้แก่ ทีมสีเขียว สีชมพู สีแสด สีฟ้า และสีม่วง 2) แต่งตั้งทูตสุขภาพ เพื่อเป็นแกนนำในการออกกำลังกาย
ทุกวัน ให้บุคลากรเวรเข้าทุกคนเข้าร่วมออกกำลังกาย 3) แข่งขันกีฬา 4) จัดตลาดนัดสุขภาพ และ
5) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การส่งเสริมสุขภาพด้านการออกกำลังกายทุกเดือน ผลลัพธ์ของ
โครงการ พบว่า อัตราผู้เข้าร่วมโครงการสม่ำเสมอตามเกณฑ์มากกว่าร้อยละ 60 อัตราความพึงพอใจ
ต่อโครงการร้อยละ 92

คำสำคัญ : การส่งเสริมสุขภาพในหอผู้ป่วย บุคลากรในหอผู้ป่วย

ผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันอาการปวดหลังส่วนล่างในพยาบาล สำเร็จใหม่ของฝ่ายการพยาบาลโรงพยาบาลศิริราช

(เลขที่ 53-03-52)

สุคนธา ผดุงวัตร และคณะ

คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยกึ่งทดลองแบบวัดก่อนและหลัง โดยไม่มีกลุ่มควบคุม นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาผลของโปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อป้องกันอาการปวดหลังส่วนล่าง กลุ่มตัวอย่าง เป็นพยาบาลที่เพิ่งสำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปี พ.ศ. 2533 ในฝ่ายการพยาบาล โรงพยาบาลศิริราช จำนวน 53 คน กลุ่มตัวอย่างจะได้รับการสอนและให้คู่มือในการบริหารร่างกายให้กล้ามเนื้อหน้าท้อง หลัง สะโพกและต้นขาและให้กลับไปปฏิบัติที่บ้านหรือที่ทำงาน ใช้เวลา 10-15 นาที ทำวันละ 2 ครั้ง อย่างน้อยอาทิตย์ละ 3-5 ครั้ง ใช้ในการทดลอง 8 สัปดาห์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับคะแนนความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันอาการปวดหลังก่อนและหลังเข้าโครงการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และระดับคะแนนความเจ็บปวด หลังการเข้าโครงการไม่แตกต่างกัน ($p > .05$)

คำสำคัญ : โปรแกรมการสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันอาการปวดหลังส่วนล่าง พยาบาลสำเร็จใหม่

การสร้างเสริมสุขภาพกาย- จิต ของพยาบาล และนักศึกษาพยาบาลที่ปฏิบัติงาน ในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมาร มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(เลขที่ 52-12-32)

จันทิมา ฤกษ์เลื่อนฤทธิ์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ : การวิจัยแบบผสมผสานระหว่างการวิจัยแบบมีส่วนร่วมและการวิจัยกึ่งทดลองครั้งนี้ เพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิต ที่เหมาะสมสำหรับพยาบาล และนักศึกษาพยาบาลที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลศูนย์การแพทย์ฯ รวมทั้งศึกษาผลของรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิต ต่อระดับดัชนีมวลกาย ระดับความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับความวิตกกังวล และระดับความซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่าง การดำเนินการแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาอุปสรรคของการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิต ระยะที่ 2 การร่วมกันหารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิตที่เหมาะสมกับกลุ่ม และระยะที่ 3 การปฏิบัติตามรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิตที่พัฒนาขึ้นในระยะที่ 2 ผลการวิจัย ในระยะที่ 1 พบว่าปัญหาอุปสรรคของการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิตของกลุ่มตัวอย่างมี 3 ประการ คือ 1) จากกลุ่มตัวอย่างเอง 2) จากลักษณะของวิชาชีพ 3) จากการสนับสนุนของหน่วยงาน ในระยะที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างพัฒนารูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิต ได้ 3 รูปแบบ ความแตกต่างของรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพขึ้นกับเวลาในการปฏิบัติงาน ผลของ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ระยะที่ 3 พบว่าระดับดัชนีมวลสาร ระดับความดันโลหิต ระดับน้ำตาลในเลือด ระดับความวิตกกังวล และระดับความซึมเศร้าของกลุ่มตัวอย่างก่อนและหลังการปฏิบัติรูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิต ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : รูปแบบการสร้างเสริมสุขภาพกาย-จิต พยาบาลวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาล

กระบวนการทัศน์ใหม่และการเสริมสร้างความเข้มแข็งภายในบุคลากรสาธารณสุข

(เลขที่ 53-03-95)

ปริยา แก้วพิมล และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : แนวคิดกระบวนการทัศน์ใหม่ได้ถูกนำมาใช้เพื่อส่งเสริมความสามารถในบุคคล การวิจัยเชิงปฏิบัติการนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารูปแบบกิจกรรมตามแนวกระบวนการทัศน์ใหม่ นักวิจัยจัดกิจกรรมตามแนวกระบวนการทัศน์ใหม่ในบุคลากรสาธารณสุขจำนวน 6 ครั้ง เก็บข้อมูลโดยวิธีการสะท้อนคิดแบบกลุ่ม วิตความเครียด และวิตความเข้มแข็งอดทนก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ผลจากการจัดกิจกรรมตามแนวกระบวนการทัศน์ใหม่สำหรับบุคลากรสาธารณสุขในพื้นที่เสี่ยงภัย พบกิจกรรมหลัก คือ การแนะนำแนวคิดกระบวนการทัศน์ใหม่ การใช้พลังบำบัดเรกิ การฟังอย่างลึกซึ้ง การร่วมคิดใหม่ก้าวไปด้วยกัน และการเรียนรู้ผ่านเกม และผลจากการจัดกิจกรรมช่วยให้เกิดสุขภาวะที่ดี ความเครียดลดลง และมีความเข้มแข็งมากขึ้น

คำสำคัญ : กระบวนการทัศน์ใหม่ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ บุคลากรสาธารณสุข

การสำรวจพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพของกลุ่มอาชีพรับจ้าง ในมหาวิทยาลัยบูรพา

(เลขที่ 52-12-25)

วริยา วชิราวัฒน์ ภาวนา กิริติบุตรวงศ์ ทัศนีย์ วรรณทรากุล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจภาวะสุขภาพและพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ เพื่อนำไปสู่แนวทางการสร้างเสริมสุขภาพในกลุ่มอาชีพรับจ้างในมหาวิทยาลัยบูรพา โดยทำการสำรวจกลุ่มพนักงานรักษาความปลอดภัย พนักงานรักษาความสะอาด คนสวน มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ภายในและโดยรอบมหาวิทยาลัยจำนวน 150 คน โดยใช้แบบสำรวจพฤติกรรมสุขภาพที่คณะผู้วิจัยสร้างขึ้น ร่วมกับข้อมูลภาวะสุขภาพ ได้แก่ ค่าความดันโลหิตและซีพจร และดัชนีมวลกาย ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มอาชีพรับจ้างส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี และ 21-40 ปีตามลำดับ ประกอบอาชีพพนักงานรักษาความปลอดภัยและกลุ่มมอเตอร์ไซด์รับจ้าง การศึกษาชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษา สถานภาพสมรสคู่ ค่าดัชนีมวลกายปกติ และค่อนข้างอ้วน สูบบุหรี่ร้อยละ 25.2 ความพอเพียงของรายได้และรายจ่ายของครอบครัวมีเงินเก็บและไม่มีเหลือเก็บใกล้เคียงกันร้อยละ 29.3 และ 27.3 ตามลำดับ ต้องกู้ยืมบางครั้งและกู้ยืมประจำร้อยละ 21.3 ไม่ระบุร้อยละ 22 ส่วนคะแนนพฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับปานกลางและสูง

คำสำคัญ : กลุ่มอาชีพรับจ้าง พฤติกรรมส่งเสริมสุขภาพ

ความชุก ผลกระทบและวิธีการจัดการ ต่ออาการปวดประจำเดือนในนักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 52-12-07)

เบญจมาภรณ์ บุตรศรีภูมิ

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ รพ.รามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : อาการปวดประจำเดือนเป็นสาเหตุหนึ่งในการขาดเรียนของนักศึกษา การวิจัยเชิงพรรณนาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อสำรวจความชุก ความรุนแรง ผลกระทบของอาการปวดประจำเดือน วิธีการจัดการและประสิทธิภาพในการจัดการต่ออาการปวดประจำเดือนในนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล 1,065 คน โดยใช้แบบบันทึกสุขภาพประจำวัน บันทึกอาการเกิดขึ้นขณะมีประจำเดือน และใช้แบบบันทึกผลกระทบและพฤติกรรมการดูแลตนเองเกี่ยวกับอาการปวดประจำเดือน ผลการวิจัย พบความชุกของอาการปวดประจำเดือนร้อยละ 66.1 ระดับความรุนแรงที่รุนแรงที่สุด คือ อาการปวดท้อง ไม่สบายท้อง พฤติกรรมการดูแลตนเองที่พบบ่อย คือ การดื่มน้ำร้อนและน้ำอุ่นร้อยละ 73.3 รับประทานยาแก้ปวด ร้อยละ 67.9 และพบว่ากรับประทานยาเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด

คำสำคัญ : ความชุก ผลกระทบ วิธีการจัดการ อาการปวดประจำเดือน นักศึกษาพยาบาล

โครงการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อผ่อนคลายความเครียดของอาจารย์ นักศึกษาและเจ้าหน้าที่ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(เลขที่ 52-06-45)

ดลวิวัฒน์ แสนโสม นางลักษณ์ เมธากาญจนศักดิ์ วาสนา รวยสูงเนิน

และ อัมพรพรรณ อีรานูตร

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการสร้างเสริมสุขภาพเพื่อผ่อนคลายความเครียด ใช้กรอบแนวคิด Ecological model for stress and stress reduction ในการดำเนินกิจกรรม เพื่อ 1) ส่งเสริมการผ่อนคลายความเครียด 2) เพิ่มคุณภาพชีวิต และ 3) พัฒนาผู้นำการส่งเสริม สุขภาพเพื่อผ่อนคลายความเครียด ผลการสำรวจภาวะเครียดของบุคลากรกลุ่มต่างๆ ก่อนเริ่มโครงการพบว่า สาเหตุของความเครียดจำแนกเป็นระดับบุคคล ระดับระหว่างบุคคล และระดับองค์กร กลุ่มเป้าหมาย คือคณาจารย์ เจ้าหน้าที่ และนักศึกษา จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระดับของสาเหตุความเครียดดังนี้ ระดับบุคคลและระหว่างบุคคล มี 1) กิจกรรมเต้นแอโรบิค 2) โยคะ 3) พัฒนาแกนนำออกกำลังกาย และ 4) จัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องความเครียดและกลวิธีในการจัดการความเครียด ในระดับองค์กรมี 1) การประกวดมุมผ่อนคลายความเครียด และ 2) การรวบรวมข้อคิดเห็นของบุคลากรกลุ่มต่างๆเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อความเครียดของบุคลากรเพื่อส่งมอบให้ผู้บริหารคณะ เช่น นโยบายการมอบหมายภาระงาน การจัดการเรียนการสอน เป็นต้น ประเมินโดยใช้แบบวัดความเครียดสวนปรุง เครื่องมือวัดคุณภาพชีวิตขององค์การอนามัยโลกชุดย่อ ผลการดำเนินงาน พบว่า ผู้นำออกกำลังกาย เป็นนักศึกษา 5 คน เจ้าหน้าที่ 2 คน และอาจารย์ 1 คน มีผู้ร่วมกิจกรรมเต้นแอโรบิค และโยคะ 20-40 คนต่อครั้ง มี 7

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

หน่วยงานที่จัดมุ่มพักผ่อนคลายเครียด และมีผู้เข้าร่วมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเรื่องความเครียดและกลวิธีในการจัดการความเครียด 200 คน เปรียบเทียบระดับความเครียดและระดับการรับรู้คุณภาพชีวิตพบว่า ผู้เข้าร่วมโครงการมีความเครียดโดยเฉลี่ยลดลงหลังสิ้นสุดโครงการ และมีระดับคุณภาพชีวิตโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติหลังสิ้นสุดโครงการ

คำสำคัญ : ความเครียด รูปแบบเชิงนิเวศวิทยา การสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันการศึกษา

โครงการบริหารใจ บริหารกาย เพื่อการบริหารชีวิต

(เลขที่ 53-03-11)

นันทิยา บุญเปียง และคณะ
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมโครงการมีสุขภาพจิตใจที่ดี ก่อให้เกิดพลังในการทำงานที่สร้างสรรค์ พัฒนางานและพัฒนาสังคม สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปลอดภัยห่างไกลจากโรคร้าย และเผยแพร่ความรู้สาระต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพ เพื่อสร้างและขยายเครือข่ายด้านการสร้างเสริมสุขภาพให้แก่บุคลากรและประชาชน ดำเนินโครงการในกลุ่มบุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์ และประชาชนทั่วไปจำนวน 152 คน มีกิจกรรม คือ จัดทำจุลสารให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ จำนวน 3 เรื่อง จัดทำสมุดบันทึกความดี และการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เดือนละ 1 ครั้ง ได้แก่ การฝึกนั่งสมาธิ ดนตรีบำบัด การฝึกฤๅษีตัดตน การฝึกกระบี่กระบอง และการทำอาหาร/ เครื่องดื่มเพื่อสุขภาพอย่างง่าย การประเมินผลการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมอยู่ในระดับดีมาก ได้รับความสนใจจากผู้เข้าร่วมโครงการ และบุคลากรคณะฯ ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

คำสำคัญ : บริหารใจ บริหารกาย การบริหารชีวิต บุคลากรคณะพยาบาลศาสตร์

การเป็นแบบอย่างของอาจารย์พยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-33)

อารีวรรณ กลั่นกลิ่น พรพรรณ ทริพย์ไพบูลย์กิจ
และวารภรณ์ บุญเชียง
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การวิจัยครั้งนี้ศึกษาการเป็นแบบอย่างของอาจารย์ในการสร้างเสริมสุขภาพและปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ที่ปฏิบัติงานอยู่ในคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ และปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่างในการสร้างเสริมสุขภาพ 16 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแนวคำถามการสัมภาษณ์เชิงลึกและแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์เป็นแบบอย่างในการจัดการเรียนการสอนที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ ในหลักสูตรภาคทฤษฎี และ ภาคปฏิบัติ ทำวิจัยและสนับสนุนการทำวิจัย การบริการวิชาการโดยเป็นวิทยากรและจัดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ และพฤติกรรมกรเป็นแบบอย่างในการสร้างเสริมสุขภาพ ได้แก่ การออกกำลังกาย รับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ พักผ่อนให้เพียงพอ ทำจิตใจให้สบาย

ส่วนปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยสนับสนุนการเป็นแบบอย่าง ได้แก่ ความมุ่งมั่น ความชอบ การมีแรงจูงใจ สถานที่และสิ่งแวดล้อม และปัจจัยที่เป็นอุปสรรค ได้แก่ การบริหารเวลา ความใส่ใจในสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นแนวทางในการสนับสนุนให้อาจารย์ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างด้านการสร้างเสริม สุขภาพ และนักศึกษาเรียนรู้จากต้นแบบที่ดีจนสามารถพัฒนาสมรรถนะในการสร้างเสริม สุขภาพได้

คำสำคัญ : อาจารย์พยาบาล การสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันการศึกษา

4. องค์ความรู้และเครื่องมือในการสร้างเสริมสุขภาพ

องค์ความรู้และเครื่องมือในการสร้างเสริมสุขภาพ รวมทั้งสิ้น จำนวน 40 โครงการ ได้แก่ 4.1) แผนที่ทิศทางการวิจัย จำนวน 2 โครงการ 4.2) การสังเคราะห์องค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพประเด็นต่างๆ ได้แก่ สมรรถนะนักศึกษา การพยาบาล องค์กรวม ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก การทำงานของผู้เกษียณอายุราชการ จำนวน 11 โครงการ 4.3) คู่มือการสอน/ ตำรา/สื่อการสอนการสร้างเสริมสุขภาพ และวารสารทางการพยาบาล จำนวน 17 โครงการ 4.4) นวัตกรรมการเรียนการสอน จำนวน 8 โครงการ 4.5) ฐานข้อมูล จำนวน 2 โครงการ และอื่นๆ ดังต่อไปนี้

4.1 แผนที่ทิศทางการวิจัย

แผนที่ทิศทางการวิจัย (Research mapping) การพยาบาล เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 52-12-20)

ชนินฐา นันทบุตร และคณะ

สวพ. สภาการพยาบาล

บทคัดย่อ : การจัดทำแผนที่ทิศทางการวิจัยเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ สำหรับวิชาชีพพยาบาลและจัดลำดับความสำคัญของประเด็นการวิจัยนี้ ดำเนินการโดย การวิเคราะห์โจทย์วิจัยที่นำเสนอตามกรอบยุทธศาสตร์การสร้างเสริมสุขภาพ: Nairobi call to action พบว่าโจทย์วิจัยส่วนใหญ่เป็นการสร้างเสริมความเข้มแข็งของระบบบริการสุขภาพ *ครอบคลุมการพัฒนากระบวนการให้บริการ การพัฒนาวัฒนธรรมระบบฐานข้อมูล การพัฒนาสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของพยาบาล โดยความสำคัญ ลำดับที่ 1* การพัฒนาระบบบริการ *ลำดับที่ 2* การพัฒนารูปแบบนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพให้เหมาะสมเฉพาะบุคคลในกลุ่มวัยต่างๆ *ลำดับที่ 3* การพัฒนาบุคลากรในระบบบริการสุขภาพ *ลำดับที่ 4* การพัฒนาระบบฐานข้อมูลของระบบบริการสุขภาพ และ *ลำดับที่ 5* การพัฒนาสมรรถนะพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพ **ข้อเสนอ** เพื่อให้โจทย์วิจัยเกิดผลเป็นรูปธรรม ทิศทางแผนงานวิจัยในระดับแผนงาน พย.สสส. ระดับสถาบันเครือข่าย และระดับวิชาชีพ ควรมุ่งเน้นการวิจัยเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพใน 2 ระดับ คือทั้งระดับแผนงานและระดับสถาบัน ที่มีจุดมุ่งหมายไปในทิศทางเดียวกัน และที่ประชุมมีข้อเสนอแนะมุ่งเน้นให้องค์กรวิชาชีพพยาบาลเป็นผู้นำสร้างผลลัพธ์การพัฒนาการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพให้เกิดผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงวิชาชีพพยาบาลและสังคมด้านการสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : แผนที่การวิจัย การสร้างเสริมสุขภาพ ระดับวิชาชีพการพยาบาล

แผนที่ทิศทางการวิจัยการสร้างเสริมสุขภาพ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

(เลขที่ 52-06-143)

กรองไต้ อุณห์สุด และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การจัดทำแผนที่ทิศทางการวิจัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัย มหิดลมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมงานวิจัยอย่างเป็นระบบ 10 ปี ย้อนหลัง ระหว่าง พ.ศ. 2543 ถึง พ.ศ. 2552 ประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ การกำหนดกรอบความรู้การสร้างเสริมสุขภาพ การสำรวจงานวิจัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การจำแนกประเภทของงานวิจัยตามบริบทที่ศึกษา การพัฒนาเครื่องมือการบันทึกงานวิจัยและการบันทึกข้อมูล การสร้างฐานข้อมูลงานวิจัย และบันทึกข้อมูลในฐานข้อมูล และการวิเคราะห์งานวิจัยและกำหนดคำสำคัญ ผลการศึกษาพบว่า งานวิจัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพของคณะฯ ตามการวิเคราะห์แผนที่ทิศทางการงานวิจัย ตามกรอบยุทธศาสตร์ 4 สร้าง (ของแผนงาน พย.สสส.) มี 42 เรื่อง เป็น 1) งานวิจัยการสร้างองค์ความรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพ 34 เรื่อง 2) การสร้างพยาบาลที่มีสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพ 6 เรื่อง 3) การสร้างพลังภาคีเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาพ 1 เรื่อง และ 4) การสร้างนโยบายสุขภาพะสังคัม 1 เรื่อง และคำสำคัญการสร้างเสริมสุขภาพจากงานวิจัยมี 57 คำ ทิศทางของงานวิจัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล เน้นที่การศึกษาตัวแปรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : แผนที่ทิศทางการวิจัย การสร้างเสริมสุขภาพ ระดับสถาบัน

4.2 การสังเคราะห์องค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพ

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากการถอดบทเรียน เพื่อการสร้างสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวมในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

(เลขที่ 53-11-145)

ลดาวัลย์ อุ๋นประเสริฐพงศ์ นิชิโรจน์ และคณะ

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากการถอดบทเรียนการจัดการเรียนการสอนเพื่อการสร้างสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพของครุรวม หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต กรณีศึกษาของโรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา การนำเสนอผลการศึกษาแยกแต่ละสถาบัน กลุ่มตัวอย่างเป็น นักศึกษาพยาบาลปริญญาตรีปีที่ 4 อาจารย์พยาบาล ผู้บริหาร พยาบาลที่มีส่วนร่วมดูแลนักศึกษาพยาบาลและผู้ป่วยในสถาบันแหล่งฝึกภาคปฏิบัติ ทั้ง 2 สถาบันการศึกษา จำนวน 91 ราย ผลการสังเคราะห์องค์ความรู้พบว่า สมรรถนะหลักของนักศึกษาพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม มี 3 สมรรถนะ คือ “รู้เรา” “รู้เขา” “เราสร้างเสริมสุขภาพของครุรวมได้” และการจัดการเรียนการสอนเพื่อบ่มเพาะนักศึกษาพยาบาลให้มีสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพของครุรวม จากการถอดบทเรียน กรณีศึกษาของโรงเรียนพยาบาล

วรรณภา ศรีธัญรัตน์ และคณะ

รามาทิบัติ ประกอบด้วย 1) สร้างเจตคติให้เกิดความตระหนักในการสร้างเสริมสุขภาพและดูแลตนเอง 2) สนับสนุนให้เห็นคุณค่าและภาคภูมิใจในวิชาชีพ 3) สอนเชื่อมโยงทฤษฎีสู่ปฏิบัติ 4) สอนให้เปิดใจต่อวัฒนธรรมที่หลากหลาย และ 5) เสริมประสบการณ์สร้างเสริมสุขภาพนอกชั้นเรียน ทั้งหมดเป็นกระบวนการนำสู่การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพแบบองค์รวม และสำหรับ กรณีศึกษาของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา มีเพิ่มในเรื่อง 1) สอนให้มี “ความรักและความเข้าใจผู้ป่วย” และ 2) บริหารจัดการให้นักศึกษามี “พื้นที่ปลอดภัย” ในการแสดงออกถึงความรู้สึกนึกคิดอย่างสร้างสรรค์

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพองค์รวม สมรรถนะนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การบ่มเพาะนักสร้างเสริมสุขภาพ: “รู้เรา รู้เขา สุขภาพดีสร้างได้ ด้วยหัวใจของพยาบาล”

(เลขที่ 53-11-145)

สายใจ พัวพันธ์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงคุณภาพนี้ เพื่อค้นหาวิธีการบ่มเพาะของอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และสมรรถนะของนักสร้างเสริมสุขภาพ ผู้ให้ข้อมูลคือ อาจารย์ผู้สอน 10 คน และพยาบาลพี่เลี้ยง 4 คน และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 29 คน เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสนทนาเชิงลึกกรายบุคคลกับอาจารย์ผู้สอนและพยาบาลพี่เลี้ยง และสนทนากลุ่มกับนักศึกษา ผลการวิจัยมี 2 ส่วน คือ **ส่วนที่ 1** วิธีการบ่มเพาะที่อาจารย์และพยาบาลพี่เลี้ยงใช้มี 6 วิธีคือ 1) การให้ความรักและเมตตาแก่ผู้ป่วย 2) การใช้ตัวเองเป็นแหล่งเรียนรู้ 3) การกระตุ้นให้เห็นความเชื่อมโยงของพฤติกรรมสุขภาพกับความเจ็บป่วย 4) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ 5) การก้าวข้าม “กั๊ก” ของการเรียนการสอน และ 6) การเป็นแบบอย่าง **ส่วนที่ 2** สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษามี 7 สมรรถนะ ที่บ่งบอกว่า “รู้เรา รู้เขา สุขภาพดีสร้างได้ ด้วยหัวใจของพยาบาล” คือ 1) การตระหนักรู้ในตนเอง 2) การใช้ตนเองรับรู้ความทุกข์และตอบสนองความต้องการของผู้ป่วย 3) การใช้หลัก “เอาใจเขามาใส่ใจเรา” 4) การสร้างสัมพันธ์ภาพที่เข้าถึงจิตใจของผู้ป่วย 5) การสร้างความเชื่อมั่น 6) การเชื่อเชิญให้ญาติมีส่วนร่วม และ 7) การใช้ความรู้สู่การเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพองค์รวม สมรรถนะนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การทบทวนวรรณกรรม: การเสริมสร้างพลังอำนาจของประชาชนและชุมชน ในการสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-27)

ชมนาด พจนามาตร์ ดวงฤดี ลาคูชะ

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง และ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบในครั้งนี้ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับการเสริมสร้างพลังอำนาจประชาชนและชุมชน โดยครอบคลุม รูปแบบการสร้างเสริมพลังอำนาจ วิธีการ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

กลยุทธ์การสร้างเสริมพลังอำนาจ การประเมินประสิทธิผลของการสร้างเสริมพลังอำนาจ กลุ่มตัวอย่าง เป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมพลังอำนาจเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นตัวแปรหลัก 46 รายงาน ผลการศึกษา สรุปได้ว่า ลักษณะของงานวิจัยที่นำมาทบทวน เป็นการวิจัยกึ่งทดลองมากที่สุด รองลงมา คือ การวิจัยเชิงปฏิบัติการ ปัจจัยที่มีผลต่อการเสริมพลังอำนาจในกลุ่มผู้ป่วย กลุ่มผู้ดูแล ผู้ป่วย และชุมชน ส่วนใหญ่ใช้แนวคิดการสร้างเสริมพลังอำนาจของ Gibson ทราบวิธีการเสริมสร้างพลังอำนาจในระดับบุคคล ระดับกลุ่มคนหรือชุมชน ส่วนมากใช้การวัดผลลัพธ์ด้านพฤติกรรม การปฏิบัติตัว

คำสำคัญ : การทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ การสร้างเสริมสุขภาพ การเสริมสร้างพลังอำนาจ ประชาชน ชุมชน

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัย การสร้างเสริมสุขภาพองค์กรวม

(เลขที่ 53-03-103)

อุไร หักกิจ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

บทคัดย่อ : การศึกษาที่ รวบรวมและวิเคราะห์ผลงานวิจัยเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพองค์กรวม ผลการศึกษาแบ่งเป็น **ส่วนที่ 1** การสร้างเสริมสุขภาพองค์กรวมของผู้ให้บริการ พบว่า มี 2 ระดับ คือ 1) ระดับบุคคล ใช้อยู่ และสถานะสุขภาพ เป็นกรอบแนวคิดในการสังเคราะห์องค์ความรู้ และ 2) ระดับชุมชน เน้นการวิเคราะห์รูปแบบการดูแลสุขภาพองค์กรวม กรอบแนวคิดที่ใช้ ผลลัพธ์ด้านสุขภาพ และการวัดผลลัพธ์ด้านสุขภาพ **ส่วนที่ 2** การสร้างเสริมสุขภาพองค์กรวมในชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นโปรแกรมส่งเสริมสุขภาพที่พัฒนาโดยนักวิจัย ผลลัพธ์ด้านสุขภาพส่วนใหญ่ เน้นการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพ และส่วนที่ 3 การเรียนการสอนที่บูรณาการการดูแลสุขภาพแบบผสมผสาน เพื่อสร้างเสริมสุขภาพองค์กรวม และพบว่า การจัดการศึกษาพยาบาลองค์กรวมในประเทศไทย ยังไม่ชัดเจน

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพองค์กรวม การสังเคราะห์องค์ความรู้

การสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยการส่งเสริมสุขภาพเด็กในศูนย์เด็กเล็ก

(ภายใต้ชุดโครงการการถอดบทเรียนศูนย์เด็กเล็กต้นแบบในสถาบันการศึกษาพยาบาล)

(เลขที่ 53-11-147)

นิลารรรณ ฉันทะปริดา และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : การศึกษาที่ เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้จากงานวิจัยการสร้างเสริมสุขภาพเด็กในศูนย์เด็กเล็กของไทยและต่างประเทศ พบมี เอกสารและงานวิจัยที่นำมาสังเคราะห์ 178 เรื่อง **สรุปผล** ดังนี้ 1) **ภาวะสุขภาพเด็ก** พบว่า การเจริญเติบโตอยู่ในเกณฑ์ปกติ สงสัยว่าล่าช้า และพัฒนาการล่าช้า ภาวะโภชนาการ พบทั้งปกติ ต่ำกว่าเกณฑ์ และเกินมาตรฐาน ปัญหาสุขภาพ ที่พบบ่อย คือโรคติดเชื้อทางเดินหายใจและทางเดินอาหาร อุบัติเหตุจากการพลัดตกหกล้ม ภาวะเครียดและความวิตกกังวลจากการพรากจาก และปัญหาฟันผุพบได้ทั่วไป **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะสุขภาพเด็ก** ได้แก่ อายุเด็ก

ระยะเวลาเข้ารับบริการ การดูแลของผู้ดูแลเด็ก การดูแลของผู้ปกครอง และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

2) การส่งเสริมสุขภาพเด็ก ในศูนย์เด็กเล็ก พบมี การส่งเสริมพัฒนาการ โภชนาการ ป้องกันการติดเชื้อ ป้องกันโรค ดูแลอนามัยส่วนบุคคล ป้องกันอุบัติเหตุ และทันตสุขภาพ มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพ สร้างนวัตกรรมและการดำเนินงานแบบมีส่วนร่วม

3) ผู้ปกครอง มีบทบาทคือ การเลี้ยงดูเด็กที่บ้าน และมีส่วนร่วมในการส่งเสริมสุขภาพเด็กในศูนย์ฯ

4) ครูพี่เลี้ยงหรือผู้ดูแลเด็ก มีบทบาทหลักในการส่งเสริม สุขภาพเด็ก การเจริญเติบโตและพัฒนาการ การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรค การจัดสิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย และการประสานงานกับผู้ปกครอง

5) คณะกรรมการศูนย์เด็กเล็ก มีบทบาท ด้านการจัดการศึกษา การส่งเสริมสุขภาพ การวิเคราะห์และประเมินผล ส่งเสริมการมีส่วนร่วม และให้คำปรึกษาในการดำเนินงานของศูนย์

6) ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง กับการดำเนินงานของศูนย์เด็กเล็ก ได้แก่ การรับสุขภาพของแต่ละฝ่าย ระยะเวลาปฏิบัติงาน การได้รับสนับสนุนในการพัฒนาตนเอง การสนับสนุนงบประมาณ และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน คณะกรรมการรวมถึงองค์กรต่างๆ ที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงาน

7) ปัจจัยของความสำเร็จ ของการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็ก ขึ้นกับการฝึกอบรมและการพัฒนาศักยภาพผู้เกี่ยวข้อง การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน การมีวิสัยทัศน์ของผู้บริหาร และการมีนโยบายที่ชัดเจนของท้องถิ่น และพบว่า บุคลากรสาธารณสุขเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการเป็นที่ปรึกษาด้านสุขภาพแก่ศูนย์เด็กเล็ก

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก การทบทวนวรรณกรรม ศูนย์เด็กเล็ก

การถอดบทเรียนศูนย์เด็กเล็กต้นแบบในสถาบันการศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 53-03-104)

เต็มดวง ช้อยศิริ รมสิริ รุ่งอมรรัตน์ และคณะ

บทคัดย่อ : โครงการถอดบทเรียนศูนย์เด็กเล็กต้นแบบในสถาบันการศึกษาพยาบาลเป็นส่วนหนึ่งของโครงการเชิงรุกของแผนงาน พย.สสส. มีวัตถุประสงค์ เพื่อสังเคราะห์บทเรียนการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กต้นแบบในสถาบันการศึกษาพยาบาล และพัฒนาข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อนำไปสู่การพัฒนาองค์ความรู้ การสร้างเสริมสมรรถนะของบัณฑิตพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย และการสร้างพลังภาคีเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาพระหว่างศูนย์เด็กเล็กของสถาบันการศึกษาพยาบาลต่อไป

การวิจัยเชิงพรรณนาค้างนี้ เป็นศึกษาเพื่อถอดบทเรียนการดำเนินงานศูนย์เด็กเล็กต้นแบบใน 5 สถาบันการศึกษาพยาบาล ในเครือข่าย 5 โซนคือ โซนภาคเหนือ โซนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โซนภาคกลาง โซนภาคตะวันออก และโซนภาคใต้ ใช้กรอบแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพ (Nairobi Global conference on HP) และแนวคิดเชิงระบบมาใช้ในการศึกษาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ เก็บข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยการสนทนากลุ่ม สัมภาษณ์เชิงลึกและการศึกษาเอกสาร กลุ่มเป้าหมาย คือ ผู้บริหารศูนย์เด็กเล็ก พยาบาล ครู พี่เลี้ยงเด็กและบุคลากรอื่นๆ อาจารย์พยาบาล และผู้ปกครองเด็กปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยความสำเร็จ 3 ด้าน คือ 1) ปัจจัยนำเข้า คือ มีนโยบายสนับสนุนจากคณะที่ชัดเจนด้านการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย มีพันธกิจของศูนย์เด็กเล็กทั้ง 4 สอดคล้องกับ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

พันธกิจหลัก มีการบริหารจัดการและดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาจารย์และผู้เชี่ยวชาญสาขา การพยาบาลเด็ก มีระบบควบคุมและประเมินคุณภาพจากภายในและภายนอก เป็นกรอบในการดำเนินงานและการประกันคุณภาพ 2) **ปัจจัยด้านกระบวนการ** คือ มีการดำเนินงานเป็นทีมโดยใช้วงจรคุณภาพ PDCA มีชุดกิจกรรมและแนวปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขภาพเด็กครอบคลุมทั้ง 4 ด้าน ส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดูแลรักษาเบื้องต้น ส่งต่อ และเฝ้าระวังการติดเชื้อ มีการใช้เครื่องมือในการประเมินภาวะสุขภาพกายและพัฒนาการเด็ก มีการพัฒนาศักยภาพครูพี่เลี้ยงเป็นระบบ มีระบบควบคุมและประเมินคุณภาพจากภายในและภายนอก บูรณาการการเรียนการสอน บริการวิชาการและ นำผลวิจัยมาใช้พัฒนางานต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นที่ดูงานและฝึกงานของนักศึกษาในคณะ 3) **ปัจจัยด้านผลลัพธ์** เด็กปฐมวัยได้รับการสร้างเสริมสุขภาพทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม และ พัฒนาการสมวัยตามหลักวิชาการ ผู้ปกครองเด็ก มีความพึงพอใจและมีส่วนร่วมสูง การเป็นแหล่ง บริการวิชาการแก่ชุมชนและเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย การศึกษาครั้งนี้ ทำให้ได้แนวทางสร้างเสริมสุขภาพเด็กในศูนย์เด็กเล็กที่เป็นต้นแบบในสถาบันการศึกษาพยาบาลและ องค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ การถอดบทเรียน สถาบันการศึกษาพยาบาล ศูนย์เด็กเล็ก เด็กปฐมวัย

โครงการศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(เลขที่ 53-03-104)

พิมพ์ภรณ์ กลั่นกลิ่น และคณะ

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงพรรณานี้ รวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ กลุ่มเป้าหมาย คือ กลุ่มเด็ก 58 คน ผู้ปกครอง 24 คน ผู้ปฏิบัติงาน 16 คน และผู้บริหาร 2 คน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้ความถี่ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ผลการศึกษาพบว่า **ปัจจัยนำเข้า** คือ กรรมการบริการวิชาการจากกลุ่มวิชาการพยาบาลกุมารเวชศาสตร์ มีหัวหน้าศูนย์เป็นพยาบาลที่สามารถทำงานโดยอิสระ พยาบาลประจำ 2 คน มีคุณวุฒิตบปริญญาโทสาขาการสร้างเสริมสุขภาพ มีพี่เลี้ยงเด็กที่มีประสบการณ์ดูแลเด็กมากกว่า 10 ปี ได้รับงบประมาณจากคณะพยาบาลศาสตร์ มีชุดกิจกรรมและแนวปฏิบัติในการสร้างเสริมสุขภาพเด็ก **ด้านการดำเนินงาน** มีการควบคุมคุณภาพงาน ภายใต้การประเมินคุณภาพศูนย์เด็กเล็ก ทั้งจากหน่วยงานภายในและภายนอก มีการดำเนินงานเป็นทีม มีการวิจัยอย่างต่อเนื่องและนำผลการวิจัยมาพัฒนางาน มีการบูรณาการการเรียนการสอนกับการดำเนินโครงการ เป็นที่ดูงานและฝึกงานของนักศึกษาในคณะ ใน**ด้านผลลัพธ์** พบว่าเด็กได้รับการสร้างเสริมสุขภาพตามหลักวิชาการ ผู้ปกครองเด็กและพี่เลี้ยงมีความพึงพอใจสูง มีการพัฒนาชุดกิจกรรมสำหรับเด็กอย่างต่อเนื่อง มีโครงการวิจัยจำนวนมาก และเป็นแหล่งศึกษาดูงาน ของหน่วยงาน/สถานศึกษาทั้งในและต่างประเทศ การศึกษานี้ได้แนวทางสร้างเสริมสุขภาพเด็กในศูนย์เด็กเล็กที่เป็นต้นแบบของศูนย์เด็กเล็กสถาบันการศึกษาพยาบาลศาสตร์

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก การถอดบทเรียน สถาบันการศึกษาพยาบาล ศูนย์เด็กเล็ก

โครงการถอดบทเรียน ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

(เลขที่ 53-03-104)

มนีรัตน์ ภาครูป และคณะ

บทคัดย่อ : การศึกษาเชิงพรรณนา โดยเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ จาก ผู้บริหาร 1 คน ครู/ผู้ดูแลเด็ก 7 คน และผู้ปกครอง 20 คน ใช้แบบสอบถามพัฒนาศัภคภาพและสมรรถนะของผู้ดูแล และสัมภาษณ์และสนทนากลุ่ม และจากเอกสารระหว่างเดือนตุลาคม 2553-เมษายน 2554 วิเคราะห์ ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และการวิเคราะห์เนื้อหา **ผลการศึกษา** พบว่า ศูนย์ฯ มีคุณภาพการดูแลที่ดี มีการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ได้รับความเชื่อถือจากผู้ปกครอง ครูและพี่เลี้ยงเด็กได้รับการพัฒนาด้านการดูแลเด็ก ปฏิสัมพันธ์ ระหว่างครู/พี่เลี้ยงต่อเด็กดี-อบอุ่น สถานที่ด้านกายภาพ สะอาด ปลอดภัย มีโปรแกรมสำหรับเด็ก มีวัสดุและอุปกรณ์เพียงพอ ส่งเสริมพัฒนาการเด็กทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม เด็กมีพัฒนาการปกติสมวัย ร้อยละ 81.82 การเจริญเติบโตปกติและบางส่วนมีภาวะโภชนาการเกิน นโยบายเพื่อ เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพสำหรับนิสิต ทั้งในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท แหล่งบริการวิชาการแก่ชุมชน คือ ให้บริการแก่ผู้ปกครองเด็กที่มีบุตรวัยก่อนเรียน และเป็นแหล่งศึกษาดูงานแก่หน่วยงานอื่น ส่วนงานด้านส่งเสริมวัฒนธรรม คือ มีโปรแกรมการเรียนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทยในการจัดการเรียนการสอน จุดอ่อนของศูนย์ฯ คือขาดการจัดตั้งฐานข้อมูล และไม่มีการวิจัยในศูนย์ฯ ข้อเสนอแนะ คือ ศูนย์ฯ ควรรักษาจุดเด่นด้านมาตรฐานการดูแลเด็ก และด้านกายภาพ ควรส่งเสริมให้มีการวิจัย การจัดทำฐานข้อมูล และจัดกิจกรรมสำหรับเด็กน้ำหนักเกินมาตรฐาน

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก การถอดบทเรียน สถาบันการศึกษาพยาบาล ศูนย์เด็กเล็ก

โครงการถอดบทเรียนศูนย์ศึกษาเด็กเล็ก ในสถาบันการศึกษาพยาบาลฝ่ายพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

(เลขที่ 53-03-104)

ลดาวลัย ประทีปชัยกุล และคณะ

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงพรรณนาค้น นี้ เก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยการใช้แบบสอบถาม และสัมภาษณ์ การทำสนทนากลุ่ม กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร 1 คน ผู้เลี้ยงดู/พี่เลี้ยง 18 คน อาจารย์พยาบาล 5 คน และผู้ปกครอง 20 คน รวมทั้งสิ้น 43 คน ใช้แนวคิดเชิงระบบ มาเป็นกรอบในการเก็บรวบรวมข้อมูล ศึกษาปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติเชิงพรรณนา และข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา **ผลการศึกษา** ปัจจัยความสำเร็จ 3 ด้าน คือ 1) **ปัจจัยนำเข้า** คือ หัวหน้าฝ่ายฯ ที่เป็นอาจารย์พยาบาลด้านกุมารเวชศาสตร์ พี่เลี้ยงเด็กที่มีความรู้และประสบการณ์ งบประมาณสนับสนุนที่เพียงพอ แผนกิจกรรมประจำวัน และของเล่น/สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย 2) **ปัจจัยดำเนินการ** กระบวนการควบคุมคุณภาพ แนวปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเด็ก การประเมินภาวะสุขภาพเด็กประจำวัน การพัฒนาบุคลากรต่อเนื่อง 3) **ปัจจัยผลลัพธ์** เด็กมีการเจริญเติบโตและพัฒนาการสมวัย ผู้ปกครองพึงพอใจในบริการที่ได้รับ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

การเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย **ข้อเสนอแนะนโยบาย** ควรกำหนดให้มี
1) พยาบาลวิชาชีพประจำศูนย์เด็กเล็กเพื่อประเมินภาวะสุขภาพเด็กประจำวัน สร้างเสริมสุขภาพเด็ก
และเป็นที่ปรึกษาด้านสุขภาพแก่ผู้ปกครอง 2) แนวปฏิบัติการคัดกรองเด็กป่วยที่เด็กต้องดูแลที่บ้าน
เพื่อลดอุบัติการณ์ติดเชื้อในศูนย์เด็กเล็ก การวิจัยนี้เป็นแบบอย่างการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กสู่การสร้าง
เสริมสุขภาพเด็กปฐมวัยของสถาบันการศึกษาพยาบาลและองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก การถอดบทเรียน สถาบันการศึกษาพยาบาล ศูนย์เด็กเล็ก

โครงการถอดบทเรียนศูนย์เด็กเล็ก ศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

(เลขที่ 53-03-104)

สุพรรณีย์ สุ่มเล็ก จินตนา ตั้งวรพงศ์ชัย

นิลาวรรณ ฉันทะปรีดา และ เกื้อพันธ์ กลั่นการดี

บทคัดย่อ : การถอดบทเรียนการดำเนินงานโครงการศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก คณะพยาบาลศาสตร์
กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารศูนย์ฯ 2 คน นักวิชาการ 2 คน พยาบาล 1 คน ครูพี่เลี้ยง 28 คน แม่ครัว
1 คน และผู้ปกครองเด็ก 11 คน **ปัจจัยนำเข้า** คณะฯ มีนโยบายและแผนงานสนับสนุนการ
สร้างเสริมสุขภาพเด็ก การบริหารจัดการขึ้นตรงกับคณบดี ผู้บริหารและบุคลากรมีประสบการณ์ดูแลเด็ก
ด้านกระบวนการ ศูนย์ฯ ใช้เครื่องมือและแนวปฏิบัติการสร้างเสริมสุขภาพเด็ก มีการพัฒนาศักยภาพ
ครูพี่เลี้ยงเป็นระบบ มีระบบควบคุมและประเมินคุณภาพจากภายในและภายนอก บูรณาการการเรียน
การสอน การวิจัยและนำผลวิจัยมาใช้พัฒนางานต่อเนื่อง **ด้านผลลัพธ์** พบว่า มีการสร้างเสริมสุขภาพ
เด็กตามหลักวิชาการ มีชุดกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพเด็กตามพัฒนาการ เป็นแหล่งเรียนรู้การ
สร้างเสริมสุขภาพเด็กปฐมวัย มีผลงานวิจัยเกิดขึ้นในศูนย์ฯ ผู้ปกครองไว้วางใจและให้การยอมรับด้าน
สุขภาพเด็ก **ปัจจัยสำคัญ** คือ ความร่วมมือร่วมใจของทีมงานของศูนย์สาธิตการพัฒนาเด็ก

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพเด็ก การถอดบทเรียน สถาบันการศึกษาพยาบาล ศูนย์เด็กเล็ก

สถานการณ์การทำงานและสุขภาวะของอาจารย์พยาบาลไทย ที่ปฏิบัติงานในสถาบันการ ศึกษาพยาบาลภายหลังเกษียณอายุราชการ

(เลขที่ 53-11-146)

ผ่องพรรณ อรุณแสง วรณภา ศรีธัญรัตน์ เรมवल นันทศุภวัฒน์
วันเพ็ญ แก้วปาน เพ็ญจันทร์ เลิศรัตน์ และ แสงอรุณ อิศระมาลัย

บทคัดย่อ : การวิจัยเชิงพรรณานี้ เพื่อศึกษาสถานการณ์การทำงานและสุขภาวะของอาจารย์
พยาบาลไทย ที่ปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษาพยาบาลภายหลังเกษียณอายุราชการในภูมิภาคต่างๆ
ของไทย **กลุ่มตัวอย่าง** เป็นผู้บริหารสถาบันการศึกษาพยาบาล 30 คน และอาจารย์พยาบาลผู้
เกษียณอายุราชการ 91 คน ในภาคเหนือ 25 คน ภาคกลางและตะวันออก 37 คน ภาคตะวันออก
เฉียงเหนือ 25 คน และภาคใต้ 4 คน **เก็บรวบรวมข้อมูล** ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้

แบบสอบถามความคิดเห็นผู้บริหารและสัณนิษฐานอาจารย์พยาบาล ผลการศึกษา สถานการณ์การทำงาน พบมีอาจารย์พยาบาลผู้เกษียณร้อยละ 13.8 ทำงานใน 30 สถาบันที่ศึกษา ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโท ตำแหน่งทางวิชาการเป็นอาจารย์ ทำงานแบบจ้างงานมากกว่าต่ออายุราชการ ทำงานแบบเต็มเวลา และมีบทบาทหลักเป็นผู้สอน ทั้งผู้บริหารและอาจารย์พยาบาลมีทัศนคติเชิงบวกและรับรู้ถึงประโยชน์ของการทำงานหลังเกษียณ ต่ออาจารย์พยาบาล ต่อสถาบัน และต่อวิชาชีพและสังคม **ด้านสุขภาวะ** ตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาล คือ ความสุข ความพึงพอใจ ในการทำงานและการใช้ชีวิตหลังเกษียณ ในสุขภาวะทั้งสี่มิติ คือ กาย จิต ปัญญา และสังคม อาจารย์พยาบาลสามารถดูแลตนเองเพื่อการทำงานอย่างมีสุขภาวะทุกด้านแม้มีความเสื่อมและโรคประจำตัวหลายโรค การทำงานหลังเกษียณทำให้มีสุขภาวะ จึงควรส่งเสริมการทำงานและใช้ศักยภาพสูงสุดเพื่อสุขภาวะของอาจารย์พยาบาลผู้เกษียณ และเพื่อประโยชน์ของสถาบัน องค์กรวิชาชีพ และสังคม

คำสำคัญ : สถานการณ์การทำงาน การเกษียณอายุราชการ สุขภาวะ อาจารย์พยาบาล

4.3 คู่มือการสอน/ตำรา/สื่อการสอน/หนังสือ และวารสารทางการพยาบาล

จากคู่มือการสอน/ตำราที่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากแผนงานฯ จำนวน 7 เล่ม จำนวนนี้มี 4 เล่ม ที่ได้รับการสนับสนุนเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ สำหรับสื่อการสอนที่ผลิตโดยโครงการต่างๆ จำนวน 16 เรื่อง และผ่านการพิจารณาโดยผู้ทรงคุณวุฒิว่าเหมาะสมในการเรียนการสอนตามหัวข้อที่กำหนด จำนวน 4 เรื่อง ส่วนของผลผลิตและเนื้อหาถือเป็นลิขสิทธิ์ของผู้ผลิตสื่อ และได้รับการสนับสนุนการผลิตและเผยแพร่โดยแผนงาน พย.สสส. หนังสือ จำนวน 2 เล่ม ประกอบด้วย “เรื่องเล่า พย.สสส. เล่มที่ 1” (2553) (มีเรื่องเล่าภายในเล่ม จำนวน 31 เรื่อง) และ “เรื่องเล่า พย.สสส. เล่มที่ 2” (2554) (มีเรื่องเล่าภายในเล่ม จำนวน 36 เรื่อง) และ เวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายพยาบาลศาสตร์เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ครั้งที่ 1 และ 2 ณ ศูนย์ประชุมสถาบันวิจัยจุฬาภรณ์ กรุงเทพฯ และ สำหรับวารสารทางการพยาบาลที่ได้รับการสนับสนุนการดำเนินงานจากแผนงานฯ จำนวน 7 ฉบับ รวมคู่มือการสอน/ตำราทางการพยาบาลและวารสารที่ได้มีการเผยแพร่รวมทั้งสิ้น 17 โครงการ ดังนี้ คือ

คู่มือการสอนการสร้างเสริมสุขภาพ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ศิริพร ชัมภลิต และ จุฬาลักษณ์ บาร์มี
(บรรณาธิการ)

บทคัดย่อ : คู่มือการสอนการสร้างเสริมสุขภาพนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้สอนได้เห็นภาพรวมของเนื้อหาโดยสรุป และวิธีการสอนการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับนักศึกษาในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อาจารย์ผู้ร่วมเขียนคู่มือจากหลากหลายสถาบัน คู่มือประกอบด้วย 5 หน่วย หน่วยแรก กล่าวถึง หลักการและกลยุทธ์ในการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นกรปูพื้นฐานถึงความสำคัญของการสร้างเสริมสุขภาพ และกลยุทธ์การสร้างเสริมสุขภาพที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการสร้างเสริมสุขภาพบุคคลและกลุ่มบุคคล ในหน่วยที่ 2 ปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นเนื้อหาสาระสำคัญที่นักศึกษาจำเป็นต้องรู้เพื่อดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพได้ ทั้งด้านอาหารและโภชนาการ กิจกรรมทางกาย และการออกกำลังกาย ความเครียดและการจัดการความเครียด และการจัดการพฤติกรรมเสี่ยงด้านสุขภาพ ในหน่วยที่ 3 การสร้างเสริมสุขภาพตามวัย เป็นความรู้ในการสร้างเสริมสุขภาพทุกวัย ตั้งแต่วัยทารกจนถึงวัยสูงอายุ ส่วนในหน่วยที่ 4 เป็น การสร้างเสริมสุขภาพครอบครัวทั้งครอบครัวที่สุขภาพดี และ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ครอบครัวที่มีผู้ป่วยหรือผู้พิการ หน่วยสุดท้าย เป็น การสร้างเสริมสุขภาพชุมชนและหน่วยงาน ซึ่งเป็น ผู้ใช้บริการกลุ่มใหญ่อีกกลุ่มหนึ่งที่นักศึกษาพยาบาลควรได้เรียนรู้กลวิธีในการสร้างเสริมสุขภาพ คู่มือนี้ เป็นตัวอย่างที่ผู้สอนสามารถนำไปปรับใช้ตามความเหมาะสมกับหลักสูตร และการจัดการเรียน การสอนของแต่ละสถาบัน เพื่อให้ให้นักศึกษามีสมรรถนะในระดับเริ่มต้นของการเป็นพยาบาลวิชาชีพในการ ดำเนินการสร้างเสริมสุขภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : คู่มือการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน : การประยุกต์แนวคิดและทฤษฎีสู่การปฏิบัติ

(เลขที่ 53-04-02)

อภาพร เฝ้าวัฒนา และคณะ

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคถือเป็นหนึ่งในสมรรถนะหลักของนักศึกษาในระดับ บัณฑิตศึกษา และถือเป็นคุณลักษณะพึงประสงค์ที่สำคัญของบุคลากรสุขภาพ ตำราเล่มนี้มีวัตถุประสงค์ หลักในการนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน และประกอบการเรียนการสอน เนื้อหาประกอบด้วยสาระหลักที่สำคัญ 6 บท ประกอบด้วย ความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับสุขภาพ การประยุกต์ใช้แนวคิดและทฤษฎีในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค ในชุมชน กลยุทธ์และกลวิธีในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกัน โรคในชุมชน หลักการสร้างเสริม สุขภาพและป้องกันโรคในชุมชนตามความเฉพาะของพฤติกรรม และตามกลุ่มวัย และประเด็นและแนว โหน้มในการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคในชุมชน ในแต่ละบทสาระประกอบด้วยแนวคิดหลัก วัตถุประสงค์ เชิงพฤติกรรม เนื้อหาและการประยุกต์ใช้ บทสรุป คำถามนำอภิปราย และแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติม

คำสำคัญ : ตำรา/เอกสารการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ หลักสูตรพยาบาล ศาสตรมหาบัณฑิต

การสร้างเสริมสุขภาพเด็กทุกช่วงวัย

(เลขที่ 53-04-06)

พิมพ์ภาภรณ์ กลิ่นกลิ่น และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : หนังสือ การสร้างเสริมสุขภาพเด็กทุกช่วงวัย เป็นหนังสือที่ใช้ในการเรียนการสอนใน ภาควิชาการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพที่อยู่ในภาวะเด็กปกติและภาวะเสี่ยง โดยมีเนื้อหาครอบคลุมเด็กทุกวัย ตั้งแต่ทารกแรกเกิด จนถึงวัยรุ่น รวมทั้งเด็กกลุ่มเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพที่เป็นประเด็นปัญหาทางสังคม ของประเทศ เนื้อหาแต่ละบทประกอบด้วยการเจริญเติบโต พัฒนาการ ปัญหาทางสุขภาพและพฤติกรรม หลักการสร้างเสริม สุขภาพ และบทบาทพยาบาลในการสร้างเสริมสุขภาพเด็กในแต่ละกลุ่ม หนังสือ เล่มนี้สามารถใช้ประโยชน์แก่นักศึกษาทั้งระดับปริญญาตรีและบัณฑิตศึกษาในการศึกษา ค้นคว้าและ อ่านประกอบการเรียนภาคทฤษฎีและการปฏิบัติการพยาบาลเพื่อสร้างเสริมสุขภาพเด็กที่อยู่ในภาวะ ปกติและภาวะเสี่ยง รวมทั้งผู้ที่สนใจในการค้นคว้าหาความรู้เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพเด็กปกติ

คำสำคัญ : ตำรา/เอกสารการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ หลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต เด็ก ทุกช่วงวัย

คู่มือการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทารกแรกเกิด

(เลขที่ 53-04-04)

พัชรี วรกิจพูนผล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การฝึกปฏิบัติของนักศึกษาพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อเตรียมความพร้อมในการเป็นพยาบาลวิชาชีพอย่างเต็มภาคภูมินั้น นักศึกษาพยาบาลจะต้องมีสมรรถนะในการประเมินภาวะสุขภาพและความต้องการของผู้มารับบริการอย่างเป็นองค์รวม สมรรถนะในการส่งเสริมสุขภาพบุคคล กลุ่มคนและชุมชน เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ สามารถดูแลสุขภาพตนเองทั้งในภาวะปกติและภาวะเจ็บป่วยและลดภาวะเสี่ยงของการเกิดโรคและความเจ็บป่วย รวมทั้งสมรรถนะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาล สมรรถนะในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องเพื่อการสร้างคุณค่าในตนเอง และสมรรถนะในการปฏิบัติการพยาบาล คู่มือฝึกปฏิบัติการพยาบาลทารกแรกเกิด จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการฝึกปฏิบัติการพยาบาลทารกแรกเกิดและเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการที่จะช่วยพัฒนาศักยภาพให้นักศึกษาพยาบาลบรรลุถึงสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิตเพื่อเป็นพยาบาลวิชาชีพต่อไป

คำสำคัญ : คู่มือการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ หลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต เด็กทารกแรกเกิด

หนังสือ: เรื่องเล่า พย.สสส. เล่ม 1

วัลลา ตันตโยทัย

(ผู้รวบรวมและบรรณาธิการ)

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : หนังสือเรื่องเล่า พย.สสส. เล่ม 1 รวบรวมผลงานของสถาบันการศึกษาพยาบาลศาสตร์ และองค์กรภาคีเครือข่าย ใน 5 ด้าน คือ **ด้านองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ (G-1)** อาทิ มหาวิทยาลัยแห่งการสร้างเสริมสุขภาพ (มหาวิทยาลัยบูรพา) องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ (มหาวิทยาลัยเชียงใหม่) และ องค์กรสร้างเสริมสุขภาพ (มหาวิทยาลัยขอนแก่น) เป็นต้น **ด้านการเรียนการสอนการสร้างเสริมสุขภาพ (G-2)** อาทิ ถอดบทเรียนหลักสูตรสร้างเสริมสุขภาพ (สภากาชาด) หลากหลายรูปแบบการสอน (มศว.) บ่มเพาะจิตวิญญาณครู (รามธิบดี) พฤติกรรมสุขภาพที่สร้างได้ (บูรพา) อเนกเมชั่นสร้างเสริมสุขภาพ (นราธิวาส) วีดิทัศน์คาราโอเกะ (นราธิวาส) พัฒนาสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพของนิสิตพยาบาลผ่านการปฏิบัติจริง (มหาวิทยาลัยนเรศวร) **ด้านการพัฒนานิสิต/นักศึกษาด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (G-3)** อาทิ โครงการกุหลาบงาม หามมตองคม (แม่ฟ้าหลวง) โครงการรามามาเข้มแข็ง (รามธิบดี) เสริมพลังนักศึกษาพาสังคมลด ละ เลิกสุรา (ขอนแก่น) เลิกดื่มสุราเพื่อคนที่เรารัก (ขอนแก่น) เตรียมทายาทพยาบาลเพื่อส่งเสริมการเลิกสูบบุหรี่ (รามธิบดี) บ้านหลังที่สอง (ธรรมศาสตร์) เสริมธรรมนำชีวิต (ขอนแก่น) พยาบาลจิตอาสา (สงขลานครินทร์) **การสร้างเสริมสุขภาพบุคลากรในองค์กรและพัฒนาสุขภาพชุมชน (G-4)** ชัยบ่เส้นชัยสาย สบายชีวิต และ ป้องกันอาการปวดหลังในพยาบาลจบใหม่ (โรงพยาบาลศิริราช) และ พยาบาลยุคใหม่ (สวนดุสิต)

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ด้านบริการวิชาการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (สุโขทัยธรรมมาธิราช) การสร้างเสริมสุขภาพทางเพศ
สำหรับเยาวชน (วลัยลักษณ์) พัฒนาเยาวชนด้วยการดูหนัง-ฟังเพลง (วลัยลักษณ์) เมื่อหิตสภิตเนตร
(ขอนแก่น) สร้างเสริมสุขภาพพระสงฆ์ (ศิริราช) ชุมชนช่วยส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ (นครพนม)
พัฒนาต้นแบบเครือข่ายจิตวิวัฒน์ในงานบริการสุขภาพชุมชน (ขอนแก่น) พัฒนาหมู่บ้านชาวเขา
สร้างเสริมสุขภาพ (นครสวรรค์) และด้านการเป็น **ศูนย์การเรียนรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ (G-5)**
ได้แก่ ศูนย์เสริมพลังสร้างสุขภาพรามธิบดี (รามธิบดี) และศูนย์เรียนรู้เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ
เด็กปฐมวัยและผู้สูงอายุในชุมชน (สวนดุสิต) การรวบรวมนี้เพื่อประโยชน์ในการนำใช้ของผู้ที่สนใจต่อไป

คำสำคัญ : เรื่องเล่า การสร้างเสริมสุขภาพ

หนังสือ: เรื่องเล่า พย.สสส. เล่ม 2

วัลลา ตันตโยทัย

(ผู้รวบรวมและบรรณาธิการ)

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์

บทคัดย่อ : หนังสือเรื่องเล่า พย.สสส. เล่ม 2 รวบรวมผลงานของสถาบันการศึกษาพยาบาลศาสตร์
และองค์กรภาคีเครือข่าย ใน 4 ด้าน คือ **ด้านองค์กรสร้างเสริมสุขภาพ (G-1):** ฐานสุนทรียวิถี อาทิ
เมื่อศิลปะมาบรรจบกับการพยาบาล (บูรพา) ประสานเสียงสร้างสุข (รามธิบดี) ธรรมะนำชีวิต (บูรพา)
เจริญสติ...สู่สุขภาพทางจิต (สภากาชาด) พลังรักและการภาวนาแบบตื่นรู้ (สงขลานครินทร์) บริหาร
กาย บริหารจิต (ขอนแก่น) ฐานชีวิตเรไร: สุขใจที่ได้วิ่ง (รามธิบดี) สุขภาพดีสร้างได้ (รามธิบดี)
ลีลาลีลาศ สร้างสุขภาพ เสริมบุคลิก (ศรีนครินทร์วิโรฒ) สถานที่ทำงานน่าอยู่ (วลัยลักษณ์) โรงอาหาร
ปลอดภัย (นครพนม) องค์การสร้างเสริมสุขภาพ (สงขลานครินทร์) **ด้านการเรียนการสอนด้านการ
สร้างเสริมสุขภาพ (G-2):** ฐานทำทนายครู-ศิษย์ อาทิ นำพานักศึกษาก้าวเดิน (รามธิบดี) พยาบาล
รามาน้อย (รามธิบดี) เรียนรู้การสร้างเสริมสุขภาพจากชุมชน (นครสวรรค์) สร้างเสริมสุขภาพชุมชน
โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน (ศรีนครินทร์วิโรฒ) สื่อ e-Learning การสร้างเสริมสุขภาพ (ภาควิชาการ
พยาบาลสาธารณสุข) วิทยุออนไลน์ สถานที่สร้างเสริมสุขภาพ (ศิริราช) ค่ายเล็กๆ แต่ยิ่งใหญ่ (เชียงใหม่)
บุตรบุญธรรมกับการสร้างเสริมสุขภาพ (พะเยา) นักศึกษาพยาบาลรุ่นใหม่ ด้านภัยบุหรี (นครราชสีมา)
Smart Kids หนูทำได้ (นครพนม) เริ่มต้นมาจากรอยยิ้ม (นครพนม) **การสร้างเสริมสุขภาพชุมชน
(G-4):** ชีวิตหลากหลาย อาทิ ผักมากคุณค่า (ธรรมศาสตร์) อัจฉริยะสร้างได้ด้วยการเล่น (เชียงใหม่)
แม่-ลูกผูกพัน สร้างภูมิคุ้มกันแก่วัยรุ่น (ขอนแก่น) เรียนรู้รักอย่างปลอดภัย (ขอนแก่น) เยาวชนรุ่นใหม่
ห่างไกลความรุนแรง (สงขลานครินทร์) สร้างเสริมสุขภาพได้ แม้ไม่ได้ยินเสียง (สงขลานครินทร์)
เต็มรักให้ห้อง (ขอนแก่น) อีสรภาพในการสร้างเสริมสุขภาพ (แม่ฟ้าหลวง) ออกกำลังสมอง ป้องกัน
ความเสื่อม (สงขลานครินทร์) กลุ่มดีเหล็กนำร่องการสร้างเสริมสุขภาพ (นครพนม) รวมถึงสร้าง
สุขภาพครอบครัวและชุมชน (ขอนแก่น) สร้างสุขในชุมชนแบบพอเพียง (วลัยลักษณ์) ผักสวนครัว
ปลอดภัย (พะเยา) การรวบรวมนี้เพื่อประโยชน์ในการนำใช้ของผู้ที่สนใจต่อไป

คำสำคัญ : เรื่องเล่า การสร้างเสริมสุขภาพ

สื่อประกอบการเรียนการสอนการสร้างเสริมสุขภาพ ในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

“การ์ตูนแอนิเมชัน เรื่องโรคชิคุนคุนยา”

(Chikungunya)

(ความยาว 04.45 นาที)

นุชสรา ทรัพย์อินทร์ ศิริกัญญา แก่นทอง

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์

บทคัดย่อ : การ์ตูนแอนิเมชัน 2 ภาษา (ภาษาไทยและภาษาอาหรับ) ให้ความรู้เรื่องโรคชิคุนคุนยา เป็นโรคติดต่อไวรัสชิคุนคุนยาที่มีอยู่กลายเป็นพาหะนำโรค อาการมีไข้สูงเฉียบพลัน แต่จะลดลง ภายใน 3 วัน ปวดตามข้อมือ ข้อเท้า มีผื่นขึ้นตามตัว และมีอาการคัน การรักษาตามอาการ การป้องกัน ต้องกำจัดลูกน้ำยุงลายทุกๆ 7 วันในบริเวณที่มีน้ำขังอยู่ ทำลายแหล่งเพาะพันธุ์ ควบคุมตัวเองไม่ให้เกิดยุ่งกัด ควบคุมในมุ้ง หากมีอาการใกล้เคียงควรรีบปรึกษาแพทย์โดยทันที เพื่อรับการรักษาต่อไป

คำสำคัญ : สื่อการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ โรคชิคุนคุนยา

“ย้ายผู้.ปีกกาถูแปลงร่าง”

ความยาว 12.20 นาที

รัตน์ศิริ ทาโต

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ : การพัฒนาการของวัย เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย และอวัยวะเพศ พ่อ แม่ ให้คำปรึกษาลูกชาย นอกจากนั้นกลุ่มเพื่อนได้บอกประสบการณ์การเกิดอารมณ์ทางเพศ และวิธีการจัดการเมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศหลากหลายวิธีในวัยรุ่น

คำสำคัญ : สื่อการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ เพศสัมพันธ์ วัยรุ่น

“One Night Stand”

ความยาว 11.15 นาที

รัตน์ศิริ ทาโต

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อ : บทเรียนของวัยรุ่นในการมีเพศสัมพันธ์ พ่อ แม่ ไม่ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการมีเพศสัมพันธ์ การคบเพื่อนของวัยรุ่นทำให้นำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ถูกต้อง ทำให้เกิดปัญหาโรค AID เกิดอาการติดเชื้อ HIV มีผลต่อการเรียน และทางด้านจิตใจของวัยรุ่น

คำสำคัญ : สื่อการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ เพศสัมพันธ์ วัยรุ่น

“หนังสือเรื่อง อาย”

ความยาว 20 นาที

สายพิน เกษมกิจวัฒนา

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : ที่มาของปัญหาคือการมีพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสมในกลุ่มวัยรุ่น รวมถึงนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัย เนื้อเรื่องในหนังสือเป็นตัวสะท้อนให้นักศึกษากลับมามองตัวเองผ่านหนังสือเรื่อง “อาย” เพื่อให้นักศึกษาตระหนักรู้ถึงพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศและการมีพฤติกรรมทางเพศที่ปลอดภัย ร่วมกับการพัฒนาศักยภาพของนักศึกษาพยาบาลในการส่งเสริมสุขภาพและลดพฤติกรรมเสี่ยงทางเพศของนักศึกษา เป็นเรื่องใกล้ตัวนักศึกษาที่สื่อให้เห็นความผิดพลาดของพฤติกรรมทางเพศในวัยรุ่น

คำสำคัญ : สื่อการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ เพศสัมพันธ์ วัยรุ่น

วารสารทางการพยาบาล

การพัฒนาวารสารพยาบาลสาธารณสุขให้เป็นวารสารแห่งการสร้างเสริมสุขภาพ และป้องกันโรค

(เลขที่ 52-12-05)

อภาพร เผ่าวัฒนา และคณะ

ภาควิชาการพยาบาลสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การพัฒนาวารสารพยาบาลสาธารณสุขให้เป็นวารสารแห่งการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค มีวัตถุประสงค์ 2 ประการ คือ วิเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรคที่ตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารพยาบาลสาธารณสุข และพัฒนาคอลัมน์ในวารสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมสุขภาพและป้องกันโรค จากการวิเคราะห์งานวิจัย ระหว่างปี พ.ศ. 2540-2552 พบว่า งานวิจัยที่ตีพิมพ์เผยแพร่ทั้งหมด 110 เรื่อง เป็นงานวิจัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพและการป้องกันโรคจำนวน 90 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 81.1 กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาส่วนใหญ่ อยู่ในวัยผู้ใหญ่ ประมาณ 3 ใน 4 มีรูปแบบการวิจัยเชิงพรรณนา ผลลัพธ์หลักที่ศึกษาเป็นการส่งเสริม สุขภาพเฉพาะพฤติกรรม (ร้อยละ 28.9) และศึกษาถึงสุขภาวะทางเพศ (ร้อยละ 12.2) มากที่สุด

คำสำคัญ : การวิเคราะห์งานวิจัย วารสารพยาบาลสาธารณสุข การสร้างเสริมสุขภาพ การป้องกันโรค

สร้างเครือข่ายการส่งเสริมสุขภาพผ่านการเผยแพร่ในวารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขา ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(เลขที่ 53-03-15)

สมจิต แคนสีแก้ว (บรรณาธิการ)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการสร้างเครือข่ายการส่งเสริมสุขภาพผ่านการเผยแพร่ในวารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อกระตุ้นให้สมาชิกวารสาร เครือข่ายวิชาชีพพยาบาล และสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพได้นำเสนอผลงานวิจัยและบทความวิชาการด้านการสร้างเสริมสุขภาพมาเผยแพร่และนำไปสู่การประยุกต์ใช้ในวิชาชีพ ส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้องและชัดเจน ส่งเสริมศักยภาพของนักวิจัยในการเขียนบทความวิจัยด้านการสร้างเสริมสุขภาพ จนสามารถเผยแพร่ในวารสาร และสนับสนุนให้มีการพัฒนาคุณภาพงานวิจัย ผลงานวิชาการด้านการสร้างเสริมสุขภาพ และสนับสนุนการเผยแพร่ในวารสารให้กว้างขวางขึ้น มีผลงานวิชาการที่เกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพมาเผยแพร่ในวารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปีที่ 28 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2553) จำนวน 8 เรื่อง ได้แก่ 1) การผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมมีบทบาทต่อการตายของเด็กชนกลุ่มน้อยที่เป็นผู้อพยพหรือไม่ 2) ชีวิตแม่ชี: กรณีศึกษาในภาคอีสาน 3) การพัฒนาระบบบริการผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยใช้รูปแบบการจัดการรายโรค โรงพยาบาลสกลนคร 4) การป้องกันหรือชะลอการเกิดโรคเบาหวานชนิดที่ 2 ในกลุ่มผู้ที่มีภาวะก่อนเบาหวานโดยชุมชนมีส่วนร่วม 5) ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความสำเร็จในการเลิกสูบบุหรี่ตามมุมมองของคนไทยอีสาน 6) ประสิทธิภาพการจัดการอาการของผู้สูงอายุที่มีภาวะกล้ำเนื้อหัวใจตายเฉียบพลัน 7) คุณภาพชีวิตการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ 8) ความสัมพันธ์ระหว่างความพร้อมในการเรียนรู้ตนเอง ค่าคะแนนเฉลี่ยกลุ่มรายวิชา ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตลอดหลักสูตร และผลการสอบผ่านความรู้เพื่อรับใบอนุญาตเป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ของผู้สำเร็จการศึกษา คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมีงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 32 เรื่อง มีการตีพิมพ์เผยแพร่ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเสริมมหาวิทยาลัยสร้างเสริมสุขภาพ หรืออื่นๆ ได้แก่ ด้านการพัฒนานโยบายเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ ด้านการจัดการเรียนการสอนสร้างเสริมสุขภาพ ด้านองค์การสร้างเสริมสุขภาพ ด้านการพัฒนาสุขภาพชุมชน และด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นต้น

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ วารสารสมาคมพยาบาลฯ สาขาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

การเผยแพร่ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพ ในวารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-20)

จินตนา ตั้งวรพงศ์ชัย (บรรณาธิการ)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : การเผยแพร่ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพในวารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้การสร้างเสริมสุขภาพ เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความรู้ด้านการ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

สร้างเสริมสุขภาพ และเป็นเอกสารอ้างอิงสำหรับนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ ซึ่งสามารถสืบค้นได้ตามห้องสมุดสถาบันการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีการเผยแพร่บทความด้านการสร้างเสริมสุขภาพ จำนวน 2 เรื่องต่อฉบับ รวมอย่างน้อย 8 เรื่อง ในวารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ ปีที่ 33 ฉบับที่ 1-4 ปี พ.ศ.2553

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ วารสารพยาบาลศาสตร์และสุขภาพ

การเผยแพร่บทความและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมและการสร้างเสริมสุขภาพผ่าน วารสารสภาการพยาบาล

(เลขที่ 53-03-28)

สายพิน เกษมกิจวัฒนา (บรรณาธิการ)

สำนักวิชาพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง

บทคัดย่อ : การเผยแพร่บทความและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมและการสร้างเสริมสุขภาพผ่านวารสารสภาการพยาบาลนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่และศึกษาค้นคว้าองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพของบุคลากรในวิชาชีพและที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแหล่งในการศึกษาค้นคว้าสำหรับนักวิชาการทางการพยาบาล พยาบาลวิชาชีพ นักศึกษาพยาบาลและผู้ที่มีความสนใจ เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการประยุกต์สู่การจัดการศึกษาพยาบาล การปฏิบัติการพยาบาลเพื่อสุขภาพของประชาชนคนไทยและเป็นหลักฐานในการต่อยอดองค์ความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพต่อไป มีบทความและงานวิจัยเกี่ยวกับนวัตกรรมและการสร้างเสริมสุขภาพในวารสารสภาการพยาบาล (ฉบับสร้างเสริมสุขภาพ) ปีที่ 26 ฉบับพิเศษ (มกราคม-มีนาคม 2554) บทความวิชาการ จำนวน 2 เรื่อง รายงานการวิจัย จำนวน 9 เรื่อง

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ วารสารสภาการพยาบาล

การจัดทำวารสารพยาบาลสาร ฉบับพิเศษ

(เลขที่ 53-03-40)

ยุวรงค์ จันทรวิจิตร (บรรณาธิการ)

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การจัดทำวารสารพยาบาล ฉบับพิเศษนี้ เพื่อจัดทำพยาบาลสารฉบับพิเศษ โดยมีการประชาสัมพันธ์และรวบรวมบทความวิจัยด้านการส่งเสริมสุขภาพ และพิจารณาบทความวิจัยโดยกองบรรณาธิการ และผู้ทรงคุณวุฒิ วารสารพยาบาลสาร ฉบับนี้เป็นปีที่ 37 เดือนตุลาคม 2553 เป็นวารสารฉบับพิเศษ มีบทความวิจัย และบทความทางวิชาการที่เผยแพร่ จำนวน 12 เรื่อง ที่เน้นเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนจาก สสส. มีความหลากหลายของเนื้อหาอันเป็นประโยชน์ต่องานด้านวิชาการ และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ วารสารพยาบาลสาร

วารสารพยาบาลศาสตร์ สร้างเสริมสุขภาพ (ฉบับพิเศษ)

(เลขที่ 53-03-66)

นงลักษณ์ จินตนาติลก (บรรณาธิการ)
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : วารสารพยาบาลศาสตร์สร้างเสริมสุขภาพ ฉบับพิเศษ เพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ ผลงานวิจัย และนวัตกรรมทางการพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ร่วมพัฒนาส่งเสริมการศึกษ การวิจัย และการบริการพยาบาลด้านการสร้างเสริมสุขภาพ เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิดเห็น ประสบการณ์และเทคโนโลยีใหม่ๆ ด้านการสร้างเสริมสุขภาพระหว่างพยาบาลทั่วประเทศ วารสารพยาบาลศาสตร์ ฉบับนี้เป็นปีที่ 28 ฉบับที่ 3 (กรกฎาคม-กันยายน 2553) เป็นวารสาร พยาบาลศาสตร์สร้างเสริม สุขภาพ ฉบับพิเศษ มีบทความวิจัย และบทความทางวิชาการที่เผยแพร่ จำนวน 8 เรื่อง

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ วารสารพยาบาลศาสตร์

การเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพ ในรามาริบัติพยาบาลสาร

(เลขที่ 53-03-77)

พรทิพย์ มาลาธรรม (บรรณาธิการ)

โรงเรียนพยาบาลรามาธิบดี คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : การเผยแพร่บทความวิชาการและบทความวิจัยเกี่ยวกับการสร้างเสริมสุขภาพในรามาริบัติ พยาบาลสารปีที่ 16 ฉบับที่ 1-3 ปี พ.ศ.2553 นี้จะมีเพิ่มเติมคอลัมน์ การสร้างเสริมสุขภาพ มุ่งงาน วิจัยทั้ง 3 ฉบับๆ ละ 1 เรื่อง และฉบับพิเศษทั้ง 3 ฉบับนี้ มีบทความวิจัย และบทความทางวิชาการ ที่เผยแพร่ จำนวนรวม 31 เรื่อง

คำสำคัญ : การสร้างเสริมสุขภาพ รามาริบัติพยาบาลสาร

4.4 นวัตกรรมการเรียนการสอนการสร้างเสริมสุขภาพ

โครงการ นวัตกรรมจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ รายวิชาการพยาบาลครอบครัว และชุมชน 2 โดยการใช้กระบวนการ AIC ในการพัฒนาสมรรถนะของนักศึกษาในการ สร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-12-149)

พิพัฒน์พงศ์ เข็มปัญญา และคณะ

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครพนม มหาวิทยาลัยนครพนม

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา และพัฒนา ศักยภาพชุมชนในการสร้างเสริมสุขภาพตนเองโดยใช้แนวคิด AIC มีกิจกรรมการทบทวนแนวคิด

**ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)**

กระบวนการ AIC ให้แก่นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 แบ่งนักศึกษาเป็น 8 กลุ่ม กลุ่มละ 9 -10 คน เข้าศึกษาชุมชน 4 สัปดาห์ เก็บรวบรวมข้อมูล 8 ชุมชน วิเคราะห์ปัญหาสุขภาพ และนำเสนอข้อมูลแก่ชุมชน ใช้กระบวนการ AIC จัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างอาจารย์นิเทศ อาจารย์พี่เลี้ยง และนักศึกษาทั้ง 8 กลุ่ม ประเมินสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษา โดยนักศึกษา อาจารย์ พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศ และถอดบทเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรม 416 คน ผลลัพธ์โครงการ คือ นักศึกษาได้จัดทำโครงการสร้างเสริมสุขภาพในชุมชน 8 โครงการ

คำสำคัญ : นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน กระบวนการ AIC สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ ชุมชน นักศึกษาพยาบาล

การใช้คาราโอเกะเพื่อส่งเสริมการป้องกันโรคและรักษาสุขภาพสำหรับนิสิตพยาบาล

(เลขที่ 53-12-150)

อริสรา สุขวักนี้ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

บทคัดย่อ : โครงการนี้เพื่อส่งเสริมการป้องกันโรคและรักษาสุขภาพในนิสิตพยาบาล โดยใช้เพลงคาราโอเกะเป็นสื่อประกอบการสอน นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 97 คน จะได้รับซีดีคาราโอเกะที่มีเนื้อร้องที่เป็นเนื้อหาเกี่ยวกับสาเหตุการเป็นโรคต่างๆ อาการ การรักษา การป้องกัน การพยาบาล และการรักษาสุขภาพนำไปฝึกร้องเป็นเวลา 2 เดือน หลังจากนั้นจะมีการประเมินความคิดเห็นและความพึงพอใจและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยประเมินคะแนนสอบปลายภาค วิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 และประเมินจากการฝึกปฏิบัติวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2 หลังสิ้นสุดโครงการร้อยละ 70 ของจำนวนนิสิตมีความรู้ความเข้าใจในบทเรียนทางการพยาบาลและสามารถสอบผ่านวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 2 และร้อยละ 70 ของจำนวนนิสิตมีพฤติกรรมสุขภาพเรื่องการป้องกันโรคและการรักษาสุขภาพตนเองที่เหมาะสม สามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : คาราโอเกะ การป้องกันโรคและรักษาสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

โครงการนวัตกรรมต้นแบบการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลระดับปริญญาตรี

(เลขที่ 53-12-151)

เรมวล นันทศุภวัฒน์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การศึกษาครั้งนี้ เพื่อเพิ่มสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพและพัฒนาศักยภาพในการสร้างนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกสรรของนักศึกษาพยาบาล ผู้สอนได้รูปแบบการเรียนการสอนที่เป็นนวัตกรรมต้นแบบในการส่งเสริมสมรรถนะด้านการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล 174 คน และผู้สอน 8 คน ดำเนินการศึกษาโดยแบ่งเป็น 4 ระยะ คือ ระยะเตรียมการ ระยะดำเนินการ ระยะประเมินผล และระยะสังเคราะห์องค์ความรู้ ผลการศึกษา พบว่า 1) สมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพตามการรับรู้ของนักศึกษาในภาพรวม

วรรณภา ศรีธัญรัตน์ และคณะ

และรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ได้เน้นวัดกรมการสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งที่เป็นความคิดใหม่ และอุปกรณ์การสร้างเสริมสุขภาพทั้งหมด 20 ชิ้นงาน 3) ผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนจากนักศึกษา มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากและมากที่สุด และ 4) ได้รูปแบบของการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมีปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ ทั้งในผู้เรียนและ ผู้สอน

คำสำคัญ : นวัตกรรมจัดการเรียนการสอน นวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

โครงการวิทยุออนไลน์ สถานีสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-12-152)

รักชนก ศุภไกร และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : โครงการวิทยุออนไลน์สถานีสร้างเสริมสุขภาพ เป็นนวัตกรรมต้นแบบนี้ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะในการสร้างเสริมสุขภาพ โดยใช้สื่อสาธารณะผ่านวิทยุออนไลน์ โดยการจัดกิจกรรมหลัก 3 กิจกรรม คือ การตั้งชมรม การพัฒนาความรู้ด้านการสร้างเสริมสุขภาพ การสื่อสาร และการจัดรายการวิทยุออนไลน์ ผลของโครงการ คือ มีชมรม NS Health Radio Club โดยมีนักศึกษาเข้าร่วมในชมรม 20 คน มีการจัดรายการวิทยุวันจันทร์ถึงอาทิตย์ มีผู้ฟังเฉลี่ย 880 ครั้ง/เดือน นักศึกษาในชมรมมีสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ : วิทยุออนไลน์ สถานีสร้างเสริมสุขภาพ สื่อสาธารณะ

โครงการตลาดนัดสุขภาพ: การจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาลเพื่อสร้างสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่เลือกสรรสำหรับนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4

(เลขที่ 53-12-155)

พิชญ์ ทองโพธิ์

ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์

โรงพยาบาลรามธิบดี มหาวิทยาลัยมหิดล

บทคัดย่อ : ภาควิชาพยาบาลศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามธิบดี ได้พัฒนาวัตกรรมการจัดการเรียนการสอนทางการพยาบาล โดยการจัดกิจกรรมตลาดนัดสุขภาพ ในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลในสาขาที่เลือกสรรของนักศึกษาพยาบาลศาสตร์ชั้นปีที่ 4 เพื่อให้นักศึกษาได้เข้าใจแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพโดยใช้กิจกรรมตลาดนัดสุขภาพ เพื่อเรียนรู้การทำหน้าที่และบทบาทต่างๆ แลกเปลี่ยนเรียนรู้วิธีการสร้างเสริม สุขภาพและข้อมูลทางด้านสุขภาพอนามัย โดยส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ตั้งแต่วางแผน ดำเนินการจัดงาน สรุปลงและถอดบทเรียนในการจัดงานตลาดนัด ผลการดำเนินโครงการ พบว่า คณะแผนสมรรถนะการสร้างเสริมสมรรถภาพของตนเองหลังเข้าร่วม

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

โครงการตลาดนัดสุขภาพสูงกว่าก่อนเข้าร่วมโครงการ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการปฏิบัติกิจกรรมสร้างเสริมสุขภาพ รองลงมาได้แก่ ด้านการบริหารจัดการในการสร้างเสริมสุขภาพ และด้านการพัฒนาภาคีเครือข่ายการสร้างเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ : ตลาดนัดสุขภาพ สมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพ นักศึกษาพยาบาล

โครงการนวัตกรรมการจัดกิจกรรมมหกรรมภูมิปัญญาไทยกับการสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-12-156)

ศรีสุดา วงศ์วิเศษกุล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

บทคัดย่อ : การจัดมหกรรมภูมิปัญญาไทยกับการสร้างเสริมสุขภาพเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนการสอนวิชาสร้างเสริมสุขภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลด้านการเป็นผู้สร้างสรรคคือสุขภาพ และผู้ขับเคลื่อนสังคมสุขภาพ ผ่านกิจกรรมที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทย กิจกรรมเป็นการรวบรวมเนื้อหาการสร้างเสริมสุขภาพใน 7 ชุมนิทรรศการ ประกอบด้วย ชุมนามยสิ่งแวดลอม ชุมนบายมุข ชุมนโรควา ชุมนอารมณ์ ชุมนอาหารและโภชนาการ ชุมนอาชีพและชุมนอกกำลังกาย องค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาไทยได้ถูกสอดแทรกในชุมนิทรรศการดังกล่าว ผู้เข้าร่วมงานมหกรรมคือ นักศึกษาและอาจารย์ บุคลากร และผู้สนใจอื่นๆ อาจารย์ผู้ร่วมสอนรายวิชาสร้างเสริมสุขภาพมีบทบาทเป็นผู้จุดประกายให้นักศึกษาได้ใช้ความสามารถเต็มศักยภาพโดยการให้คำปรึกษา/ชี้แนะ (Coach) เพื่อสร้างเสริมพลังอำนาจ เมื่อต้องเผชิญการเปลี่ยนแปลง ปัญหาและอุปสรรคและเอื้ออำนวย (Facilitate) ในกระบวนการเรียนการสอน 3 รูปแบบ คือ การเรียนรู้โดยการถ่ายทอดองค์ความรู้ (Knowledge Transfer) การเรียนรู้แบบนำตัวเอง (Self-Directed Learning) และการเรียนรู้จากประสบการณ์ (Experiencing Learning) เพื่อให้นักศึกษาได้แสดงความสามารถในการจัดงานมหกรรมสุขภาพ การประยุกต์หลัก 7 อ.กับการสื่อสารสุขภาพระดับกลุ่มคนและมวลชน การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการดำเนินกิจกรรมผลลัพธ์ของโครงการ คือ การเพิ่มพูนความรู้เกี่ยวกับสุขภาพ 7 อ. ความรู้รับผิดชอบงานตามหน้าที่ การบริหารจัดการ/ทำงานเป็นกลุ่ม การตัดสินใจด้วยเหตุผลและยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การค้นหาแหล่งประโยชน์ การสื่อสารสุขภาพอย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งการแก้ปัญหาอุปสรรคจากการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์แวดล้อมที่ไม่สามารถคาดการณ์ได้ อาจารย์สอนรายวิชานี้มีความเห็นร่วมกันถึงความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่ควรเน้นการสร้าง/จัดประสบการณ์ให้กับผู้เรียนมากกว่ามุ่งเนื้อหาสาระจากการให้ความรู้แต่เพียงอย่างเดียว

คำสำคัญ : นวัตกรรมเรียนการสอน การสร้างเสริมสุขภาพ กิจกรรมมหกรรมภูมิปัญญาไทย

โครงการบูรณาการแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพในการจัดทำแบบประเมินผู้รับบริการ สำหรับรายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

(เลขที่ 53-12-157)

ทิตยา พุฒิตามิน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ เพื่อพัฒนาแบบประเมินผู้รับบริการอย่างเป็นองค์รวมโดยการบูรณาการแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพในการดูแลผู้รับบริการในทุกช่วงอายุ ทุกภาวะสุขภาพ และทุกระดับของสถานบริการสุขภาพ และพัฒนาแนวทางการจัดประสบการณ์การฝึกปฏิบัติงานที่สอดแทรกแนวคิดด้านการสร้างเสริมสุขภาพ ซึ่งครอบคลุมการดูแลผู้รับบริการทุกช่วงอายุ ทุกภาวะสุขภาพ และทุกระดับของสถานบริการสุขภาพ ผู้เข้าร่วมโครงการ คือ คณะกรรมการหลักสูตรพ.บ.และคณาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ 80 คน ดำเนินการเป็น 6 ระยะ คือ ระยะที่ 1) จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อทบทวนแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพ และศึกษาการบูรณาการแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพในแบบแผนสุขภาพของกอร์ดอน ระยะที่ 2) จัดเสวนากลุ่มย่อยคณะกรรมการหลักสูตร พ.บ. ระยะที่ 3) และ 4) จัดประชุมเพื่อนำเสนอร่างแบบประเมินกรณีศึกษา ระยะที่ 5) นำเสนอผลการดำเนินโครงการ และ 6) จัดประชุมประเมินผลโครงการโดยสอบถามความคิดเห็นจากคณะกรรมการหลักสูตร ผลลัพธ์ คือ ได้แบบประเมินผู้รับบริการสำหรับรายวิชาภาคปฏิบัติที่สอดแทรกแนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพของสาขาวิชาต่างๆ 6 สาขา คือ สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่ สาขาการพยาบาลผู้สูงอายุ สาขาการพยาบาลเด็ก สาขาการผดุงครรภ์ขั้นสูง สาขาการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวช และสาขาการพยาบาลชุมชน

คำสำคัญ : แนวคิดการสร้างเสริมสุขภาพ แบบประเมินผู้รับบริการ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

โครงการนวัตกรรมต้นแบบการพัฒนาศักยภาพในการสร้างเสริมสุขภาพของนักศึกษาพยาบาล

(เลขที่ 53-12-151)

เรมवल นันทศุภวัฒน์ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์เชียงใหม่

บทคัดย่อ : การศึกษาครั้งนี้ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพและมีศักยภาพสร้างนวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพที่สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เลือกสรร และผู้สอนได้รูปแบบนวัตกรรมการเรียนการสอนและส่งเสริมสมรรถนะการสร้างเสริมสุขภาพสำหรับนักศึกษาพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล 174 คน และผู้สอน 8 คน ดำเนินงานเป็น 4 ระยะ คือ 1) **ขั้นเตรียมการ** โดยทีมคณาจารย์ประชุมวางแผนจัดการเรียนการสอนใช้โครงการร่วมกับบูรณาการการสร้างนวัตกรรมจัดประเภทกลุ่มเป้าหมาย และเกณฑ์การประเมินผล โดยนักศึกษาอภิปรายและให้ข้อเสนอแนะ 2) **ขั้นดำเนินการ** นักศึกษาร่วมวางแผนจัดทำโครงการ และนำเสนออาจารย์ นักศึกษาดำเนินงานโดยมีอาจารย์ให้คำแนะนำ และอำนวยความสะดวก 3) **ขั้นประเมินผล** ประเมินสมรรถนะสร้างเสริม

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

สุขภาพตามการรับรู้ของนักศึกษา ประเมินผลโครงการพัฒนานวัตกรรม และประเมินผลการจัดการเรียนการสอนวิชาโครงการสุขภาพ 4) **ขั้นสังเคราะห์องค์ความรู้** นักศึกษาและผู้สอนร่วมกันสังเคราะห์ความรู้การพัฒนานวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ ใช้แบบประเมินสมรรถนะสร้างเสริม สุขภาพนักศึกษา แบบประเมินการเรียนการสอน โดยการสนทนากลุ่มนักศึกษาและผู้สอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิเคราะห์เชิงเนื้อหา **ผลการศึกษา** พบว่า นักศึกษารับรู้สมรรถนะสร้างเสริมสุขภาพภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้นวัตกรรมสร้างเสริมสุขภาพ ทั้งความคิดใหม่ อุปกรณ์สร้างเสริมสุขภาพ ทั้งหมด 20 ชิ้นงาน นักศึกษามีความพึงพอใจระดับมากและมากที่สุด ได้รูปแบบการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ โดยมี**ปัจจัยนำเข้า**ได้แก่ ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สิ่งสนับสนุนต่าง ๆ **กระบวนการ** คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้โครงการเป็นฐานและผสมผสานกับการสร้างนวัตกรรม โดยมีกลยุทธ์ในการผลักดันกระบวนการคือ การทำงานเป็นทีม การประสานงาน และความมุ่งมั่นในกลุ่มผู้เรียน และความร่วมมือจากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น **ผลลัพธ์** คือ **ผู้เรียน** ได้บูรณาการทักษะ/ประสบการณ์/ความรู้/สิ่งแวดล้อมตามสภาพจริงได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้อื่นและผู้เรียนได้นำความรู้ไปใช้ได้จริง **ผู้สอน** ได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่พัฒนาศักยภาพนักศึกษาที่ตอบสนองต่อการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

คำสำคัญ : นวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพ การพัฒนาศักยภาพ นักศึกษาพยาบาล

4.5 ฐานข้อมูลงานวิจัยและนวัตกรรมต่าง ๆ

โครงการพัฒนาฐานข้อมูลวิจัยการสร้างเสริมสุขภาพ

(เลขที่ 53-03-14)

จินตนา สีสระไกรวรรณ และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โครงการนี้ รวบรวมและจัดกลุ่มงานวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพนักศึกษามหาวิทยาลัย เพื่อจัดทำเป็นฐานข้อมูลเว็บไซต์เกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพนักศึกษามหาวิทยาลัย วิธีดำเนินงาน ใช้กระบวนการทบทวนงานวิจัยอย่างเป็นระบบ โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกบทความวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการที่เป็นภาษาอังกฤษ ในช่วง 10 ปี (ค.ศ. 2000 -2010) มีขั้นตอนดังนี้ 1) กำหนดประเด็นการศึกษา คือ พฤติกรรมการสร้างเสริมสุขภาพนักศึกษามหาวิทยาลัย 2) สืบค้นงานวิจัยและรวบรวมงานวิจัย 3) วิเคราะห์งานวิจัย โดยการจำแนกประเด็นลงในตารางวิเคราะห์ 4) สกัดข้อมูลจากงานวิจัย 5) สรุปประมวลผลและนำเสนอรายงานวิจัย 6) จัดทำฐานข้อมูลทางเว็บไซต์มหาวิทยาลัยขอนแก่น และ 7) ประเมินผลผู้ใช้ความรู้ จากเว็บไซต์ ผลการศึกษา ได้ฐานข้อมูลงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษามหาวิทยาลัยบนเว็บไซต์ www.goodhealth.kku.ac.th

คำสำคัญ : ฐานข้อมูลวิจัย การสร้างเสริมสุขภาพ พฤติกรรมสุขภาพ นักศึกษามหาวิทยาลัย

การพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน กลุ่มกระบวนวิชาการพยาบาล สาธารณสุขคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

(เลขที่ 53-03-32)

วิลาวัลย์ เตือนราชฎร์ และวารารณณ์ บุญเชียง

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

บทคัดย่อ : การวิจัยและพัฒนาครั้งนี้ เพื่อสังเคราะห์ชุดความรู้งานอนามัยโรงเรียน พัฒนาระบบฐานข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน และศึกษาความสามารถในการใช้งานของระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน กลุ่มกระบวนวิชาการพยาบาลสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างคือ คณาจารย์กลุ่มการพยาบาลสาธารณสุข ที่รับผิดชอบเนื้อหาวิชางานอนามัยโรงเรียนจำนวน 6 คน นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 จำนวน 15 คน บุคลากรโรงเรียนอนุบาลเชียงใหม่ 4 คน เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัยคือ แนวคำถามในการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับการจัดการข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน แบบสอบถามสถานการณ์การจัดการข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน แบบสอบถามความสามารถในการใช้งานของระบบฐานข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ชุดความรู้งานอนามัยโรงเรียน ประกอบด้วย 3 หมวด ได้แก่ หมวด 1 หลักสูตรงานอนามัยโรงเรียน หมวด 2 คู่มือการเรียนรู้อาการดูแลสุขภาพที่พบบ่อยในเด็กวัยเรียน และหมวด 3 สื่อการเรียนรู้อุปกรณ์การอนามัยโรงเรียน ในการพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานอนามัยโรงเรียน ใช้วงจรการพัฒนาระบบ ได้ระบบฐานข้อมูลอนามัยโรงเรียนที่เข้าถึงได้ที่ www.nurse.cmu.ac.th/ohschool และจากการสนทนากลุ่มเกี่ยวกับความสามารถในการใช้งาน พบว่าระบบฐานข้อมูลอนามัยโรงเรียนนี้เป็นระบบที่สะดวกต่อการเข้าถึง-ใช้งาน-จัดเก็บ-แก้ไข และยังสวยงาม ครบถ้วน และถูกต้อง

คำสำคัญ : การพัฒนาระบบฐานข้อมูล งานอนามัยโรงเรียน ชุดความรู้งานอนามัยโรงเรียน กลุ่มกระบวนกรวิชาการพยาบาลสาธารณสุข

5. ภาวะภัยพิบัติน้ำท่วม: พยาบาลร่วมใจ – ฝ่ามหันตภัยน้ำท่วม

โครงการพยาบาลร่วมใจ – ฝ่ามหันตภัยน้ำท่วม

เพ็ญจันทร์ เลิศรัตน์ และคณะ

(เลขที่ 54-10-166)

แผนงาน พย.สสส.

บทคัดย่อ : ภาวะภัยพิบัติน้ำท่วมส่งผลกระทบต่อประชาชน และภาคีเครือข่ายสถาบันการศึกษาและสถาบันบริการพยาบาล ทำให้ทั้งพยาบาล นักศึกษา อาจารย์พยาบาล และผู้บริหารทุกท่านและครอบครัว เป็นผู้ประสบภัยในขณะที่ต้องเป็นผู้สืบทบาทสำคัญในการตอบสนองต่อภาวะภัยพิบัติให้การช่วยเหลือดูแลและฟื้นฟูสุขภาพ แก่ผู้ประสบภัยพิบัติ ผู้ที่เจ็บป่วย โดยเฉพาะเด็ก ผู้พิการ ผู้สูงอายุ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ในบทบาทหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายและในฐานะจิตอาสาโดยร่วมกับหน่วยงานและองค์กรต่างๆ แผนงาน พย.สสส. จึงได้ดำเนิน “โครงการ พยาบาลร่วมใจ-ฝ่ามหันตภัยน้ำท่วม” เพื่อเป็นสื่อกลางในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลความช่วยเหลือ การดูแลตนเอง และองค์ความรู้ทั้งภาคประชาชน และภาควิชาชีพ ที่มีแหล่งประโยชน์ทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อการศึกษาและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับ ผู้ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมเพื่อการศึกษาเรียนรู้และการดูแลตนเองของผู้ที่สนใจ โดยติดต่อและให้ ข้อเสนอแนะได้ที่Website:<http://nu.kku.ac.th/hpnnfood/>และที่Facebook:<http://www.facebook.com/profile.php?id=100003141305477>

คำสำคัญ : ภาวะภัยพิบัติ น้ำท่วม การสื่อสาร สื่อออนไลน์

การสังเคราะห์ความรู้การดูแลตนเองและการบริหารจัดการของภาคประชาชนในภาวะ ภัยพิบัติน้ำท่วมของประเทศไทย

(เลขที่ 54-10-165)

พิมพ์ สุตรา และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : ภัยพิบัติน้ำท่วมในประเทศไทย พ.ศ. 2554 ส่งผลกระทบต่อประชาชนกว่า 3 ล้าน ครัวเรือน และต่อเศรษฐกิจทั้งภาคเกษตรกรรมและอุตสาหกรรมเป็นมูลค่ามหาศาล ขณะเดียวกันได้ สร้างบทเรียนสำคัญแก่ประชาชนไทยในหลายด้าน การศึกษาครั้งนี้ รวบรวมข้อมูล จากสื่อหนังสือพิมพ์ ที่คัดสรร สื่อโทรทัศน์ สื่อสังคมออนไลน์ เว็บไซต์ และวีดิทัศน์ที่นำเสนอในสื่อโทรทัศน์และเว็บไซต์ ต่างๆ ในช่วงเวลา 3 เดือน (สิงหาคม-พฤศจิกายน 2554) ผลการศึกษา พบบทเรียนการดูแล ตนเองและครอบครัวเพื่อรับมือกับภัยน้ำท่วม ทั้งใน**ระยะก่อนน้ำท่วม** การจัดการบ้านเรือน การเตรียม การอพยพ วิธีการป้องกันและรับมือน้ำท่วม **ระยะน้ำท่วม** ข้อควรปฏิบัติทั้งในกรณีที่อยู่ภายในบ้าน และภายนอกบ้าน การปฏิบัติภายหลังน้ำท่วม การจัดการดูแลบ้าน การดูแลคนในชุมชน การจัดตั้ง ศูนย์ช่วยเหลือภาคประชาชน ศูนย์พักพิงในชุมชนโดยชุมชนหรือการใช้ชุมชนเป็นฐาน มี ระบบการ บริหารจัดการ การจัดเตรียมสถานที่ การจัดการคน การจัดการของ การจัดระบบไฟฟ้า น้ำ อาหาร สุขาภิบาล การดูแลสุขภาพและป้องกันโรค ความปลอดภัย การสื่อสาร การคมนาคม ขนส่งลำเลียง การประสานการช่วยเหลือรวมทั้งงานข้อมูล การเกิดเครือข่ายภาคประชาชนและพลังจิตอาสา กลุ่ม ต่าง ๆ ผนึกกำลัง ร่วมใจ สู้ภัยน้ำท่วม ในหลากหลายรูปแบบ อาทิ ครัวชุมชน โรงครัวภาคประชาชน กลุ่มผู้สวนส้มโอ เครือข่ายพาน้ำลงทะเล ศูนย์รู้ทันน้ำ เครือข่ายภาคประชาชนจังหวัดและภูมิภาคต่างๆ ที่รวมพลังช่วยผู้ประสบภัย รวมทั้งการเกิด**นวัตกรรมในการสู้ภัยน้ำ** อีกมาก ทั้งวิธีการป้องกันน้ำเข้า บ้าน ส้วมแบบต่างๆ เรือ/พลอยน้ำ รองเท้า กางเกงแก้ว เบ็ดเตล็ดไฟตุ๊ด เสื้อชูชีพ เป็นต้น

คำสำคัญ : ภาวะภัยพิบัติ น้ำท่วม การบริหารจัดการ ภาคประชาชน

การถอดบทเรียนประสบการณ์การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยพิบัติน้ำท่วม: กรณีศูนย์พักพิงผู้ประสบภัยมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

(เลขที่ 54-10-164)

อังคณา ช่วยค้าชู และคณะ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

บทคัดย่อ : โครงการนี้ อธิบายความต้องการความช่วยเหลือด้านสุขภาพและประสบการณ์การช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยพิบัติน้ำท่วมของอาจารย์และนักศึกษาพยาบาลในผู้ประสบภัยที่ศูนย์พักพิงช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศูนย์รังสิต คัดเลือกผู้ให้ข้อมูลแบบเฉพาะเจาะจง ซึ่งเป็นอาจารย์พยาบาล 8 คน นักศึกษาพยาบาล 13 คน และผู้ประสบภัยที่พักที่ศูนย์พักพิงฯ 10 ครอบครัว เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ ระหว่างเดือนตุลาคม ถึง พฤศจิกายน พ.ศ. 2554 ผลการศึกษา พบว่า อาจารย์และนักศึกษาพยาบาล มีความต้องการความช่วยเหลือ 4 ด้านคือ 1) การจัดระบบการดูแลช่วยเหลือด้านสุขภาพ 2) การประสานงานและการทำงานเป็นทีม 3) สมรรถนะและความเชี่ยวชาญของพยาบาล 4) การดูแลผู้ประสบภัยแบบองค์รวม และผู้ประสบภัยที่เข้าพักในศูนย์พักพิงฯ อธิบายประสบการณ์ว่า ศูนย์พักพิงฯ-เหมือนบ้านแต่เป็นการพึ่งพิง พึ่งได้ทางด้านสุขภาพ อยู่ร่วมกันท่ามกลางความแตกต่าง กายพอไหว-ใจห่วงบ้าน และต้องย้ายอีก การศึกษาครั้งนี้ให้แนวทางในการบริหารจัดการดูแลผู้ประสบภัยในศูนย์พักพิงฯ ที่สามารถนำไปปรับใช้ในการช่วยเหลือผู้ประสบภัยในศูนย์พักพิงฯอื่นได้ต่อไป

คำสำคัญ : ภาวะภัยพิบัติ น้ำท่วม ศูนย์พักพิงผู้ประสบภัย บทบาทพยาบาล

การถอดบทเรียนการช่วยเหลือผู้เจ็บป่วยที่ได้รับผลกระทบจากภาวะภัยพิบัติน้ำท่วม : กรณีโรงพยาบาลศรีนครินทร์

(เลขที่ 54-10-167)

จินตนา บุญจันทร์ และคณะ

โรงพยาบาลศรีนครินทร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

บทคัดย่อ : โรงพยาบาลศรีนครินทร์ ได้ตอบสนองต่อภาวะภัยพิบัติน้ำท่วม แบบ outreach service ในรูปแบบ “โรงพยาบาลที่ช่วยโรงพยาบาลน้อง” และแบบ in-house service ในรูปแบบ “โรงพยาบาลเครือข่าย” ผลการดำเนินการ “โรงพยาบาลพี่-โรงพยาบาลน้อง” การประสานความช่วยเหลือจากพื้นที่ ทำให้โรงพยาบาลพี่ คือ โรงพยาบาลศูนย์ขอนแก่น และโรงพยาบาลศรีนครินทร์ ร่วมกันช่วยเหลือโรงพยาบาลน้อง คือ โรงพยาบาลสมเด็จพระสังฆราช (วาสนมหาเถระ) อำเภอนครหลวง จังหวัดอยุธยา ที่เจ้าหน้าที่ได้รับผลกระทบทำให้ขาดแคลนบุคลากร มีทีมอาสาสมัคร 17 คน มีแพทย์ พยาบาล เภสัชกร และโภชนากร ลงพื้นที่ ร่วมประชุมเตรียมความพร้อม กับ สสจ.จังหวัดอยุธยา ลงสำรวจปัญหาพื้นที่เตรียมสถานที่ อุปกรณ์และเวชภัณฑ์ มอบหมายงานฝ่ายต่างๆ ปฏิบัติการช่วยเหลือผู้ที่มีปัญหาสุขภาพ

ประมวลผลงานโครงการวิจัยและนวัตกรรมการสร้างเสริมสุขภาพของแผนงานพัฒนาเครือข่ายพยาบาลศาสตร์
เพื่อการสร้างเสริมสุขภาพ (พย.สสส.) ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2551-2554)

ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ คัดกรอง-ตรวจรักษา และส่งต่อ ทำหัตถการและผ่าตัดผู้ป่วยภาวะฉุกเฉิน ทำคลอด ที่มพยาบาลอยู่เวรดูแลผู้ป่วยในหอผู้ป่วยทดแทนเจ้าหน้าที่ ทำให้โรงพยาบาลห้องมีเวลา เยียวยาตนเองและกลับมาทำหน้าที่ได้โดยเร็ว “โรงพยาบาลรับส่งต่อผู้ป่วยและญาติ” การเตรียมความพร้อมรับผู้ป่วยจากโรงพยาบาลที่ภูมิลำเนาในกรุงเทพฯ และส่งต่อมา ทำให้ต้องเคลียร์เตียงให้ว่างได้ 56 เตียง เปิดหอผู้ป่วยหนักใหม่รับได้ 11 เตียง ฝ่ายการพยาบาลประกาศขออาสาสมัครพยาบาล อาจารย์และนักศึกษาพยาบาลจากคณะพยาบาลศาสตร์ ร่วมดูแลผู้ป่วยที่ส่งต่อมา ขอความร่วมมือเจ้าหน้าที่งดการลา/หยุด ผู้ประสพภัยและครอบครัวที่มาส่วนหนึ่งเป็นกลุ่มล่างใต้ และอีกกลุ่มเป็นผู้ป่วยใน ผู้ป่วยเรื้อรังและระยะสุดท้าย ซึ่งมีผู้ดูแลที่มีโรครประจำตัวมาด้วย ต้องจัดสถานที่พักให้ผู้ดูแลและญาติ บางครอบครัวไม่เคยได้ยินชื่อโรงพยาบาลมาก่อน “คิดว่าอยู่ไกล แต่เป็นโรงเรียนแพทย์ คงไม่แยءเท่าไร” เลือกมาที่นี่ ไปก่อน ไปตายเอาดาบหน้า และสิ่งที่พบคือ ผิดคาด ดีกว่าที่คิด” การดำเนินการของทีมงานพยาบาล ก่อให้เกิดบทเรียนรู้ “การบริหารจัดการภาวะภัยพิบัติ” และการสร้าง “เครือข่ายความช่วยเหลือภาวะภัยพิบัติ” เป็นทุนศักยภาพที่ต้องการพัฒนาต่อไป

คำสำคัญ : ภาวะภัยพิบัติ การตอบสนอง โรงพยาบาลตติยภูมิ

หมายเหตุ: ผลงานที่ได้ประมวลและนำเสนอในครั้งนี้ ผู้สนใจสามารถติดต่อเจ้าของผลงานได้โดยตรงหรือโดยผ่านสถาบันที่สังกัด